

EGESIF_14-0017

Supaprastinto išlaidų apmokėjimo gairės

Europos struktūriniai ir investicijų
(ESI) fondai

Supaprastinto išlaidų apmokėjimo gairės

Finansavimas taikant fiksuotąją projekto išlaidų normą, standartiniai fiksuotieji projekto išlaidų vieneto įkainiai, fiksuotosios projekto išlaidų sumos

(pagal Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 67 ir 68 straipsnius, Reglamento (ES) Nr. 1304/2013 14 straipsnio 2–4 dalis ir Reglamento (ES) Nr. 1299/2013 19 straipsnį)

EUROPOS KOMISIJA

Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinis direktoratas

E1 skyrius

Rankraštis parengtas 2014 m. rugsėjo mėnesį

Please consult <http://ec.europa.eu/esf> for possible updates.

ATSAKOMYBĖS APRIBOJIMAS

„Šį darbinį dokumentą parengė Komisijos tarnybos. Jame, remiantis galiojančiais ES teisės aktais, įstaigoms, dalyvaujančioms stebint, kontroliuojant arba įgyvendinant ESI fondus, pateikiamos techninės gairės, kaip aiškinti ir taikyti šios srities ES taisyklės. Šio dokumento tikslas – pateikti Komisijos tarnybų parengtus šių taisyklių aiškinimus siekiant palengvinti programų įgyvendinimą ir skleisti gerą patirtį. Šios gairės nedaro poveikio Teisingumo Teismo ir Bendrojo Teismo aiškinimams arba Komisijos sprendimams.“

Nei Europos Komisija, nei joks jai atstovaujantis asmuo negali būti laikomi atsakingais už šiame leidinyje esančios informacijos panaudojimą.

Naudoti ar dauginti nuotraukas, kurios pagal autoriaus teises nepriklauso Europos, Sąjungai galima tik gavus autoriaus teisių turėtojo (-ų) leidimą.

**Europe Direct – tai paslauga, padėsianti Jums rasti atsakymus
į klausimus apie Europos Sąjungą**

Informacija teikiama nemokamai telefonu (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Informacija teikiama nemokamai, daugelis skambučių taip pat nemokami (nors kai kurie ryšio paslaugų teikėjai gali imti mokestį, taip pat gali reikėti mokėti, jeigu skambinsite taksofonu arba viešbučio telefonu).

Daug papildomos informacijos apie Europos Sąjungą yra internete. Ji prieinama per portalą *Europa* (<http://europa.eu>).
Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras, 2015

ISBN 978-92-79-40760-4 - doi:10.2767/51948 (print)

ISBN 978-92-79-40678-2 - doi:10.2767/4779 (PDF)

© Europos Sąjunga, 2015

Leidžiama atgaminti nurodžius šaltinį.

Printed in Luxembourg

SPAUSDINTA POPIERIUJE, BALINTAME NENAUDOJANT ELEMENTINIO CHLORO (ECF)

TURINYS

1. ĮVADAS	7
1.1. Paskirtis	7
1.2. Kodėl reikėtų naudoti supaprastintas išlaidas?	7
1.2.1. Bendroji informacija	7
1.2.2. Supaprastintų išlaidų pranašumai	7
1.3. Kada naudoti supaprastintas išlaidas?	8
1.4. Pagrindiniai skirtumai, palyginti su 2007–2013 m. laikotarpiu	8
1.5. Galimybė rinktis supaprastintas išlaidas	10
1.6. Supaprastintų išlaidų naudojimo galimybė	11
1.6.1. Tikslios supaprastinto išlaidų apmokėjimo naudojimo srities nustatymas, ypač viešųjų pirkimų atveju	12
1.6.2. Viešieji pirkimai, kai projektą įgyvendina pats paramos gavėjas	12
1.6.3. Rengiant viešuosius pirkimus vykdomam projektui rekomenduojamas metodas, net jei paramos gavėjai priklauso kategorijoms, kurioms netaikoma Direktyva 2004/18/EB	14
1.6.4. Nacionalinės išlaidų tinkamumo taisyklės	14
1.6.5. Konkretiems fondams taikomos taisyklės	14
2. FINANSAVIMAS TAIKANT FIKSUOTĄJĄ NORMĄ	15
2.1. Išlaidų kategorijų nustatymas	15
2.2. Reglamentuose išsamiai apibūdintos specialios finansavimo taikant fiksuotąją normą sistemos, skirtos netiesioginėms išlaidoms apskaičiuoti	15
2.2.1. Netiesioginių išlaidų skaičiavimo metodai	15
2.2.2. Tiesioginių išlaidų, netiesioginių išlaidų ir personalo išlaidų apibrėžtys	15
2.2.3. Konkretiems fondams taikomos taisyklės	17

3. STANDARTINIAI FIKSUOTIEJI VIENETO ĮKAINIAI	18
3.1. Bendrieji principai	18
3.2. Specifinis valandinių personalo įkainių atvejis.....	19
4. FIKSUOTOSIOS SUMOS	21
4.1. Bendrieji principai	21
4.2. Fiksuotosios sumos pavyzdžiai.....	21
5. FINANSAVIMO TAIKANT FIKSUOTĄJĄ NORMĄ, STANDARTINIŲ FIKSUOTŲJŲ VIENETO ĮKAINIŲ IR FIKSUOTŲJŲ SUMŲ NUSTATYMAS	23
5.1. Metodas turi būti nustatytas iš anksto	23
5.2. Teisingas, nešališkas ir patikrinamas skaičiavimo metodas	23
5.2.1. Bendrieji principai.....	23
5.2.1.1. Metodas turi būti teisingas	23
5.2.1.2. Metodas turi būti nešališkas	24
5.2.1.3. Metodas turi būti patikrinamas	24
5.2.2. Praktinis metodikų taikymas	24
5.2.2.1. Statistinių duomenų arba kitos objektyvios informacijos naudojimas	24
5.2.2.2. Konkrečių paramos gavėjų duomenų naudojimas	24
5.3. Kitų sričių standartinių fiksuotųjų vieneto įkainių, fiksuotųjų sumų ir fiksuotųjų normų naudojimas	26
5.3.1. Remiantis kitomis Sąjungos politikos sritimis.....	26
5.3.1.1. BNR 67 straipsnio 5 dalies b punktas	26
5.3.1.2. BNR 68 straipsnio 1 dalies c punktas	26
5.3.2. Remiantis valstybių narių subsidijų schemomis	26
5.3.3. Kaip įvertinti, ar veiksmų pobūdis ir paramos gavėjai yra panašūs?	27
5.4. BNR arba konkrečiam fondui taikomose taisyklėse nustatytų normų naudojimas...	28
5.5. Fiksuotųjų normų netiesioginėms išlaidoms, fiksuotųjų sumų ir standartinių fiksuotųjų vieneto įkainių pritaikymas	28
5.6. Specialūs metodai, skirti sumoms, numatytoms pagal konkrečiam fondui taikomas taisykles, nustatyti.....	29

6. PASEKMĖS VALDYMO IR KONTROLĖS SISTEMAI	31
6.1. Bendrojo audito ir kontrolės metodo poreikis.	31
6.2. Bendras požiūris į supaprastinto išlaidų apmokėjimo kontrolę ir auditą.	31
6.3. Pasekmės finansų valdymui	32
6.3.1. Bendrosios nuostatos	32
6.3.2. Fiksuotąja norma pagrįsto finansavimo sistema	33
6.3.3. Išlaidų patvirtinimas	33
6.4. Svarbiausi aspektai, į kuriuos vadovaujančioji institucija turėtų atkreipti dėmesį ...	33
6.4.1. Fiksuotąja norma pagrįsto finansavimo sistema	33
6.4.1.1. Atitinkamos išlaidų kategorijų apibrėžtys	34
6.4.1.2. Rėmimasis įgyta patirtimi	34
6.4.2. Fiksuotieji vieneto įkainiai	34
6.4.2.1. Nustatytų kiekių ir išmokų ryšys	34
6.4.2.2. Deklaruotų kiekių pagrindimas	35
6.4.2.3. Standartinių fiksuotųjų vieneto įkainių pasirinkimas	35
6.4.3. Fiksuotoji suma.	36
6.4.3.1. Įgyvendinto veiksmo ir išmokų ryšys	36
6.4.3.2. Išlaidų pagrindimas	36
6.4.3.3. Veiklos, produktų ir (arba) rezultatų pasirinkimas	36
6.5. Audito ir kontrolės metodas.	36
6.5.1. Finansavimo taikant fiksuotąją normą sistema	36
6.5.2. Standartiniai fiksuotieji vieneto įkainiai ir fiksuotosios sumos.	38
6.5.3. Pavyzdžiai	39

7. KITOS NUOSTATOS	40
7.1. Galimybių derinimas	40
7.1.1. Bendrieji principai	40
7.1.2. Derinių pavyzdžiai	40
7.2. Ribinių verčių vertinimas	41
7.2.1. Bendrieji principai	41
7.2.2. Su konkrečiu fondu susiję aspektai	42
7.3. Supaprastinto išlaidų apmokėjimo suderinamumas su valstybės pagalbos taisyklėmis	42
7.4. Supaprastintų išlaidų naudojimas įgyvendinant veiksmus, iš kurių gaunama grynujų pajamų	43
7.4.1. Veiksmai, kuriuos baigus gaunama grynujų pajamų	43
7.4.2. Veiksmai, iš kurių juos įgyvendinant gaunama grynujų pajamų ir kuriems netaikomos BNR 61 straipsnio 1–6 dalys	43
7.5. ERPF ir ESF būdingas kryžminis finansavimas	45
7.5.1. Veismų, kuriems taikoma BNR 98 straipsnio 2 dalis, deklaravimas, kai naudojamas supaprastintas išlaidų apmokėjimas	45
7.5.2. Pavyzdžiai	45
1 PRIEDAS. SUPAPRASTINTO IŠLAIDŲ APMOKĖJIMO PAVYZDŽIAI	46
2 PRIEDAS. SUPAPRASTINTO IŠLAIDŲ APMOKĖJIMO SUDERINAMUMO SU VALSTYBĖS PAGALBOS TAISYKLĖMIS PAVYZDYS	53
3 PRIEDAS. SUPAPRASTINTAS IŠLAIDŲ APMOKĖJIMAS IR SPECIALIOSIOS EŽŪFKP TAISYKLĖS	55

1. ĮVADAS

1.1. Paskirtis

Šios gairės parengė už ESI fondus atsakingos Komisijos tarnybos, pasitarusios su ESF techninės darbo grupės ir Europos struktūrinių ir investicijų fondų ekspertų grupės (angl. EGESIF) nariais. Šios gairės grindžiamos Fondų koordinavimo komiteto (angl. COCOF) dokumentu 09/0025/04-EN, skirtu 2007–2013 m. laikotarpiui, ir jį pakeičia. Į jas įtrauktos naujos galimybės, suteiktos 2014–2020 m. laikotarpiu galiojančiais reglamentais. Tačiau šios gairės neapima bendrųjų veiksmų planų arba standartinių fiksuotųjų projekto išlaidų vieneto įkainių ir fiksuotųjų projekto išlaidų sumų, taikomų pagal Reglamento (ES) Nr. 1304/2013 (toliau – ESF reglamentas) 14 straipsnio 1 dalį⁽¹⁾.

Šio dokumento tikslas – pateikti su ESI fondais susijusių trijų rūšių supaprastintų išlaidų naudojimo technines gaires ir pasidalyti geriausia patirtimi siekiant paskatinti valstybes nares taikyti supaprastintą išlaidų apmokėjimą.

Pateikti pagrindinių įgyvendinimo aspektų pavyzdžiai yra grynai aiškinamojo pobūdžio: jie nėra privalomi ar rekomenduojami vykdant panašius veiksmus 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu.

1.2. Kodėl reikėtų naudoti supaprastintas išlaidas?

1.2.1. Bendroji informacija

2006 m. svarbus 2007–2013 m. ESF reglamentu⁽²⁾ įvestas supaprastinimas leido valstybėms narėms netiesiogines išlaidas, sudarančias iki 20 proc. tiesioginių veiksmo išlaidų, deklaruoti taikant fiksuotąją normą. 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu suteiktos papildomos apmokėjimo galimybės (standartiniai fiksuotieji vieneto įkainiai ir fiksuotoji suma) ir jomis leista naudotis ERPF veiklos srityje. Finansavimo taikant fiksuotąją normą, standartinių fiksuotųjų vieneto įkainių ir fiksuotosios sumos fiksuotosios sumos naudojimui (toliau – supaprastintos išlaidos) pritarė visi suinteresuotieji subjektai, įskaitant Europos Sąjungos Audito Rūmus. „[...] Audito Rūmai rekomendavo Komisijai dažniau naudoti vienkartinės arba nustatyto dydžio išmokas užuot atlyginus „tikrąsias išlaidas“ siekiant sumažinti klaidų tikimybę ir projektų vykdytojams tenkančią administracinę naštą. [...] projektai, kurių išlaidos deklaruojamos naudojantis supaprastintais išlaidų metodais,

yra mažiau veikiami klaidų. Taigi dažnesnis supaprastintų išlaidų metodų naudojimas paprastai daro teigiamą poveikį klaidų lygiui.“⁽³⁾

2014–2020 m. laikotarpiu Komisija pasiūlė toliau leisti naudoti 2007–2013 m. suteiktas galimybes. Be to, Komisija išplėtė šias galimybes siekdama nacionalinėms institucijoms užtikrinti didesnę teisinį tikrumą ir didesnę ESI fondų tarpusavio darną ir derėjimą su kitais ES fondais, veikiančiais pasidalijamojo valdymo principu (PMIF⁽⁴⁾, VSF⁽⁵⁾) arba kitais būdais (pvz., „Horizontas 2020“, „Erasmus +“).

Bendrų nuostatų reglamente (BNR, Reglamentas (ES) Nr. 1303/2013) ESI fondams suteiktos galimybės su subsidijomis ir gražinamosiomis subsidijomis susijusias tinkamas finansuoti išlaidas apskaičiuoti ne tik remiantis realiosiomis išlaidomis, bet ir remiantis finansavimu taikant fiksuotąją normą, standartiniais fiksuotaisiais vieneto įkainiais ir fiksuotosiomis sumomis. BNR parengtas remiantis sistemomis, kurios dabar taikomos ESF ir ERPF, ir jas papildė. Atsižvelgiant į ESI fondų skirtumus, konkrečioms fondams taikomuose reglamentuose numatyta papildomų galimybių.

1.2.2. Supaprastintų išlaidų pranašumai

Naudojant supaprastintas išlaidas, tinkamos finansuoti išlaidos **apskaičiuojamos** pagal iš anksto nustatytą metodą remiantis produktais, rezultatais arba kai kuriomis kitomis išlaidomis. Pagrindinis supaprastintų išlaidų privalumas yra tas, kad gerokai **palengvėja administracinė našta: nebereikia remiantis atskirais patvirtinamaisiais dokumentais tikrinti kiekvieno euro, kuris buvo išleistas bendrai finansuojamoms išlaidoms**. Be to, naudojant supaprastintas išlaidas, ESI fondų valdymui skirtus žmogiškuosius išteklius ir administracinius pajėgumus **galima nukreipti į politinių tikslų siekimą**, o ne sutelkti į finansinių dokumentų kaupimą ir tikrinimą. Be to, dėl paprastesnio valdymo proceso mažiesiems paramos gavėjams bus lengviau gauti ESI fondų⁽⁶⁾ paramą.

Be to, supaprastintos išlaidos padeda teisingiau naudoti fondus (**klaidų dažnis sumažės**). Daugelį metų Audito Rūmai Komisijai rekomenduoja skatinti ir plėtoti supaprastintą išlaidų apmokėjimą, ypač ESF veiklos srityje. 2012 m. patikinimo pareiškime Audito Rūmai apskaičiavo, kad 26 proc. ESF mokėjimo operacijų buvo pagrįstos supaprastintu išlaidų apmokėjimu ir jas patikrinus nerasta jokių pažeidimų⁽⁷⁾.

⁽¹⁾ Šios priemonės bus aptartos specialiuose gairių dokumentuose.

⁽²⁾ Reglamento (EB) Nr. 1081/2006 11 straipsnio 3 dalies b punktas.

⁽³⁾ Metinė biudžeto vykdymo ataskaita, 2013/C 331/01, Audito Rūmai.

⁽⁴⁾ Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas.

⁽⁵⁾ Vidaus saugumo fondas.

⁽⁶⁾ ESF, ERPF, EŽŪFKP, EJŪŽF, Sanglaudos fondas.

⁽⁷⁾ Metinė biudžeto vykdymo ataskaita, 2013/C 331/01, Audito Rūmai.

1.3. Kada naudoti supaprastintas išlaidas?

Supaprastintos išlaidos turėtų būti naudojamos tik teikiant subsidijas ir gražinamąsias subsidijas (BNR 67 straipsnio 1 dalis). Jeigu veiksmas arba veiksmo dalį sudarantis projektas įgyvendinamas išimtinai rengiant viešuosius pirkimus, supaprastintas išlaidų apmokėjimas neturėtų būti naudojamas (žr. BNR 67 straipsnio 4 dalį ir šių gairių 1.6.2 skirsnį (p. 12)).

Supaprastintas išlaidas rekomenduojama naudoti esant vienai arba daugiau iš toliau nurodytų aplinkybių:

- jeigu valstybės narės pageidauja, kad valdant ESI fondus daugiau dėmesio būtų sutelkta į produktus ir rezultatus, o ne į įnašus;
- realiausias išlaidas sunku patikrinti ir įrodyti (daug tikrintinų smulkių išlaidų, pavieniui turinčių mažai įtakos numatomam veiksmų produktui arba neturinčių jam jokios įtakos, sudėtingi paskirstymo principai ir t. t.);
- yra patikimų duomenų apie finansinį ir kiekybinį veiksmų įgyvendinimą (visgi, skaičiuojant tam tikrais būdais, šie duomenys nėra reikalingi);

- yra rizika, kad apskaitos dokumentai netinkamai saugomi (pvz., mažose NVO);
- veiksmas vykdomi įprasta tvarka (tokiu atveju supaprastintas išlaidų apmokėjimas duos didesnės papildomos naudos. Tačiau tai nėra privaloma, o skaičiuojant tam tikrais būdais atsižvelgiama į konkretų veiksmą ir (arba) paramos gavėją);
- jau yra parengti panašaus pobūdžio veiksmams ir paramos gavėjams skirti supaprastinto išlaidų apmokėjimo metodai pagal nacionalines finansavimo schemas arba kitas ES priemones.

1.4. Pagrindiniai skirtumai, palyginti su 2007–2013 m. laikotarpiu

Vienas iš Komisijos pasiūlymo pamatinių principų – išsaugoti 2007–2013 m. įgytą, t. y. kad galimybėmis, kuriomis galima naudotis dabar, būtų galima naudotis ir ateityje, jeigu veiksmas ir paramos gavėjai bus panašūs. Tačiau, palyginti su 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu, padaryta tam tikrų svarbių pakeitimų (žr. 1 lentelę „2007–2013 m. ir 2014–2020 m. supaprastinto išlaidų apmokėjimo taisyklių palyginimas“, p. 9).

1 lentelė. 2007–2013 m. ir 2014–2020 m. supaprastinto išlaidų apmokėjimo taisyklių palyginimas

	2007–2013 m.	2014–2020 m.
Fondai, taikantys supaprastintą išlaidų apmokėjimą	ESF ir ERPF	Penki ESI fondai
Paramos forma	Neapibrėžta	Subsidija ir grąžinamoji subsidija
Galimybė rinktis	Teikiant subsidijas, galima rinktis naudoti supaprastintą išlaidų apmokėjimą.	Galima rinktis naudoti supaprastintą išlaidų apmokėjimą, išskyrus nedidelio masto ESF veiksmų atveju (privaloma naudoti ESF veiksmų atveju, kai paramos gavėjams mokėtina viešoji parama neviršija 50 000 EUR, išskyrus valstybės pagalbos schemos atveju).
Skaičiavimo metodai	<i>Ex-ante</i> apskaičiavimas remiantis teisingu, nešališku ir patikrinamu metodu.	<i>Ex-ante</i> apskaičiavimas remiantis teisingu, nešališku ir patikrinamu metodu. Nustatyti papildomi skaičiavimo metodai: <ul style="list-style-type: none"> • esamų ES schemų taikymas panašaus pobūdžio veiksmams ir paramos gavėjams; • esamų nacionalinių schemų taikymas panašaus pobūdžio veiksmams ir paramos gavėjams; • reglamente arba deleguotajame akte nustatytų normų ir specialių metodų naudojimas (pvz., žr. BNR 68 straipsnio 1 dalies b punktą arba ESF reglamento 14 straipsnio 2 dalį); • ESF atveju biudžeto projekto naudojimas.
Finansavimas taikant fiksuotąją normą	Finansavimas taikant fiksuotąją normą naudojamas tik netiesioginėms išlaidoms apskaičiuoti.	<ul style="list-style-type: none"> • Finansavimas taikant fiksuotąją normą gali būti naudojamas bet kokios kategorijos išlaidoms apskaičiuoti. • ESF atveju fiksuotoji norma neviršijanti 40 proc. tinkamų finansuoti tiesioginių personalo išlaidų, naudojama visoms kitoms projekto išlaidoms apskaičiuoti. • ETB atveju fiksuotoji norma, neviršijanti 20 proc. tiesioginių išlaidų, išskyrus veiksmo personalo išlaidas, naudojama tiesioginėms personalo išlaidoms apskaičiuoti.
Finansavimas taikant fiksuotąją normą naudojamas netiesioginėms išlaidoms	Didžiausia fiksuotoji norma, naudotina netiesioginėms išlaidoms atlyginti, – 20 proc. tiesioginių išlaidų.	<ul style="list-style-type: none"> • Didžiausia fiksuotoji norma, taikytina netiesioginėms privalomoms apskaičiuoti išlaidoms atlyginti, – 25 proc. tiesioginių išlaidų. • Didžiausia fiksuotoji norma, taikytina netiesioginėms neprivalomoms apskaičiuoti išlaidoms atlyginti, – 15 proc. tiesioginių išlaidų. • Fiksuotoji norma ir metodas, deleguotajame akte nustatytas kaip vienas iš ES politikos sričių panašaus pobūdžio veiksmams ir paramos gavėjams taikytinų metodų.
Fiksuotosios sumos dydžio riba	Ne didesnė kaip 50 000 EUR	Ne didesnis kaip 100 000 EUR viešasis įnašas
Fiksuotieji vieneto įkainiai		Nustatytas specialus standartinių fiksuotųjų vieneto įkainių skaičiavimo metodas, skirtas personalo išlaidoms apskaičiuoti. Valandinis personalo įkainis = paskiausiai apskaitytos metinės bendros darbo išlaidos / 1 720 valandų

1.5. Galimybė rinktis supaprastintas išlaidas

Susijusi valstybė narė gali rinktis naudoti supaprastintas išlaidas: paramos gavėjų lygmeniu vadovaujančioji institucija⁽⁶⁾ gali nurodyti visiems arba kai kuriems paramos

gavėjams arba veiksams jas naudoti pasirenkamai arba privalomai. Tais atvejais, kai sistema nėra visiems privaloma, remiantis bendraisiais skaidrumo ir vienodo požiūrio principais turėtų būti aiškiai apibrėžta ir paskelbta supaprastinto išlaidų apmokėjimo taikymo sritis, t. y. projektų kategorijos ir paramos gavėjų, kuriems jis skirtas, veiklos rūšys.

ESF

Tačiau pagal ESF reglamento 14 straipsnio 4 dalį fiksuotųjų vieneto įkainių, fiksuotosios sumos arba finansavimo taikant fiksuotąją normą naudojimas nedidelio masto ESF veiksams yra privalomas. Nedidelio masto veiksmai apibrėžiami kaip „*subsidijos ir grąžinamosios subsidijos, kurių viešosios paramos⁽⁹⁾ dalis neviršija 50 000 EUR*“.

Ši suma turi būti laikoma didžiausia **paramos gavėjui mokėtina** viešąja parama, nurodyta dokumente, kuriame nustatytos paramos teikimo paramos gavėjui sąlygos (didžiausią sumą, nustatytą finansavimo sutartyje arba, jeigu taikytina, sprendime, sudaro ESI fondų ir atitinkamo viešojo nacionalinio finansavimo bendra paramos gavėjui mokėtina suma). Į šią paramą neįeina nei paramos gavėjo viešieji įnašai, jeigu tokių yra, nei išmokos arba atlyginimai, kurias įgyvendinant veiksmą dalyvavusiems asmenims išmokėjo trečioji šalis. Viešoji parama, paramos gavėjui mokama baigus veiksmą, šiai taisyklei įtakos neturi; tai, ar taikytina 14 straipsnio 4 dalis, priklauso tik nuo programoje numatytos viešosios paramos (žr. 7.2.2 skirsnį, p. 42).

Šiuo straipsniu siekiama išvengti faktinių išlaidų tikrinimo, kuris dėl mažos tikrintinos vertės nėra ekonomiškai efektyvus. Norint išvengti taisyklių rinkinių tarpusavio prieštaros, nustatytos dvi ESF reglamento 14 straipsnio 4 dalies taikymo išimtys:

- kai taikytina BNR 67 straipsnio 4 dalis, t. y. kai veiksmas arba veiksmo dalį sudarantis projektas įgyvendinamas ren-giant viešuosius pirkimus: supaprastinto išlaidų apmokėjimo naudoti negalima;
- kai veiksams parama skiriama pagal valstybės pagalbos schemą: jiems bus taikomos valstybės pagalbos schemos taisyklės. Vadovaujančioji institucija privalo užtikrinti, kad pagal valstybės pagalbos taisykles nebūtų draudžiama naudotis supaprastintu išlaidų apmokėjimu.

⁽⁹⁾ **Dėmesio.** Atkreipkite dėmesį, kad ESF reglamento 14 straipsnyje kalbama apie viešąją paramą (t. y. paramos gavėjui mokėtiną viešąją paramą, nurodytą dokumente, kuriame nustatytos paramos teikimo paramos gavėjui sąlygos, kurią sudaro ESI fondų ir atitinkamo viešojo nacionalinio finansavimo bendra paramos gavėjui mokėtina suma). Į šią paramą neįeina nei paramos gavėjo viešieji įnašai, jeigu tokių yra, nei išmokos arba atlyginimai, kuriuos įgyvendinant veiksmą dalyvavusiems asmenims išmokėjo trečioji šalis, o BNR 67 straipsnyje kalbama apie viešąjį įnašą (žr. BNR 2 straipsnio 15 dalį).

⁽⁶⁾ ETB stebėsenos komitetas.

Pavyzdys (ESF).

Pagal veiksmui skirtą viešojo subjekto biudžeto projektą bendrą tinkamą finansuoti išlaidų sumą, lygią 70 000 EUR, sudaro:

Viešasis nacionalinis finansavimas	10 000 EUR
ESF	35 000 EUR
Finansavimasis	15 000 EUR
Išmokos, kurias dalyviams moka valstybinė užimtumo tarnyba	10 000 EUR
Bendro finansavimo planas	70 000 EUR

Nors bendra finansavimo suma yra 70 000 EUR, šis projektas vis tiek priskiriamas prie projektų, kuriems privaloma naudoti supaprastintas išlaidas, kategorijos.

Taip yra dėl to, kad nustatant paramos gavėjui mokėtiną viešosios paramos sumą viešojo subjekto finansavimasis (15 000 EUR) neįskaičiuojamas.

Neįskaičiuojamos ir valstybinės užimtumo tarnybos išmokos mokomiems asmenims (10 000 EUR), nes jas dalyviams moka trečioji šalis.

Todėl viešąją paramą sudaro 35 000 EUR + 10 000 EUR = 45 000 EUR, t. y. mažesnė už ribinę 50 000 EUR sumą.

1.6. Supaprastintų išlaidų naudojimo galimybė

Supaprastintas išlaidas pagal BNR 67 ir 68 straipsnius galima naudoti tik subsidijoms ir grąžinamosioms subsidijoms.

Pagal BNR 67 straipsnio 4 dalį supaprastintos išlaidos neturi būti naudojamos, jeigu veiksmas, kaip apibrėžta BNR 2 straipsnio 9 dalyje, arba veiksmo dalį sudarantis projektas užsakomas atlikti išorės subjektams ir įgyvendinamas išimtinai rengiant viešuosius darbus, prekių arba paslaugų pirkimus. Veiksmams, vykdomais pagal viešųjų pirkimų sutartis, Komisija laiko veiksmus, įgyvendinamus sudarant viešąsias sutartis pagal Direktyvą 2004/18/EB (įskaitant jos priedus) arba viešąsias sutartis, kurių vertės yra mažesnės už ta pačia direktyva nustatytas ribines vertes.

Tačiau veiksmas gali būti įgyvendinamas rengiant viešųjų pirkimų procedūras, pagal kurias **paramos gavėjo mokėjimai rangovui apskaičiuojami taikant iš anksto nustatytus fiksuotuosius vieneto įkainius arba fiksuotąją sumą**. Pagal viešųjų pirkimų sutartis apmokėtos sąskaitos yra pagal BNR 67 straipsnio 1 dalies a punktą paramos gavėjo iš tikrųjų patirtos ir apmokėtos realiosios išlaidos, net jeigu sutartyje jos nustatytos kaip standartiniai fiksuotieji vieneto įkainiai arba fiksuotoji suma⁽¹⁰⁾. Iš esmės tai reiškia, kad standartiniai fiksuotieji vieneto įkainiai, fiksuotosios sumos arba fiksuotosios normos pagal viešųjų pirkimų procedūrą gali būti naudojamos kaip mokėjimo būdas, tačiau netaikomos nuo BNR 67 straipsnio 1 dalies b–d punktų nukrypstančios nuostatos.

Pavyzdys (ESF).

Jeigu paramos gavėjas organizuoja mokymo kursą rengdamas viešuosius pirkimus, gali būti, kad skelbdamas kvietimą teikti pasiūlymus paramos gavėjas paprašys konkurso dalyvių kainas siūlyti vienam mokomam asmeniui, kuriam baigus kursą bus išduotas sertifikatas, naudojant fiksuotąjį vieneto įkainį.

Todėl sutarties sąlygos gali būti tokios: sertifikato išdavimas vienam išmokytam asmeniui – 1 000 EUR.

Jeigu baigiantis kursui sertifikatus gauna dešimt išmokytų asmenų, paramos gavėjas vadovaujančiai institucijai gali deklaruoti 10 000 EUR tinkamas finansuoti išlaidas.

Ši 10 000 EUR suma bus laikoma pagrįsta realiosiomis išlaidomis. Todėl vykdant šių išlaidų kontrolę arba auditą, bus tikrinama viešųjų pirkimų procedūra ir sutarties sąlygų laikymasis (šiuo pavyzdyje – ar yra įrodymų, kad sumokėtų fiksuotųjų vieneto įkainių skaičius atitinka išmokytiems asmenims išduotų sertifikatų skaičių). Su mokymu susijusios išlaidos (įrangos nuoma, personalo išlaidos) nebus tikrinamos, nes sutartyje tokių išlaidų apmokėjimas nenumatytas.

⁽¹⁰⁾ Žr. bendrą Tarybos ir Komisijos pareiškimą dėl BNR 67 straipsnio (pateiktas Nuolatinių atstovų komiteto ir Tarybos dokumente Nr. 8207/12, ADD7 REV 1).

1.6.1. Tikslios supaprastinto išlaidų apmokėjimo naudojimo srities nustatymas, ypač viešųjų pirkimų atveju

Jeigu veiksmui galima taikyti supaprastintą išlaidų apmokėjimą, reikia nustatyti, ar jį galima taikyti visoms veiksmo dalims, ar tik kai kurioms iš jų. Tai priklauso nuo to, ką valstybė narė laiko veiksmu. Kai kuriose valstybėse narėse veiksmą sudaro keli projektai, kuriuos vykdančias yra įgyvendinamas (apibrėžtis priklauso nuo programų, kurios remiamos iš ESI fondų pagal atitinkamą jų pagalbos teikimo sritį, struktūras).

Norint nustatyti, kuriems veiksmų projektams gali būti naudojamas supaprastintas išlaidų apmokėjimas, veiksmą sudarančius projektus būtina apibrėžti kuo žemesniu lygmeniu.

Jeigu paramos gavėjas visą visų arba kai kurių projektų įgyvendinimą užsako išorės subjektams sudarydamas viešųjų pirkimų sutartis, įgyvendinant projektus, dėl kurių sudarytos viešųjų pirkimų sutartys, supaprastintas išlaidų apmokėjimas negali būti naudojamas.

1.6.2. Viešieji pirkimai, kai projektą įgyvendina pats paramos gavėjas

Jeigu projektą įgyvendina pats paramos gavėjas⁽¹¹⁾ (visiškai kontroliuoja projekto valdymą ir įgyvendinimą), galima naudoti supaprastintą išlaidų apmokėjimą, net jeigu įgyvendinant projektą kai kurių **kategorijų išlaidos** patiriamos dėl viešųjų pirkimų (pvz., kai kurios projekto įgyvendinimo išlaidos, pvz., valymo paslaugos, nepriklausomas tyrimas, baldų įsigijimas ir t. t.)⁽¹²⁾.

Pavyzdys (ESF).

Valstybinei užimtumo tarnybai (t. y. paramos gavėjui) skiriama 20 000 000 EUR subsidija, kad ši tarnyba per dvejus metus į darbo rinką vėl integruotų 5 000 ilgalaikių bedarbių („veiksmas“). Šis veiksmas bus įgyvendinamas keliais projektais: 7 000 000 EUR skiriama individualiems poreikiams pritaikytos pagalbos projektams, kuriuos tiesiogiai įgyvendina paramos gavėjas, 5 000 000 EUR – mokymo projektams, kuriuos tiesiogiai įgyvendina paramos gavėjas, o likusi dalis (8 000 000 EUR) – projektams, kurie bus užsakyti pagal viešųjų pirkimų sutartis. Kadangi paramos gavėjas yra viešasis subjektas, užsakomus vykdyti projektus įgyvendinsiančios mokymo įstaigos turės būti atrinktos taikant viešųjų pirkimų sutarčių sudarymo procedūras ir atsižvelgiant į taikomą ribinę vertę, bet įgyvendinant šiuos veiksmo dalį sudarančius projektus nebus galima pasinaudoti supaprastintu išlaidų apmokėjimu. Juo bus galima naudotis tik tiek, kiek tai susiję su 12 000 000 EUR suma. Kalbant apie mokymo projektus, kuriuos paramos gavėjas įgyvendina savo priemonėmis, sutinkama, kad kai kurie išlaidų punktai (pvz., išorės ekspertai, valymo paslaugos ir t. t.) būtų užsakomi ir būtų galima naudoti supaprastintą išlaidų apmokėjimą.

Pavyzdys (ERPF).

Savivaldybė gauna daugiausiai 1 000 000 EUR tinkamų finansuoti išlaidų subsidiją, skirtą keliui tiesti. Tam savivaldybė turi sudaryti maždaug 700 000 EUR vertės viešųjų darbų pirkimo sutartį. Savivaldybė taip pat patiria tam tikrų susijusių išlaidų, kurios lygios 300 000 EUR (žemės paėmimas visuomenės poreikiams, bylinėjimosi⁽¹³⁾ išlaidos, padarytos pažangos stebėjimas vietoje, pačios savivaldybės darbuotojų atlikti aplinkos tyrimai, kampanijos, kelio priėmimo bandymai ir t. t.). 300 000 EUR tiesioginių išlaidų sumai, jeigu šios išlaidos tinkamos finansuoti pagal nacionalinės ir Sąjungos teisės aktų nuostatas, galima taikyti supaprastintą išlaidų apmokėjimą (pvz., netiesioginės išlaidos apskaičiuojamos pagal fiksuotąją normą).

⁽¹³⁾ Pagal Komisijos deleguotojo reglamento (ES) Nr. 481/2014 2 straipsnio 2 dalį bylinėjimosi išlaidos nėra tinkamos finansuoti ETB programų išlaidos.

⁽¹¹⁾ Ši nuostata taikoma nepaisant to, kokia yra įgyvendinančioji institucija – privati ar viešoji.

⁽¹²⁾ BNR 67 straipsnio 4 dalies paskutinis sakiny.

Finansavimo taikant fiksuotąją normą atveju

apskaičiuotų išlaidų daliai poveikio galėtų turėti su kai kurių kategorijų išlaidomis susijusių viešųjų pirkimų mastas. Todėl valstybės narės turėtų įvertinti viešųjų paslaugų pirkimų, vykdomų pagal veiksmo dalį sudarančius projektus, masto poveikį apskaičiuotų išlaidų daliai, ir nustatyti fiksuotąją normą, išskyrus, kai fiksuotosios normos nustatytos reglamente (BNR 68 straipsnio b ir c dalys, ESF reglamento 14 straipsnio 2 dalis ir ETB reglamento 19 straipsnis). Tam gali reikėti į metodiką įtraukti švelninimo priemones: pvz., jeigu perkamų paslaugų mastas turi didelį poveikį apskaičiuotų išlaidų daliai, fiksuotoji norma turėtų būti sumažinta proporcingai viešųjų pirkimų mastui arba turėtų būti taikoma tik toms išlaidoms, kurios nėra susijusios su

viešaisiais pirkimais (netiesioginių išlaidų finansavimo taikant fiksuotąją normą pagal programos „Horizontas 2020“ principą atveju privaloma atimti subrangos sutarčių išlaidas). Tačiau gali būti ir taip, kad viešųjų paslaugų pirkimų mastas neturi poveikio apskaičiuotų išlaidų daliai arba yra nedidelis. Tokiu atveju švelninančių priemonių gali neprireikti. Tačiau viešojo paslaugų pirkimo poveikis turėtų būti ištirtas (pvz., remiantis panašiomis anksčiau taikytomis priemonėmis arba ankstesniais projektais) ir į jį reikėtų atsižvelgti nustatant finansavimo taikant fiksuotąją normą metodiką (normą). Valstybės narės taip pat gali priimti sprendimą, ar pagal projektą perkamas paslaugas įtraukti į išlaidų, kurioms taikoma norma, kategorijas, tačiau jos turėtų laikytis vienodo požiūrio principo.

Pavyzdys (ERPF).

Savivaldybė gauna daugiausiai 1 000 000 EUR tinkamų finansuoti išlaidų subsidiją, skirtą keliui tiesti.

Vykdydama šį veiksmą, kuris nėra įgyvendinimas vien pagal viešuosius pirkimus, vadovaujančioji institucija netiesiogines išlaidas nori apskaičiuoti pagal BNR 68 straipsnio 1 dalies b punktą. Tačiau vadovaujančioji institucija nori sušvelninti pagal subrangos sutartį samdomo personalo naudojimo poveikį netiesioginių išlaidų dydžiui. Ji nusprendžia tiesiogines pagal subrangos sutartį samdyto personalo išlaidas atimti iš tiesioginių personalo išlaidų, kurioms taikoma fiksuotoji norma.

Veiksmo biudžeto projektas yra toks:

1 projektas: darbas (viešųjų pirkimų procedūra)	700 000 EUR
2 projektas: kitos išlaidos	298 500 EUR
<i>Tiesioginės personalo išlaidos</i>	<i>50 000 EUR</i>
<i>Iš jų – pagal subrangos sutartį samdyto personalo išlaidos</i>	<i>10 000 EUR</i>
Kitos tiesioginės išlaidos	<i>242 500 EUR</i>
Netiesioginės išlaidos	<i>(Tiesioginės personalo išlaidos – tiesioginės pagal subrangos sutartį samdyto personalo išlaidos) x 15 proc. = 40 000 EUR x 15 proc. = 6 000 EUR</i>
Iš viso deklaruotų išlaidų	998 500 EUR

1.6.3. Rengiant viešuosius pirkimus vykdomam projektui rekomenduojamas metodas, net jei paramos gavėjai priklauso kategorijoms, kurioms netaikoma Direktyva 2004/18/EB

Kad būtų paisoma kėtinimo supaprastintą išlaidų apmokėjimą taikyti tik subsidijoms ir grąžinamosioms subsidijoms, Komisija rekomenduoja pirmiau išdėstyta metodą taikyti (išdėstyta 1.6.1 skirsnyje (p. 12) taikyti pagal analogiją, 1.6.2 skirsnyje (p. 12) laikytis visais atvejais) projektams, kurie vykdomi rengiant viešuosius pirkimus, net jei paramos gavėjai priskiriami kategorijoms, kurioms netaikoma Direktyva 2004/18/EB.

1.6.4. Nacionalinės išlaidų tinkamumo taisyklės⁽¹⁴⁾

2014–2020 m. programavimo laikotarpiu išlaidų tinkamumas finansuoti nustatomas pagal nacionalines taisykles,

laikantis konkrečioms fondams skirtuose reglamentuose nustatytų išimčių (BNR 65 straipsnio 1 dalis). Jos turi būti taikomos visoms pagal veiksmų programą deklaruojamoms išlaidoms. Be to, „vadovaujančioji institucija atsako už veiksmų programos valdymą laikantis patikimo finansų valdymo principo“ (BNR 125 straipsnio 1 dalis) ir turi galimybę taikyti griežtesnes taisykles, nei nustatyta pagal galiojančią Europos teisinę sistemą.

Todėl vadovaujančiosios institucijos turėtų nustatyti ir dokumentais patvirtinti ESI fondų veiksmų tinkamumo finansuoti taisykles tinkamu lygmeniu (nacionaliniu, regioniniu, vietos lygmenimis arba kiekvienos programos), leisti su jomis susipažinti galimiems paramos gavėjams ir dokumente, kuriame nustatomos paramos sąlygos, nurodyti visas atitinkamas taisykles. Be šių taisyklių, taip pat turėtų būti nustatytas BNR 67 straipsnio taikymo pagrindas.

1.6.5. Konkretiems fondams taikomos taisyklės

EŽŪFKP

Vadovaujančiosios institucijos privalo užtikrinti, kad su supaprastintu išlaidų apmokėjimu susiję skaičiavimai būtų tinkami bei tikslūs ir atlikti iš anksto, laikantis teisingo, nešališko ir patikrinamo skaičiavimo metodo. Šiuo tikslu subjektas, funkciškai nepriklausomas nuo už programos įgyvendinimą atsakingų institucijų ir turintis tinkamos patirties, atlieka skaičiavimus arba patvirtina, kad skaičiavimai tinkami ir tikslūs. Į kaimo plėtros programą (KPP) įtraukiamas skaičiavimų atitikimą ir tikslumą patvirtinantis pareiškimas⁽¹⁵⁾.

Jeigu vadovaujančioji institucija taiko pagal BNR 67 straipsnio 5 dalies b, c, d arba e punktą nustatytą metodą, tokių skaičiavimų arba pirmiau minėto pareiškimo nereikia atlikti arba pateikti.

Į KPP turi būti įtraukta tik metodika, taikyta apskaičiuoti mokėjimams naudojantis supaprastintu išlaidų apmokėjimu. Jeigu ši metodika programavimo laikotarpiu nesikeičia, programos keisti nereikės. Jeigu supaprastinto išlaidų apmokėjimo sistema nustatoma kaip mokėjimo pagal konkrečią priemonę mechanizmas, programa turėtų būti atitinkamai pakeista.

Naudojimosi supaprastinto išlaidų apmokėjimo sričiai priskiriamų EŽŪFKP priemonių sąrašas pateiktas šių gairių paskutiniame priede.

⁽¹⁵⁾ Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 62 straipsnis.

ETB

Konkrečios bendradarbiavimo programų išlaidų tinkamumo finansuoti taisyklės, susijusios su personalo, biuro ir administracinėmis, kelionių ir apgyvendinimo, išorės ekspertų ir aptarnavimo, įrangos išlaidomis, nustatytos ES lygmeniu. Nepažeisdamas bendradarbiavimo programai taikomų tinkamumo finansuoti taisyklių, nustatytų BNR, ETB reglamente ir specialiose tinkamumo finansuoti taisyklėse, Stebėsenos komitetas nustato visai bendradarbiavimo programai taikytinas papildomas išlaidų tinkamumo finansuoti taisykles.

Pirmiau minėtose nuostatose neapartiems klausimams taikomos valstybės narės, kurioje patirtos išlaidos, nacionalinės taisyklės.

⁽¹⁴⁾ Šis skirsnis netaikomas ETB, žr. 1.6.5 skirsnyje, p. 14.

2. FINANSAVIMAS TAIKANT FIKSUOTĄJĄ NORMĄ

Jeigu finansuojama taikant fiksuotąją normą, iš anksto aiškiai apibrėžtos tam tikrų kategorijų tinkamos finansuoti išlaidos apskaičiuojamos taikant procentinį dydį, kuris iš anksto nustatomas vienai arba kelioms *kitoms* tinkamų finansuoti išlaidų kategorijoms.

2.1. Išlaidų kategorijų nustatymas

Pagal finansavimo taikant fiksuotąją normą sistemą galima ne daugiau kaip trys išlaidų kategorijų tipai:

- 1 tipas. Tinkamų finansuoti išlaidų, kuriomis remiantis taikoma norma norint apskaičiuoti tinkamas finansuoti sumas, kategorijos;
- 2 tipas. Tinkamų finansuoti išlaidų, kurios bus apskaičiuojamos taikant fiksuotąją normą, kategorijos;
- 3 tipas. Jeigu taikytina, kitos tinkamų finansuoti išlaidų kategorijos: norma joms netaikoma, jos neapskaičiuojamos taikant fiksuotąją normą.

Pagal finansavimo taikant fiksuotąją normą sistemą vadovaujančioji institucija privalo apibrėžti kiekvienam tipui priskiriamas išlaidų kategorijas: bet kokia išlaidų kategorija aiškiai priskiriama tik vienam iš šių trijų tipų. Atkreipkite dėmesį, kad kartais vienam tipui gali būti priskiriama supriešinimo su kitu tipu arba kitais tipais principu (pvz., jeigu pagal sistemą yra tik tiesioginės išlaidos (1 tipas) ir netiesioginės išlaidos (2 tipas), netiesioginėmis išlaidomis gali būti laikomos visos tinkamos finansuoti išlaidos, kurios nėra tinkamos finansuoti tiesioginės išlaidos).

Reglamente nenustatyta jokių apribojimų dėl tinkamų finansuoti išlaidų kategorijų, kurios gali būti naudojamos, kai finansuojama taikant fiksuotąją normą. Tačiau pagrindinis fiksuotųjų normų taikymo tikslas turėtų būti paprastinimas ir klaidų skaičiaus mažinimas. Todėl fiksuotąsias normas labiausia tinka taikyti išlaidoms, kurios yra palyginti mažos ir kurias tikrinti yra brangu.

2.2. Reglamentuose išsamiai apibūdintos specialios finansavimo taikant fiksuotąją normą sistemos, skirtos netiesioginėms išlaidoms apskaičiuoti

2.2.1. Netiesioginių išlaidų skaičiavimo metodai

Reglamentuose nustatytos tam tikros specialios finansavimo taikant fiksuotąją normą sistemos. BNR 68 straipsnio 1 dalyje

išsamiai apibūdintos **kai kurios finansavimo taikant fiksuotąją normą sistemos, skirtos netiesioginėms išlaidoms apskaičiuoti:**

- a punkte nustatyta bendroji netiesioginių išlaidų finansavimo taikant fiksuotąją normą sistema, pagal kurią didžiausia norma padidinta iki 25 proc. Tai dabartinės sistemos tęsinys; tikroji taikytina norma turi būti pagrįsta vienu iš skaičiavimo metodų, nustatytų BNR 67 straipsnio 5 dalies a ir c punktuose. Ši sistema yra lanksti. Ji gali būti grindžiama:
  - tik dviem išlaidų tipais: 1 tipu, t. y. tiesioginėmis išlaidomis, ir 2 tipu, t. y. netiesioginėmis išlaidomis, arba
  - trimis išlaidų tipais: 1 tipu, t. y. vadinamosiomis ribotosiomis tiesioginėmis išlaidomis, 2 tipu, t. y. netiesioginėmis išlaidomis, apskaičiuotomis remiantis 1 tipu, ir 3 tipu, t. y. tiesioginėmis išlaidomis, kurios nepriskiriamos ribotosioms išlaidoms (1 tipo).
- b punkte vadovaujančiajai institucijai suteikiama galimybė skaičiuojant netiesiogines išlaidas taikyti iki **15 proc. tiesioginių personalo išlaidų** fiksuotąją normą. Šią 15 proc. normą vadovaujančioji institucija gali taikyti tiesiogiai, be jokio pagrindimo. Sistemos, pagal kurią naudojamos trys išlaidų kategorijos, pavyzdys: (1 tipas) tiesioginės personalo išlaidos, (2 tipas) netiesioginės išlaidos, (3 tipas) tiesioginės išlaidos, išskyrus personalo išlaidas (pvz., žr. 1 priedą, p. 46).
- c punkte suteikiama galimybė fiksuotąją normą pritaikyti įvairioms esamoms Sąjungos politikos netiesioginių išlaidų schemoms, remiantis schemomis, naudojamomis programose „Horizontas 2020“ ir LIFE ir nustatytomis deleguotajame akte (žr. 5.3.1.2 skirsnį, p. 26).

2.2.2. Tiesioginių išlaidų, netiesioginių išlaidų ir personalo išlaidų apibrėžtys

Norint taikyti šias sistemas, vadovaujančiajai institucijai gali reikėti apibrėžti tiesiogines išlaidas, netiesiogines išlaidas ir personalo išlaidas. Šios apibrėžtys turi atitikti toliau pateiktas bendrąsias Komisijos rekomendacijas:

- **tiesioginės išlaidos** yra su subjekto individualia veikla tiesiogiai susijusios išlaidos, kai įmanoma įrodyti individualios veiklos rūšies ir išlaidų ryšį (pvz., remiantis tiesioginiu laiko registravimu);
- **netiesioginės išlaidos** paprastai yra išlaidos, kurios nėra arba negali būti tiesiogiai susietos su atitinkamo subjekto vykdoma individualia veikla. Tokioms išlaidoms priskiriamos administracinės išlaidos, kurių tikslią dalį sunku priskirti konkrečiai veiklai (tipinių administracinių ir (arba) personalo išlaidų pavyzdžiai: valdymo išlaidos, įdarbinimo išlaidos, apskaitininko arba valytojo samdymo išlaidos ir t. t.; telefono, vandens arba elektros išlaidos ir t. t.⁽¹⁶⁾);

⁽¹⁶⁾ Šis sąrašas nėra privalomas. Visa atsakomybė už aiškų įvairių išlaidų kategorijų apibrėžimą tenka valstybei narei.

- **personalo išlaidos**⁽¹⁷⁾ yra išlaidos, patiriamos pagal darbdavio ir darbuotojo tarpusavio susitarimą arba išorės personalo paslaugų teikimo sutartį (jeigu šias išlaidas galima aiškiai nustatyti). Pavyzdžiui, jeigu paramos gavėjas sudaro sutartį dėl išorės mokytojo paslaugų rengiant vidaus mokymus, sąskaitoje turi būti nurodyti įvairūs išlaidų tipai. Mokytojo atlyginimas bus laikomas išorės personalo išlaidomis. Tačiau, pvz., mokymo medžiagos į šias išlaidas įtraukti negalima. Personalo išlaidoms priskiriamas visas darbo užmokestis, įskaitant nepinigines išmokas pagal

kolektyvines sutartis, asmenims mokamas už darbą, susijusį su veiksmu. Be to, šioms išlaidoms priskiriami mokesčiai ir darbuotojų socialinio draudimo įmokos (pagal pirmąją ir antrąją pakopas, taip pat pagal trečiąją pakopą, jeigu tai numatyta kolektyvinėje sutartyje), taip pat privalomosios ir savanoriškos darbdavio socialinio draudimo įmokos. Tačiau komandiruočių išlaidos personalo išlaidomis nelaikomos. ESF veiksmuose dalyvaujantiems asmenims sumokėtos išmokos arba atlyginimai taip pat nelaikomi personalo išlaidomis.

Pavyzdys (ESI fondai). Bendruomenės inicijuota vietos plėtra

Vadovaujančioji institucija, remdamasi patirtimi, įvertino tipinę tam tikros vietos veiklos grupės (VVG) einamųjų ir aktyvaus pritaikymo išlaidų dalį išlaidose, patirtose pagal bendruomenės inicijuotą vietos plėtros strategiją įgyvendinant vietos veiksmus ir rengiantis VVG bendradarbiavimo veiklai bei ją įgyvendinant. Nors ESI fondų parama einamosioms ir aktyvaus pritaikymo išlaidoms negali viršyti 25 proc. visų pagal bendruomenės inicijuotą vietos plėtros strategiją patirtų viešųjų išlaidų, patirtis rodo, kad ši procentinė dalis dažniausiai iš tikrųjų būna mažesnė.

Vadovaujančioji institucija nustato (taikydama teisingą, nešališką ir patikrinamą metodiką, pagrįstą BNR 67 straipsnio 1 dalies d punktu ir 5 dalies a punktu, bet ne 68 straipsnio 1 dalies a punktu, nes ši fiksuotoji norma taikoma ne tik netiesioginėms išlaidoms) 17 proc. išlaidų, patirtų įgyvendinant veiksmus pagal bendruomenės inicijuotą vietos plėtros strategiją ir rengiant bei įgyvendinant VVG bendradarbiavimo veiklą, fiksuotąją normą, skirtą šioms išlaidoms padengti:

- einamosioms išlaidoms (veiklos, personalo, mokymo išlaidoms, su viešaisiais ryšiais susijusioms išlaidoms, finansinėms išlaidoms, su strategijos stebėjimu ir vertinimu susijusioms išlaidoms);
- išlaidoms, susijusioms su bendruomenės inicijuotos vietos plėtros strategijos aktyviu pritaikymu, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos suinteresuotųjų subjektų mainams teikiant informaciją ir skatinant įgyvendinti strategiją, taip pat padėti potencialiems paramos gavėjams plėtoti veiksmus ir rengti paraišką.

Todėl, jeigu vietos veiklos grupei skirtas biudžetas, numatytas veiksams pagal bendruomenės inicijuotą vietos plėtros strategiją įgyvendinti ir VVG 2014–2020 m. bendradarbiavimo veiklai parengti ir įgyvendinti, yra 1,5 mln. EUR (1 tipas), didžiausias biudžetas, skirtas einamosioms ir aktyvaus pritaikymo išlaidoms, bus 1,5 mln. EUR x 17 proc. = 255 000 EUR (2 tipas). Todėl bendras biudžeto asignavimas vietos veiklos grupei yra 1,755 mln. EUR.

Tai reiškia, kad įgyvendinimo etapu paramos gavėjui kaskart paprašius atlyginti patirtas projekto išlaidas, VVG taip pat galės pareikalauti 17 proc. tos sumos savo einamosioms ir aktyvaus pritaikymo išlaidoms padengti.

Pavyzdžiui, jeigu patirtos projekto išlaidos sudaro 1 000 EUR (1 tipas), vietos veiklos grupė vadovaujančiajai institucijai gali deklaruoti 1 000 EUR x 17 proc. = 170 EUR (2 tipas) savo einamųjų ir aktyvaus pritaikymo išlaidų.

Vietos veiklos grupei nereikės pateikti dokumentų, patvirtinančių jos einamąsias ir aktyvaus pritaikymo išlaidas, deklaruotas remiantis fiksuotąja norma, tačiau turės būti galima patikrinti 17 proc. dydžio normos nustatymo metodiką.

Reikėtų atkreipti dėmesį, kad fiksuotoji norma gali būti nustatoma ir atskirai, t. y. tik einamosioms arba tik aktyvaus pritaikymo išlaidoms.

Pastaba. Atkreipkite dėmesį, kad, kaip nurodyta pirmiau pateiktame pavyzdyje, fiksuotoji norma nebūtinai turi būti nustatoma remiantis norma, taikyta nustatant viršutinę 25 proc. ribą. Tačiau, kad ir kokia metodika būtų taikoma fiksuotajai normai nustatyti, turi būti laikomasi BNR 35 straipsnio 2 dalies nuostatų dėl didžiausios galimos einamųjų ir aktyvaus pritaikymo išlaidų sumos.

⁽¹⁷⁾ Ši apibrėžtis netaikoma ETB. Su ETB susijusių personalo išlaidų apibrėžtis pateikta Komisijos deleguotajame reglamente (ES) Nr. 481/2014.

2.2.3. Konkretiems fondams taikomos taisyklės

ESF

Reglamento (ES) Nr. 1304/2013 14 straipsnio 2 dalyje nustatyta **specialiai ESF skirta finansavimo taikant fiksuotąją normą schema**. Neviršijant 40 proc. fiksuotosios normos, tiesioginės personalo išlaidos gali būti naudojamos likusioms tinkamoms finansuoti projekto išlaidoms apskaičiuoti. Minėtoms visų kitų kategorijų išlaidoms priskiriamos kitos tiesioginės išlaidos (išskyrus tiesiogines personalo išlaidas, tačiau įskaitant atlyginimus ir išmokas dalyviams) ir netiesioginės išlaidos. Šią 40 proc. normą vadovaujanti institucija gali taikyti tiesiogiai, be jokio pagrindimo.

Pavyzdys (ESF)

Mokymo kurso biudžeto projektas yra toks.

Iš viso tiesioginių išlaidų	55 000
Tiesioginės personalo išlaidos	30 000
Patalpų išlaidos	4 000
Kelionių išlaidos	5 000
Maitinimas	1 000
Informavimas ir (arba) viešinimas	5 000
VUT išmokos mokomiems asmenims	10 000

Iš viso netiesioginių išlaidų	5 000
Netiesioginės personalo išlaidos	4 000
Elektra, telefonas	1 000

Vadovaujanti institucija gali nuspręsti šiam projektui taikyti ESF reglamento 14 straipsnio 2 dalį. Tokiu atveju didžiausias pagal subsidijos susitarimą asignavimas būtų toks:

Tiesioginės personalo išlaidos: 30 000 EUR

Kitos išlaidos: $30\,000 \times 40\text{proc.} = 12\,000$ EUR

Iš viso išlaidų: $30\,000 + 12\,000 = 42\,000$ EUR

ETB

Reglamento (ES) Nr. 1299/2013 19 straipsnyje nustatyta, kad veiksmo personalo išlaidas galima apskaičiuoti taikant fiksuotąją normą, neviršijančią 20 proc. tiesioginių išlaidų, išskyrus to veiksmo personalo išlaidas. Tai reiškia, kad taikant fiksuotąją normą gali būti skaičiuojamos tik tiesioginės personalo išlaidos (remiantis tiesioginėmis išlaidomis, išskyrus personalo išlaidas); tai taip pat reiškia, kad ši fiksuotoji norma gali būti taikoma nereikalaujant, kad valstybė narė atliktų skaičiavimus ir nustatytų taikytiną normą.

3. STANDARTINIAI FIKSUOTIEJI VIENETO ĮKAINIAI

3.1. Bendrieji principai

Taikant standartinius fiksuotuosius vieneto įkainius, visos tinkamos finansuoti veiksmo išlaidos arba jų dalis bus **skaičiuojamos** kiekybinius rodiklius – įnašus, produktus arba rezultatus – dauginant iš standartinio fiksuotojo vieneto įkainio, kuris nustatomas iš anksto. Šia galimybe gali būti naudojama įgyvendinant bet kokią projektą arba jo dalį, jei tik galima nustatyti su veikla ir standartiniais fiksuotaisiais vieneto įkainiais susijusius kiekius. Standartiniai fiksuotieji vieneto įkainiai paprastai taikomi lengvai nustatomiems kiekiam.

Standartinis fiksuotasis vieneto įkainis gali būti pagrįstas **procesu**, siekiant realiasias veiksmo vykdymo išlaidas padengti kuo tiksliau jas suapvalinus. Jis taip pat gali būti pagrįstas **pasiekimais** (produktais arba rezultatais) arba nustatomas remiantis ir procesu ir pasiekimais (plg. su pavyzdžiu, pateiktu 6.5.3 skirsnyje, p. 39).

Vadovaujančiosios institucijos taip pat turėtų atsižvelgti į poveikį, kurį kiekviena struktūra turės tinkamų finansuoti išlaidų pagrindimui.

Skirtingai veiklai vadovaujančioji institucija gali nustatyti skirtingus fiksuotuosius vieneto įkainius.

Pavyzdys (ESF, pagrįstas produktais).

1 000 valandų trukmės 20 žmonių pažengusio lygio IT mokymams organizuoti tinkamos finansuoti išlaidos gali būti apskaičiuotos mokymo valandos kainą dauginant iš bendro kiekvienam mokomam asmeniui skirtų valandų skaičiaus. Valandos kaina iš anksto nustatyta vadovaujančiosios institucijos ir nurodyta dokumente, kuriame nustatytos paramos sąlygos.

Jeigu, tarkime, vadovaujančioji institucija kiekvienam mokomam asmeniui nustato 7 EUR per valandą mokymo kainą, didžiausia projektui skiriama subsidija būtų: 1 000 valandų x 20 mokomų asmenų x 7 EUR už vieną vieno mokomo asmens mokymo valandą = 140 000 EUR.

Baigus įgyvendinti veiksma, galutinės tinkamos finansuoti išlaidos bus nustatytos pagal realųjį kiekvienam mokomam asmeniui skirtų valandų skaičių (į jį gali įeiti tam tikras pateisinto nebuvimo atvejų skaičius) remiantis faktiniu mokomų asmenų dalyvavimu ir įvykusiais kursais. Vis tik reikės pateikti tikslus mokyty asmenų lankomumo lapus, kuriuose būtų pateikta išsami informacija apie mokymo veiklą ir patvirtintas faktinis mokyty asmenų dalyvavimas.

Jei galiausiai paaiškėja, kad mokymuose dalyvavo tik 18 žmonių, šeši iš jų mokėsi po 900 valandų, penki – po 950 valandų, penki – po 980 valandų, o likę du – po 1 000 valandų, bendrą valandų skaičių padauginus iš mokomų asmenų skaičiaus bus gautas toks rezultatas:

$900 \times 6 + 950 \times 5 + 980 \times 5 + 1\,000 \times 2 =$ Iš viso 17 050 mokymo valandų atsižvelgiant į mokyty asmenų skaičių.

Tinkamos finansuoti išlaidos bus: 17 050 mokymo valandų x 7 EUR = 119 350 EUR.

Pavyzdys (ERPF, pagrįstas produktais).

Paramos gavėjas – regioniniai rūmai – organizuoja konsultacijas mažosioms ir vidutinėms regiono įmonėms. Konsultacijas teikia regioninių rūmų patarėjai. Remiantis ankstesnėmis rūmų konsultacijų skyriaus sąskaitomis apskaičiuota vienos konsultacijų dienos kaina – 350 EUR. Paramos suma bus skaičiuojama pagal šią formulę: dienų skaičius x 350 EUR. Vis tik reikės pateikti tikslus darbo laiko apskaitos žiniaraščius su išsamia informacija apie konsultacijas ir patarėjų dalyvavimą.

Pavyzdys (ESF, pagrįstas rezultatais).

Šešių mėnesių trukmės pagalbos darbo ieškantiems asmenims programa (toliau – veiksmas) galėtų būti finansuojama pagal standartinį fiksuotąjį vieneto įkainį (pvz., 2 000 EUR vienam asmeniui), taikomą kiekvienam, iš 20 veiksmo dalyvių gavusiam darbą ir išlaikiusiam jį tam tikrą iš anksto nustatytą laikotarpį, pvz., šešis mėnesius. Didžiausia subsidija šiam veiksmui apskaičiuojama taip: 20 asmenų x 2 000 EUR už įdarbinimą = 40 000 EUR.

Galutinės tinkamos finansuoti išlaidos apskaičiuojamos remiantis faktiniu veiksmo produktu: jeigu į darbo rinką buvo įtraukta ir savo darbo vietas reikiamą laikotarpį išsaugojo tik 17 asmenų, galutinės tinkamos finansuoti išlaidos, kuriomis remiantis paramos gavėjui bus mokama subsidija, bus tokios: 17 x 2 000 EUR = 34 000 EUR.

Pavyzdys (EŽŪFKP, pagrįstas produktais). „Investicijos į miško plotų plėtrą ir miškų gyvybingumo gerinimą“ (21 straipsnis)

Miško savininkas septynerius metus gaus paramą trijų hektarų miško įveisimui ir priežiūrai. Vadovaujančioji institucija išlaidas (miško įveisimo ir priežiūros) nustatė iš anksto, atsižvelgdama į miško pobūdį. Ši metodika bus įtraukta į kaimo plėtros programą. Išlaidos yra tokios: miško įveisimui – 2 000 EUR / ha, priežiūrai – 600 EUR / ha pirmaisiais metais ir po 500 EUR / ha vėlesniais metais.

Taigi bendros tinkamos finansuoti išlaidos bus tokios:

3 ha x 2 000 EUR / ha + 3 ha x 600 EUR / ha + (3 ha x 500 EUR / ha) x 6 metai = 16 800 EUR.

3.2. Specifinis valandinių personalo įkainių atvejis

BNR 68 straipsnio 2 dalyje nustatyta nauja taisyklė, kuria palengvinamas valandinių fiksuotųjų vieneto įkainių taikymas skaičiuojant su veiksmo įgyvendinimu susijusias personalo išlaidas⁽¹⁸⁾:

$$\text{Valandinis personalo įkainis} = \frac{\text{Paskiausiai apskaitytos metinės bendros darbo išlaidos}}{1720}$$

1 720 valandų yra standartinis metinis „darbo laikas“, kurį galima taikyti tiesiogiai, nereikalaujant, kad valstybė narė atliktų kokius nors skaičiavimus.

Tačiau būtina pagrįsti skaitiklį – paskiausiai apskaitytas metinės personalo išlaidas. Jeigu projektas įgyvendinamas keletis metų, vadovaujančioji institucija gali nuspręsti atnaujinti valandinį personalo įkainį gavusi naujų duomenų arba visą įgyvendinimo laikotarpį taikyti tą patį įkainį. Jeigu įgyvendinimo laikotarpis labai ilgas, gera praktika būtų nustatyti tarpinius etapus, kuriais galėtų būti peržiūrimas valandinis personalo įkainis (ir atitinkamai subsidijos susitarimas).

Skaitiklis, susijęs su įgyvendinant veiksma dirbančių žmonių sąnaudomis, gali būti dvejopas:

1. skaitiklis gali būti siejamas tik su asmeniu, kuris tiesiogiai prisideda prie veiksmo įgyvendinimo. Jis gali būti nustatomas remiantis tikroju to asmens atlyginimu arba vidutinėmis didesnės darbuotojų grupės sąnaudomis ar to paties rango sąnaudomis arba panašiomis priemonėmis, kurios iš esmės yra susijusios su atlyginimo dydžiu;
2. į skaitiklį gali būti įtraukiamas asmens, kuris tiesiogiai prisideda prie veiksmo įgyvendinimo, atlyginimas ir netiesioginio personalo (pvz., didelius atlyginimus gaunančių vadovų, kurie paprastai netiesiogiai prisideda prie veiksmo įgyvendinimo) ir kuriuos galima priskirti veiksmui, atlyginimų dalis (bus taikomos netiesioginių išlaidų priskyrimo veiksmui taisyklės, pvz., bus taikomas pagrįstas paskirstymo principas). Jeigu visoje darbuotojų grupėje atlyginimų dydis gali gerokai skirtis, į skaitiklį gali būti įtraukiamos išlaidų centro arba padalinio (kuris įgyvendina veiksma) darbo išlaidos. Remiantis šiuo skaitikliu, bus apskaičiuotas standartinis fiksuotasis vieneto įkainis, apimantis įgyvendinant veiksma dirbančio asmens atlyginimą ir dalį netiesioginių atlyginimų.

⁽¹⁸⁾ Plg. su personalo išlaidų apibrėžtimi, pateikta 2.2.2 skirsnyje, p. 15.

Vadovaujančiosios institucijos visgi turėtų žinoti, kad 2 varianto pasirinkimas veikiausiai nebus pats praktiškiausias sprendimas. Labiau rekomenduotina rinktis 1 variantą arba valandinį personalo įkainį skaičiuoti įtraukiant visas netiesiogines išlaidas (remiantis fiksuotąja norma) ar netgi visas kitas tinkamas finansuoti išlaidas (visas išlaidas apimantis valandinis personalo įkainis).

Naudodamasi šia galimybe, vadovaujančioji institucija turėtų atkreipti dėmesį, kad:

- veiksmo įgyvendinimas turi būti suprantamas kaip visus veiksmo etapus apimanti sąvoka. Neturėtų būti siekiama atmesti kokias nors personalo išlaidas, susijusias su tam tikrais veiksmo etapais;
- nacionalinėse tinkamumo finansuoti taisyklėse turės būti nustatyta, kas pagal įprastą apskaitos praktiką įtraukiama į metines bendras darbo išlaidas (žr. 5.2.1.3 skirsnį, p. 24);
- paskiausiai apskaitytos metinės bendros darbo išlaidos turi būti patvirtintos dokumentais – sąskaitomis, darbo

užmokesčio ataskaitomis ir t. t. Šios informacijos išankstinis auditas nereikalingas, tačiau ją turi būti galima patikrinti;

- paramos gavėjo ankstesnių laikotarpių duomenimis pagrįstas skaičiavimo metodas netaikytinas, nes reglamente nurodyta, kad turi būti remiamasi *paskiausiai* apskaitytomis metinėmis bendromis darbo išlaidomis;
- paskiausiai apskaitytos metinės bendros darbo išlaidos – tai praeito vieno metų ataskaitinio laikotarpio (12 iš eilės einančių mėnesių) išlaidos. Negalima naudoti duomenų, susijusių su laikotarpiais po dokumento, kuriame nustatytos paramos sąlygos, pasirašymo;
- tinkamos finansuoti personalo išlaidos turėtų būti skaičiuojamos remiantis tik dirbtų valandų skaičiumi. Pavyzdžiui, kasmetinės atostogos jau įtrauktos į valandinių personalo įkainių skaičiavimą.

Šios metodikos papildoma nauda yra ta, kad 1 720 valandų yra neginčijamas skaičius.

Pavyzdys (ERPF).

Tam tikrų rūšių MVĮ skirtuose mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros bei inovacijų srities projektuose pagrindinę išlaidų dalį sudaro personalo išlaidos. Galimybė taikyti standartinius fiksuotuosius vieneto įkainius šioms MVĮ yra sveikintinas supaprastinimas. Veiklai taikytinas fiksuotasis vieneto įkainis šiuo atveju išreiškiamas kaip valandinis įkainis, taikomas personalo iš tikrųjų dirbtų valandų skaičiui. Jis iš anksto nustatomas dokumente, kuriame nustatomos paramos sąlygos, įskaitant didžiausiąją galimą finansinės paramos sumą, apskaičiuojamą didžiausiąją galimą dirbtų valandų skaičių padauginus iš fiksuotojo vieneto įkainio (apskaičiuotos projekte dalyvavusio personalo išlaidos).

Siekiant padengti realiąsias išlaidas kuo tiksliau jas suapvalinus ir atsižvelgiant į regionų ir sričių skirtumus, standartinis fiksuotasis vieneto įkainis nustatomas kaip valandinis personalo įkainis pagal šią formulę:

Valandinis personalo įkainis = bendras metinis atlyginimas (įskaitant teisės aktais nustatytus mokesčius), padalintas iš teisėto darbo valandų vidurkio (atsižvelgiant į kasmetines atostogas).

Pavyzdžiui: valandinis personalo įkainis = 60 000 EUR / (1 980 valandų – 190 kasmetinių atostogų valandų) = 60 000 / 1 790 = 33,52 EUR / val.

Finansinė parama veiksmui apskaičiuojama valandinį įkainį dauginant iš tikrojo ir patikrinto dirbtų valandų skaičiaus. Todėl MVĮ turi saugoti visus įgyvendinant projektą dirbusių darbuotojų dirbtų valandų skaičių patvirtinančius dokumentus, o vadovaujančioji institucija – visus dokumentus, kuriais grindžiamas valandinis personalo įkainis. Iš esmės, sumažėjus patikrintų dirbtų valandų skaičiui, taip pat sumažėja galutinė išmokos suma.

Kitas pavyzdys. *Viskas taip pat, kaip pirmiau, tačiau valandinis personalo įkainis grindžiamas BNR 68 straipsnio 2 dalimi.*

Valandinis personalo įkainis = paskiausiai apskaitytas bendras metinis atlyginimas (įskaitant teisės aktais nustatytus mokesčius) padalintas iš 1 720 valandų.

Pavyzdžiui: valandinis įkainis = 60 000 EUR / 1 720 val. = 60 000 / 1 720 = 34,88 EUR / val.

4. FIKSUOTOSIOS SUMOS

4.1. Bendrieji principai

Kai naudojamos fiksuotosios sumos, visos tinkamos finansuoti veiksmo išlaidos arba jų dalis apskaičiuojamos remiantis iš anksto nustatyta fiksuotąja suma (vadovaujančioji institucija turėtų pagrįsti fiksuotosios sumos nustatymą⁽¹⁹⁾) pagal iš anksto apibrėžtas susitarimo dėl veiklos ir (arba) produktų sąlygas. Subsidija išmokama, jeigu įvykdomos iš anksto apibrėžtos susitarimo dėl veiklos ir (arba) produktų sąlygos.

Fiksuotosios sumos galimybė – tai proporcingumo principo taikymas siekiant palengvinti administracinę naštą įgyvendinant nedidelio masto veiksmus ir suteikti NVO (bet ne tik NVO) geresnes galimybes pasinaudoti ESI fondais. Dėl šios priežasties fiksuotosios sumos, kurioms taikomas BNR 67 straipsnio 1 dalies c punktas, gali būti mokamos tik mažesnių kaip 100 000 EUR viešųjų įnašų atveju.

Ši suma atitinka viešąjį įnašą, kuris *paramos gavėjui arba paramos gavėjo išmokamas* veiklai, remiamai fiksuotosiomis

sumomis (be privačiojo sektoriaus įnašo, jei toks yra). Į ją neįskaičiuojamos išmokos arba atlyginimai, kuriuos veiksmo dalyviams išmoka *trečioji šalis* (žr. 7.2.1 skirsnį, p. 41).

Net jeigu būtų skiriamos kelios fiksuotosios sumos skirtingų kategorijų tinkamoms finansuoti išlaidoms arba skirtingų tą patį veiksmą sudarančių projektų išlaidoms padengti, bendra fiksuotoji suma turi neviršyti 100 000 EUR viešojo įnašo sumos, skiriamos tam tikram subjektui, gaunančiam subsidiją arba gražinamąją subsidiją. Tačiau pagal projektą mokamos 100 000 EUR viešojo įnašo sumos neviršijančios fiksuotosios sumos gali būti derinamos su realiosiomis išlaidomis ir (arba) kitomis supaprastintomis išlaidų apmokėjimo galimybėmis, ir bendra suma galėtų viršyti 100 000 EUR viešojo įnašo sumą.

Fiksuotoji suma taip pat gali būti skiriama teikiant subsidijas, kai standartiniai fiksuotieji vieneto įkainiai nėra tinkamas sprendimas, pvz., rengiant medžiagos rinkinį, organizuojant nedidelį vietos seminarą ir t. t.

4.2. Fiksuotosios sumos pavyzdžiai

Pavyzdys (ERPF).

Siekdama reklamuoti vietos gaminius, mažų įmonių grupė nori vieningai dalyvauti komercinėje mugėje.

Atsižvelgdama į nedideles veiksmo išlaidas, vadovaujančioji institucija, skaičiuodama viešąją paramą, nusprendžia naudoti fiksuotąsias sumas. Šiuo tikslu įmonių grupės prašoma pateikti pasiūlymą dėl stendo nuomos, montavimo ir naudojimo išlaidų biudžeto. Remiantis šiuo pasiūlymu nustatoma 20 000 EUR vienkartinė išmoka. Ši suma paramos gavėjui bus išmokėta pateikus dalyvavimo mugėje įrodymą. Sutarto 20 000 EUR biudžeto dokumentas turėtų būti saugomas, kad vėliau būtų galima atlikti auditą (išankstinės fiksuotosios sumos skaičiavimo patikra).

⁽¹⁹⁾ ETB atveju – Stebėsenos komitetas.

Pavyzdys (ESF).

Vaikų priežiūros paslaugas administruojančiai NVO reikalinga parama naujai veiklai pradėti. Ji prašo fiksuotosios sumos, pateikdama išsamų biudžeto, skirto veiklai pradėti ir jai vykdyti vienus metus, projektą. Praėjus pirmiesiems metams veikla būtų tęsiama savarankiškai. Pavyzdžiui, vienkartinė išmoka būtų padengtos išlaidos, susijusios su vieno asmens, vienus metus atsakingo už vaikų priežiūrą, atlyginimu, naujos įrangos nusidėvėjimu, šios naujos veiklos viešinimo išlaidomis ir netiesioginėmis šios veiklos išlaidomis, susijusiomis su jos administravimu ir apskaita, mokesčiais už vandenį, elektrą, šildymą, nuomą ir t. t.).

Remdamasi išsamiu biudžeto projektu ir palyginusi šį veiksma su panašiais veiksmis, vadovaujančioji institucija skiria visas šias išlaidas padengiančią 47 500 EUR fiksuotąją sumą. Baigus veiksma ši suma būtų sumokėta NVO pagal produktus – jeigu būtų papildomai prižiūrėta 10 vaikų (sutartas skaičius). Taigi pagrįsti su šia veikla susijusių realiųjų išlaidų nereikėtų.

Tačiau tai reiškia, kad tuo atveju, jeigu būtų prižiūrimi tik devyni vaikai, tinkamos finansuoti išlaidos būtų lygios nuliui ir vienkartinė išmoka nebūtų mokama.

Pavyzdys (ESF).

Romų NVO prašo organizuoti vietos seminarą ir parengti medžiagos apie romų bendruomenės socialinę ir ekonominę padėtį valstybės narės regione rinkinį. Į dokumentą, kuriame nustatomos paramos sąlygos, bus įtrauktas išsamus biudžeto projektas ir subsidijos tikslai: 1) seminaro organizavimas ir 2) medžiagos rinkinio parengimas siekiant atkreipti regiono darbdavių dėmesį į specifines romų problemas.

Atsižvelgdama į veiksmo mastą ir tikslą (nedidelio masto veiksmas, kurio išlaidas nelengva kiekybiškai įvertinti taikant standartinius fiksuotuosius vieneto įkainius) ir paramos gavėjo pobūdį (vietos NVO), vadovaujančioji institucija nusprendžia naudoti fiksuotąsias sumas.

Fiksuotosios sumos dydžiui apskaičiuoti vadovaujančiajai institucijai reikės išsamaus kiekvieno veiksmo biudžeto projekto: po derybų dėl išsamaus biudžeto projekto nustatyta fiksuotoji suma – 45 000 EUR – padalijama dviem projektams: 25 000 EUR reikia seminarui ir 20 000 EUR – medžiagos rinkiniui.

Jeigu laikomasi dokumente nustatytų paramos sąlygų (organizuojamas seminaras, parengiamas medžiagos rinkinys), baigus veiksma 45 000 EUR suma bus laikoma tinkamomis finansuoti išlaidomis. Subsidijai išmokėti reikalingi patvirtinamieji dokumentai (vėliau jie turi būti išsaugoti) – tai seminaro organizavimo įrodymai ir parengtas galutinis išsamus medžiagos rinkinys.

Jeigu įgyvendinamas tik kuris nors vienas projektas (pvz., surengiamas seminaras), subsidija mažinama ir skiriama tik šiam veiksmo projektui (25 000 EUR), atsižvelgiant į tai, kas buvo sutarta dokumente, kuriame nustatytos paramos sąlygos.

Pavyzdys (EŽŪFKP). „Žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistemos“ (16 straipsnis)

Ūkininkų grupė, gavusi paramą naujo pripažintos kokybės sistemos dalyvio išlaidoms padengti, nori organizuoti savo gaminių reklamą. Vadovaujančioji institucija konkrečios veiklos išlaidas suskaičiavo kaip fiksuotąją sumą (pvz., 15 000 EUR vienam seminarui, kuriame dalyvautų ne mažiau kaip 50 dalyvių). Ūkininkų grupė turi pateikti veiklos įgyvendinimo ir dalyvių skaičiaus (ne mažiau kaip 50) įrodymus.

5. FINANSAVIMO TAIKANT FIKSUOTĄJĄ NORMĄ, STANDARTINIŲ FIKSUOTŲJŲ VIENETO ĮKAINIŲ IR FIKSUOTŲJŲ SUMŲ NUSTATYMAS

BNR 67 straipsnio 5 dalyje ir ESF reglamento 14 straipsnio 3 dalyje nustatyta keletas supaprastintų išlaidų skaičiavimo metodų; kai kurie iš jų grindžiami statistiniais duomenimis, kiti – paramos gavėjų duomenimis arba reglamente nurodytais elementais. Pagal vienus metodus suteikiamas didelis lankstumas, pagal kitus siūlomas didelis teisinis tikrumas, o kai kurie gali būti diegiami užkraunant nedidelę administracinę našta.

Naudojantis supaprastintu išlaidų apmokėjimu svarbu prireikus užtikrinti tinkamą *ex-ante* metodo įvertinimą ir susijusių dokumentų parengimą, nes **ex post vykdoma tik pasiekimų kontrolė**.

5.1. Metodas turi būti nustatytas iš anksto⁽²⁰⁾

Dokumente, kuriame nustatomos paramos sąlygos, svarbu nurodyti paramos gavėjams tikslus reikalavimus, pagal kuriuos reikės pagrįsti deklaruotas išlaidas, ir konkrečius pasiektinus produktus arba rezultatus.

Todėl supaprastintas išlaidų apmokėjimas turi būti nustatytas iš anksto ir įtrauktas, pvz., į kvietimą teikti paraiškas arba **vėliausiai – į dokumentą, kuriame nustatomos paramos sąlygos**. Atitinkami metodai ir sąlygos turėtų būti įtraukti į nacionalines tinkamumo finansuoti taisykles, programai taikytinas nacionaliniu arba regioniniu lygmeniu, arba skirti konkrečiai programai. Tai taip pat reiškia, kad nustačius standartinius fiksuotuosius vieneto įkainius, fiksuotąsias normas arba sumas (fiksuotosios sumos atveju) jų nebegalima keisti įgyvendinant veiksmą arba jį įgyvendinus, siekiant kompensuoti išlaidų padidėjimą ar nepakankamą turimų biudžeto lėšų panaudojimą.

Kadangi supaprastintas išlaidų apmokėjimas turi būti apibrėžtas iš anksto, reikėtų vengti jas atgaline data taikyti veiksmams, kurie jau įgyvendinami realiųjų išlaidų pagrindu, nes tokiu atveju nacionalinėms institucijoms būtų užkrauta didelė našta, kad būtų užtikrintas vienodas požiūris į visus paramos gavėjus.

Daugiamečių veiksmų atveju išimtinai galima atsiskaityti ir užbaigti atitinkamą veiklą įgyvendinus pirmąją veiksmo dalį, o tada suteikti galimybę likusiai veiksmo daliai arba laikotarpiui teikti finansavimą taikant fiksuotąją normą, standartinius fiksuotuosius vieneto įkainius arba vienkartinės išmokas. Tokiais atvejais laikotarpis, kuriam deklaruojamos realiosios išlaidos, turėtų būti aiškiai atskirtas nuo laikotarpio, kuriam išlaidos deklaruojamos pagal supaprastintą išlaidų apmokėjimą, siekiant išvengti dvigubo projekto išlaidų deklaruavimo.

5.2. Teisingas, nešališkas ir patikrinamas skaičiavimo metodas⁽²¹⁾

5.2.1. Bendrieji principai

5.2.1.1. Metodas turi būti teisingas

Skaičiavimas turi būti racionalus, t. y. realistiškas – ne perviršinis ir ne per netikėtai didelis.

Jeigu tam tikras standartinis fiksuotasis vieneto įkainis anksčiau buvo 1–2 EUR, Komisija nesitiki pamatyti 7 EUR įkainį. Todėl itin didelės svarbos turės fiksuotajam vieneto įkainiui, fiksuotajai normai arba fiksuotajai sumai nustatyti taikomas metodas. Vadovaujantys institucija privalo sugebėti paaiškinti ir pagrįsti savo pasirinkimą. Geriausia, kad pagal teisingą skaičiavimo metodą būtų galima pakeisti normas, atsižvelgiant į konkrečias sąlygas arba poreikius. Pavyzdžiui, projekto vykdymas atokiame regione gali kainuoti brangiau nei centriname regione dėl didesnių transporto išlaidų; į šį veiksnį reikėtų atsižvelgti panašioms projektams šiuose dviejuose regionuose nustatant fiksuotąją sumą arba įkainį.

Bet koku atveju supaprastintu išlaidų apmokėjimu neturėtų būti piktnaudžiaujama (pvz., fiksuotąją normą skaičiuojant pagal BNR 67 straipsnio 5 dalies a punktą, neturėtų būti sistemingai didinamos veiksmo išlaidos, veiksmai neturėtų būti dalijami į kelias dalis tam, kad būtų galima sistemingai naudoti fiksuotąsias sumas).

⁽²⁰⁾ BNR 67 straipsnio 6 dalis.

⁽²¹⁾ BNR 67 straipsnio 5 dalies a punktas.

Audito tikslas bus ištirti įkainių skaičiavimo pagrindą ir ar galiausiai nustatyti įkainiai iš tiesų atitinka šį pagrindą.

5.2.1.2. Metodas turi būti nešališkas

Sąvoka „nešališkas“ iš esmės reiškia, kad tam tikriems paramos gavėjams arba veiksams neteikiama pirmenybė kitų paramos gavėjų arba kitų veiksmų atžvilgiu. Apskaičiuojant standartinį fiksuotąjį vieneto įkainį, fiksuotąją sumą arba fiksuotąją normą turi būti užtikrintas vienodas požiūris į visus paramos gavėjus ir (arba) veiksmus.

Kaip pavyzdį galima paminėti įkainių arba sumų skirtumus, kurie nėra pagrįsti objektyviais paramos gavėjų arba veiksmų ypatumais arba aiškiais politikos tikslais.

Vadovaujančiosios institucijos, audito institucijos auditoriai ir Komisija nepatvirtins skaičiavimo metodų, kuriuos taikant nepateisinamai diskriminuojamos tam tikros paramos gavėjų grupės arba veiksmų rūšys.

5.2.1.3. Metodas turi būti patikrinamas

Fiksuotųjų normų, standartinių fiksuotųjų vieneto įkainių arba fiksuotųjų sumų nustatymas turėtų būti grindžiamas patvirtinamaisiais dokumentais, kuriuos būtų galima patikrinti⁽²²⁾. Vadovaujančioji institucija privalo sugebėti parodyti, kuo buvo pagrįstas supaprastintas išlaidų apmokėjimas. Labai svarbu užtikrinti, kad būtų laikomasi patikimo finansų valdymo principo.

Supaprastintą išlaidų apmokėjimo metodą nustatanti įstaiga turėtų parengti dokumentus, kuriuose būtų bent šie dalykai:

- skaičiavimo metodo aprašymas, nurodant pagrindinius skaičiavimo veiksmus;
- analizuojant ir skaičiuojant naudotų duomenų šaltiniai, pateikiant duomenų reikšmės numatytiems veiksams vertinimą ir duomenų kokybės įvertinimą;
- pats skaičiavimas, skirtas supaprastinto išlaidų apmokėjimo vertei nustatyti.

Taikant BNR 67 straipsnio 5 dalies a punktu pagrįstą teisingą, nešališką ir patikrinamą metodą, nepriimtina supaprastintą išlaidų apmokėjimą nustatyti *ex nihilo*.

5.2.2. Praktinis metodikų taikymas

BNR nustatytos kelios galimybės, atitinkančios teisingumo, nešališkumo ir patikrinamumo kriterijus.

5.2.2.1. Statistinių duomenų arba kitos objektyvios informacijos naudojimas

Statistiniai duomenys arba kita objektyvi informacija gali būti, pvz., apklausos, kvietimai teikti pasiūlymus, palyginimai

su panašaus pobūdžio veiksmais. Remiantis šiais duomenimis paprastai parengiamos standartinės sistemos, taikytinos daugeliui veiksmų ir (arba) paramos gavėjų. Iš tiesų, remiantis Komisijos patirtimi, fiksuotosioms sumoms, standartiniams fiksuotiesiems vieneto įkainiams ar finansavimui taikant fiksuotąją normą iš anksto nustatyti galima taikyti daug metodų, tačiau dažniausiai taikoma ankstesnių duomenų statistinė analizė. Vienas duomenų šaltinis galėtų būti patvirtintos ankstesnės išlaidos. Jeigu naudojami duomenys nėra patvirtinti, juos turėtų patikrinti vadovaujančioji institucija.

Taip pat galima pasitelkti kvietimus teikti paraiškas: valstybė narė iš anksto paskelbtų, koku pagrindu, kuris vėlgi būtų *teisingas, nešališkas ir patikrinamas*, ji ketina apskaičiuoti fiksuotąją sumą grindžiamas subsidijas. Tai reiškia, kad pareiškėjai turėtų žinoti kriterijus, kuriais bus grindžiama subsidija, ir kad šie kriterijai turėtų būti standartiniai ir taikomi visiems pareiškėjams, siekiantiems įgyvendinti tos pačios rūšies projektus.

Pavyzdžiui, paskelbusi kvietimą teikti paraiškas vadovaujančioji institucija turėtų sugebėti atsakyti į tokius klausimus: „Ar kvietime teikti paraiškas išsamiai pateikiama visa reikalinga informacija? Ar fiksuotajai sumai nustatyti reikalingi elementai yra tiksliai iš anksto apibūdinti ir paaiškinti? Ar vadovaujančioji institucija tikrina, ar į pateiktą išsamų biudžeto projektą įtrauktos išlaidos yra, pvz., pagrįstos ir priimtinos, nustatydamas fiksuotąją sumą dokumente, kuriame nustatomos paramos sąlygos?“

Kitas galimas sprendimas – valstybė narė nustatytų tam tikrai veiklai skirtą fiksuotąją sumą ir paskelbtų kvietimą teikti paraiškas, nurodydama šią sumą, ir finansuotų geriausius pasiūlymus.

5.2.2.2. Konkrečių paramos gavėjų duomenų naudojimas⁽²³⁾

Toliau pateiktos metodikos bus taikomos paramos gavėjams. Atsižvelgiant į reikalavimus, susijusius su konkrečių paramos gavėjų duomenų naudojimu, šios metodikos yra supaprastinti metodai, skirti paramos gavėjams, programavimo laikotarpiu įgyvendinantiems daug projektų.

a) Patikrinti ankstesni konkrečių paramos gavėjų duomenys

Šiuo atveju bus taikoma paramos gavėjui pritaikyta *ad hoc* sistema. Prireikus šie duomenys turėtų apimti tik tuos paramos gavėjo išlaidų centrus arba padalinius, kurie yra susiję su veiksmu.

Šis metodas pagrįstas ankstesnių apskaitos duomenų surinkimu iš paramos gavėjo, siekiant nustatyti faktines

⁽²²⁾ Nesvarbu, kada buvo nustatyta BNR 67 straipsnio 5 dalies a punktu pagrįsta metodika – jeigu ji taikoma, ji turi būti patikrinama.

⁽²³⁾ Šiame skirsnyje aptariami metodai, nustatyti BNR 67 straipsnio 5 dalies a punkto ii ir iii papunkčiuose. ESF reglamento 14 straipsnio 3 daliai šie reikalavimai netaikomi.

išlaidas, patirtas pagal tinkamų finansuoti išlaidų kategorijas, kurioms taikomas supaprastintas išlaidų apmokėjimas. Tam iš tiesų reikalinga priimtina paramos gavėjo lygmeniu naudojama analitinė apskaitos sistema. Be to, tam reikia, kad iš bet kokių skaičiavimų, kuriais grindžiamas supaprastintas išlaidų apmokėjimas, būtų atimtos netinkamos finansuoti išlaidos.

Vadovaujančioji institucija, nusprendusi taikyti šį metodą, turėtų apibūdinti:

- tinkamas išlaidų kategorijas;
- taikomą skaičiavimo metodą;
- gautinos eilutės ilgį: būtina gauti **ne trumpesnio kaip trejų metų laikotarpio duomenis**, kad būtų galima nustatyti galimas išimties aplinkybes, tam tikrais metais galėjusias turėti įtakos faktinėms išlaidoms, taip pat išlaidų sumų kaitos tendencijas. Trijų metų bazinis laikotarpis taikomas siekiant atsižvelgti į metinius svyravimus;
- taikytiną orientacinę sumą, pvz., vidutinės bazinio laikotarpio išlaidas arba pastaraisiais metais apskaitytas išlaidas;
- pakeitimus, jeigu tokių yra, reikalingus orientacinei sumai atnaujinti.

b) Konkretų paramos gavėjų įprastų išlaidų apskaitos normų taikymas

Įprastos apskaitos normos – tai normos, kurias paramos gavėjas taiko visai savo kasdieniui veiklai ir finansams (nesusijusiems su ES parama) apskaityti. Šie metodai turėtų atitikti nacionalines apskaitos taisykles ir standartus. Taikymo trukmė nėra labai svarbi. Jeigu apskaitos metodas pritaikytas tam tikram veiksmui arba ES paramai, jis nelaiškomas įprastu.

Faktines išlaidas svarbu skirti nuo išlaidų, nustatytų taikant įprastas atskirų paramos gavėjų išlaidų apskaitos normas.

Taigi paramos gavėjo faktiškai patirtos išlaidos yra tiksliausiai įmanomu būdu apskaičiuotos išlaidos, paprastai išreikšiamos vienam fiziniam asmeniui tenkančiomis veiksmo laikotarpio išlaidomis. Praktiškai nustatant valandinius personalo įkainius priimtina kaip vardiklį naudoti standartinį valandų skaičių (pvz., 1 720 valandų, kaip nurodyta 3.2 skirsnyje, p. 19), tačiau skaičiuojant faktines išlaidas vardiklyje bus įrašomos bendros tinkamos finansuoti personalo išlaidos, tenkančios kiekvienam konkrečiam asmeniui, kuriam pavesta vykdyti veiksmą.

Remiantis paramos gavėjo išlaidų apskaitos normomis nustatytas valandinis įkainis galėtų būti apskaičiuojamas remiantis vidutinėmis didesnės darbuotojų grupės atlyginimų išlaidomis. Paprastai tai būna kategorija arba panaši priemonė, nuo kurios apytikriai priklauso atlyginimo dydis, tačiau tai gali būti ir išlaidų centras arba padalinys (susijęs

su veiksmu) – tokiu atveju atlyginimo dydis darbuotojų grupėje gali būti ganėtinai skirtingas.

Tai reiškia, kad išlaidų sumos, gautos taikant išlaidų apskaitos normas, paprastai skiriasi nuo faktinių išlaidų. Be to, konkretaus veiksmo arba konkretaus (trumpo) laikotarpio (naudojami vieno metų duomenys) atveju jos priklauso nuo konkretaus paramos gavėjo (arba netgi konkretaus padalinio).

Todėl, norint užtikrinti vienodą požiūrį ir, kad subsidija nebūtų skirta netinkamoms finansuoti išlaidoms atlyginti, dokumente, kuriame nustatomos paramos sąlygos, pagal kurias paramos gavėjams leidžiama taikyti savo išlaidų apskaitos normas, turi būti nustatytos būtiniausios sąlygos. Šiomis būtiniausiomis sąlygomis bus siekiama užtikrinti, kad taikant išlaidų apskaitos praktiką būtų teoriškai ir praktiškai užtikrinta teisinga ir nešališka sistema. Tam reikalinga priimtina paramos gavėjo lygmens analitinė apskaitos sistema. Be to, tam reikia, kad iš skaičiavimų būtų atimtos visos netinkamos finansuoti išlaidos.

c) Bendrieji konkretaus paramos gavėjo duomenų naudojimo reikalavimai

Atsižvelgiant į užtikrinimą, kurį vadovaujančiajai institucijai suteikia paramos gavėjo vidaus valdymo ir kontrolės sistema, siekiant užtikrinti vadovaujančiosios institucijos naudojamų bazinių duomenų patikimumą, gali reikėti, kad konkretaus paramos gavėjo duomenis patvirtintų išorės auditorius, o viešųjų įstaigų atveju – kompetentingas ir nepriklausomas apskaitos pareigūnas. Ankstesni duomenys gali būti tvirtinami atliekant įstatymais arba sutartimis numatytą auditą. Taip atliekamo tvirtinimo tikslais išorės auditorius arba nepriklausomas apskaitos pareigūnas turėtų turėti išsamių žinių apie ESI fondų reglamentus, pvz., nuostatas susijusias su audito seka, atitinkamų išlaidų tinkamumu finansuoti ir taikomais teisės aktais.

Jeigu manoma, kad naudojamų ankstesnių apskaitos duomenų klaidų arba pažeidimų rizika yra maža, skaičiavimo metodas gali būti grindžiamas iš anksto nepatikimais duomenimis. Vadovaujančioji institucija turėtų gebėti objektyviai įrodyti, kad rizika iš tikrųjų yra maža ir kodėl ji mano, kad paramos gavėjo apskaitos sistema yra patikima, išsami ir tiksli. Bet kuriuo atveju vadovaujančioji institucija, taikydama konkrečiam atvejui skirtą metodą, vėliausiai tada, kai bus rengiamas dokumentas, kuriame nustatomos paramos gavėjui teikiamos paramos sąlygos, turės įvertinti ir patvirtinti šiuos individualius konkretaus paramos gavėjo duomenis.

Vadovaujančiosios institucijos, prieš pradėdamos taikyti pirmiau minėtą individualų konkrečiam paramos gavėjui pritaikytą metodą, turi jį kruopščiai apsvastyti. Parengti šias *ad hoc* sistemas gali būti sunku, todėl vadovaujančiosioms institucijoms rekomenduojama tokią sistemą taikyti tik tada, kai vienas paramos gavėjas, pvz., Švietimo ministerija,

universitetas arba valstybinė užimtumo tarnyba, įgyvendina dideles programas (-ų) dalis.

5.3. Kitų sričių standartinių fiksuotųjų vieneto įkainių, fiksuotųjų sumų ir fiksuotųjų normų naudojimas

5.3.1. Remiantis kitomis Sąjungos politikos sritimis

5.3.1.1. BNR 67 straipsnio 5 dalies b punktas

Pagrindinis šio metodo tikslas – suderinti įvairių Sąjungos politikos sričių taisykles. Norima patikslinti, kad jei Komisija jau yra parengusi tam tikro tipo paramos gavėjui ir pagal ES politiką įgyvendinamam veiksmui skirtą supaprastintą išlaidų apmokėjimą, valstybė narė ir (arba) Komisija ESI fondų politikos srityje neturi pakartotinai dėti pastangų ir šį metodą bei jo taikymo rezultatus gali tiesiogiai panaudoti.

Panašiams veiksams ir paramos gavėjams gali būti taikomi visi taikytini ES metodai. Metodų, kurie buvo taikomi 2007–2013 m., tačiau pasibaigus 2013 m. buvo atšaukti, nebus galima taikyti. Jeigu programavimo laikotarpiu buvo padaryta metodo pakeitimų, tokie pat pakeitimai turėtų būti taikomi ES fondų finansuojamiems projektams, atrinktiems padarius pakeitimus.

Panaudodama esamą ES metodą, vadovaujančioji institucija turėtų užtikrinti ir dokumentais patvirtinti:

- kad naudojamas visas metodas (pvz., tiesioginių ir (arba) netiesioginių išlaidų, tinkamų finansuoti išlaidų, taikymo srities apibrėžtis), o ne tik jo rezultatas (X proc. norma);
- kad metodas turi būti taikomas panašaus pobūdžio veiksams ir paramos gavėjams;
- nuorodą į metodą, taikomą kitose ES politikos srityse.

5.3.1.2. BNR 68 straipsnio 1 dalies c punktas

2014 m. kovo 3 d. Komisijos deleguotojo reglamento (ES) Nr. 480/2014⁽²⁴⁾ 20 ir 21 straipsniuose nustatytos taikytinos fiksuotosios normos, skirtos netiesioginių išlaidų skaičiavimo metodams, taikomiems kitose Sąjungos politikos srityse, ir jų taikymo sritis pagal BNR:

- programa „Horizontas 2020“: deleguotajame reglamente nustatytos sąlygos, pagal kurias ESI fondų finansuojamų veiksmų netiesioginėms išlaidoms gali būti taikoma 25 proc. fiksuotoji norma, atitinkanti programoje „Horizontas 2020“ numatytas galimybes⁽²⁵⁾. Turi būti taikomi

visi metodikos elementai, susiję su šiame reglamente nustatytos fiksuotosios normos taikymu. Tiesioginės subrangos išlaidos ir trečiųjų šalių tiekiamų išteklių, kurie nėra naudojami paramos gavėjo patalpose, išlaidos, taip pat parama trečiosioms šalims turi būti atimtos iš išlaidų, kurioms taikoma norma siekiant apskaičiuoti tinkamas finansuoti sumas (atimama iš 1 tipo išlaidų);

- programa LIFE: deleguotajame reglamente nustatytos sąlygos, pagal kurias į programą LIFE panašioms projektams gali būti taikoma 7 proc. fiksuotoji tiesioginių išlaidų norma, kaip nustatyta Finansinio reglamento 124 straipsnio 4 dalyje.

Abiem atvejais dokumente, kuriame nustatomos paramos sąlygos, turėtų būti pateikta nuoroda į deleguotąjį reglamentą ir atitinkamą straipsnį.

5.3.2. Remiantis valstybių narių subsidijų schemomis⁽²⁶⁾

Šis principas taikomas visiškai taip pat, kaip remiantis Sąjungos politikos sritimis (žr. 5.3.1 skirsnį, p. 26). Tačiau šiuo atveju pritaikomi ne Sąjungos politikos sričių metodai, o nacionaliniai metodai: pagal nacionalines paramos schemas taikomos normos, o taip pat fiksuotieji vieneto įkainiai arba fiksuotosios sumos (pvz., stipendijos, dienpinigiai) gali būti naudojami neatliekant papildomų skaičiavimų. Taikomos nacionalinės metodikos auditas nebus atliekamas, bus tikrinamas tik jos taikymas.

Visi taikytini nacionaliniai metodai galėtų būti taikomi panašioms iš ESI fondų remiamiems veiksams ir paramos gavėjams, **jeigu šie metodai taip pat taikomi veiksams, kurie remiami tik iš nacionalinių fondų ir kurie negauna jokios ES paramos arba išorės pagalbos**. Kitaip tariant, metodai, taikomi tik įgyvendinant iš ESI fondų remiamas programas, nelaikomi nacionaliniais. Priimtini tie metodai, kurie taikomi nacionaliniams veiksams ir veiksams, kurie remiami pagal programą.

Be to, nebus galima taikyti nacionalinių metodų, kurie buvo atšaukti. Jeigu programavimo laikotarpiu buvo padaryta metodo pakeitimų arba metodas buvo atšauktas, taikomi tokie pat pakeitimai turėtų būti tačiau tik ES fondų finansuojamiems projektams, *atrinktiems* padarius pakeitimus arba atšaukus metodą.

Gali būti taikomi ir regioniniai arba kitokie vietiniai skaičiavimo metodai, tačiau jie turi būti taikomi tai geografinei vietai, kurioje jie yra naudojami.

Panaudodama galiojantį nacionalinį metodą, vadovaujančioji institucija turėtų parūpinti ir dokumentais patvirtinti tokią

⁽²⁴⁾ 2014 m. kovo 3 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 480/2014, kuriuo papildomas Reglamentas (ES) Nr. 1303/2013 (OL L 138, 2014 5 13, p. 5).

⁽²⁵⁾ Reglamento (ES) Nr. 1290/2013, kuriuo nustatomos bendrosios mokslinių tyrimų ir inovacijų programos „Horizontas 2020“ (2014–2020 m.) dalyvavimo ir skaidos taisyklės, 29 straipsnio 1 dalis.

⁽²⁶⁾ BNR 67 straipsnio 5 dalies c punktas.

pat informacija, kokios reikalaujama norint naudoti esamą ES metodą, t. y. informaciją:

- kad pritaikomas visas metodas (pvz., jeigu taikytina, tinkamos finansuoti išlaidos, taikymo sritis), o ne tik jo rezultatas (fiksuojami X EUR suma);
- kad metodas taikomas tai pačiai arba mažesnei geografini vietai (atitinkamai, jeigu metodika taikoma tik viename regione, ji gali būti pritaikyta tame regione, tačiau negali būti pritaikyta kitame tos valstybės narės regione, kuriame nacionalinė metodika netaikytina);
- kad metodas turi būti taikomas panašaus pobūdžio veiksams ir paramos gavėjams;
- pagrindimas, kad šis metodas taikomas veiksams, remiamiems tik iš nacionalinių fondų.

5.3.3. Kaip įvertinti, ar veiksmų pobūdis ir paramos gavėjai yra panašūs?

BNR 67 straipsnio 5 dalies b ir c punktuose valstybėms narėms suteikta galimybė pritaikyti esamus skaičiavimo metodus ir atitinkamus fiksuotuosius vieneto įkainius, fiksuotąsias sumas ir fiksuotąsias normas, taikomas panašaus pobūdžio veiksams ir panašioms paramos gavėjams. Paprastai turėtų būti atsižvelgiama į visus to metodo elementus, galinčius turėti įtakos fiksuotajam vieneto įkainiui, fiksuotajai sumai ir (arba) fiksuotajai normai. Jeigu veiksmas ir su juo susijęs paramos gavėjas buvo tinkami finansuoti pagal kitą schemą, gali būti taikomas pagal tą kitą schemą taikomas skaičiavimo metodas ir atitinkami fiksuotieji vieneto įkainiai, fiksuotosios normos ir (arba) fiksuotosios sumos. Be to, kiekvieną atvejį būtina išnagrinėti atskirai.

Pavyzdys (ERPF ir ESF).

Mokslinių tyrimų srityje taikant fiksuotą normą pagrįstą schemą remiamas universitetų tinklų kūrimas, paramą grindžiant sąlyga, kad veiksme dalyvautų ne mažiau kaip trijų valstybių narių universitetai, per pastaruosius trejus metus paskelbę ne mažiau kaip 10 straipsnių. Straipsnių skaičiaus kriterijus neturi įtakos fiksuotajai normai, tačiau kiti kriterijai – moksliniai tyrimai, tinklų kūrimas, ne mažiau kaip trijų valstybių narių universitetai – turi. Šiuos kriterijus atitinkantiems veiksams galėtų būti taikomas toks pat metodas.

5.4. BNR arba konkrečiam fondui taikomose taisyklėse nustatytų normų naudojimas⁽²⁷⁾

BNR ir konkrečiam fondui taikomuose reglamentuose nustatyta keletas normų, siekiant valstybėms narėms suteikti galimybę pasinaudoti keliomis standartinėmis sistemomis. Tikslas – užtikrinti kuo didesnę teisinį tikrumą ir sumažinti pradinį darbo krūvį arba poreikį turėti duomenų, kuriais remiantis būtų galima sukurti sistemą, nes nereikalaujama atlikti skaičiavimų norint nustatyti taikytinas normas. Tačiau tokiems metodams trūksta lankstumo; jie tinkami ne visų rūšių veiksams.

Pagal BNR 68 straipsnio 1 dalies b punktą nustatytas metodas taikomas penkiems ESI fondams: jeigu įgyvendinant veiksmus patiriama netiesioginių išlaidų, netiesioginės išlaidos gali būti apskaičiuojamos kaip 15 proc. tinkamų finansuoti tiesioginių personalo išlaidų. Ši norma yra didžiausia galima norma. Valstybės narės gali taikyti šią arba mažesnes normas neprivalėdamos atlikti konkrečių skaičiavimų. Tačiau, jeigu vadovaujančioji institucija nusprendžia netaikyti tos pačios normos visiems paramos gavėjams, ji turėtų sugebėti įrodyti, kad laikytasi vienodo požiūrio principo. Tas pat pasakytina apie ESF reglamento 14 straipsnio 2 dalį ir ETB reglamento 19 straipsnį (taip pat žr. 2.2.3 skirsnį, p. 17).

5.5. Fiksuotųjų normų netiesioginėms išlaidoms, fiksuotųjų sumų ir standartinių fiksuotųjų vieneto įkainių pritaikymas

BNR 67 straipsnyje nėra jokių nuostatų dėl supaprastinto išlaidų apmokėjimo pritaikymo. Todėl jį pritaikyti neprivaloma. Tačiau vadovaujančioji institucija gali nuspręsti, kad būtina iš dalies pritaikyti supaprastintą išlaidų apmokėjimą, kai skelbiamas naujas kvietimas teikti pasiūlymus, arba tai daryti periodiškai, kad būtų atsižvelgta į indeksavimą arba ekonominius pokyčius, pvz., energijos išlaidas, darbo užmokesčio dydžius ir t. t. Komisija rekomenduoja į metodiką įtraukti tam tikras savaiminio pritaikymo galimybes (pvz., atsižvelgiant į infliaciją, darbo užmokesčio kitimą).

Pritaikytosios normos turėtų būti taikomos tik projektams, kurie bus įgyvendinami ateityje, bet ne atgaline data.

Kas kartą atlikusi peržiūrą, vadovaujančioji institucija turėtų saugoti atitinkamas pritaikytąsias normas arba sumas patvirtinančius dokumentus.

⁽²⁷⁾ BNR 67 straipsnio 5 dalies d punktas.

5.6. Specialūs metodai, skirti sumoms, numatytoms pagal konkrečiam fondui taikomas taisykles, nustatyti

BNR 67 straipsnio 5 dalyje apibrėžti keturi būdai, kuriais galima nustatyti supaprastintą išlaidų apmokėjimą ir nurodyta, kad konkrečioms fondams skirtuose reglamentuose gali būti nustatyti papildomų metodų.

ESF

ESF reglamento 14 straipsnio 3 dalyje ESF numatyta papildoma galimybė, jei subsidijoms ir grąžinamosioms subsidijoms skirta viešoji parama neviršija 100 000 EUR, skaičiavimus atlikti remiantis biudžeto projektu. Ši suma turi būti laikoma didžiausia galima viešąja parama, mokėtina gavėjui, kaip nurodyta dokumente, kuriame nustatomos paramos teikimo paramos gavėjui sąlygos (žr. 7.2.2 skirsnį, p. 42). Į šią paramą neįeina nei paramos gavėjo viešieji įnašai, jeigu tokių yra, nei išmokos arba darbo užmokesčiai, kuriuos trečioji šalis išmokėjo įgyvendinant veiksmą dalyvavusiems asmenims.

Ši labai lanksti galimybė skirta privalomo supaprastintų išlaidų apmokėjimo įgyvendinimui nedidelio masto ESF veiksmuose palengvinti. Šis metodas iš tikrųjų suteikia galimybę supaprastintas išlaidas apskaičiuoti, net jeigu bendra sistema nebuvo sukurta arba veiksmas yra labai specifinis. Siekiant apskaičiuoti su šiuo veiksmu arba projektu susijusias supaprastintas išlaidas, bus remiamasi biudžeto projektu. Vadovaujančioji institucija šį biudžetą saugos kaip patvirtinamąjį dokumentą, skirtą supaprastintam išlaidų apmokėjimui pagrįsti. Finansų valdymas, veiksmo ir (arba) projekto valdymo patikra bus grindžiami tik supaprastintu išlaidų apmokėjimu, o ne pačiu biudžetu.

Biudžetas turėtų būti vertinamas tuo pačiu pagrindu, kuriuo jis vertinamas, kai naudojamos realiosios išlaidos. Šiuo požiūriu primygtinai rekomenduojama, kad vadovaujančiosios institucijos nustatytų parametrus arba didžiausius išlaidų dydžius, naudotinus bent pačioms svarbiausioms biudžete numatytoms išlaidoms palyginti su šiais parametrais. Nenustačius tokių parametru arba didžiausių išlaidų dydžių, vadovaujančiajai institucijai būtų sunku užtikrinti vienodą požiūrį ir patikimą finansų valdymą. Nors tai ir rekomenduojama, vertindama biudžetą vadovaujančioji institucija neprivalės potencialaus paramos gavėjo pasiūlyto išsamaus biudžeto projekto lyginti su panašiais veiksmais.

Biudžeto projektą ir patvirtinamuosius dokumentus, įrodančius, kad vadovaujančioji institucija įvertino biudžetą, vadovaujančioji institucija turėtų saugoti kartu su dokumentais, susijusiais su remiamu projektu. Biudžeto projektas neįtraukiamas į vadovaujančiosios institucijos ir paramos gavėjo kartu rengiamą dokumentą, kuriame nustatomos taikomos taisyklės.

Jeigu tas pats paramos gavėjas paramą gauna kelis kartus, rekomenduojama išsamų biudžeto projektą palyginti su anksčiau remtais veiksmais.

Biudžeto projekto naudojimo pavyzdys (ESF).

Paramos gavėjas nori surengti seminarą, kuriame dalyvautų 50 dalyvių, ir pristatyti naujas įgyvendinimo priemones.

Darbuotojai skyrė laiko renginio planavimui ir organizavimui, išnuomojo vietą, keletas pranešėjų atvyko iš užsienio, jam pasibaigus reikės paskelbti renginio protokolą. Be to, yra netiesioginių išlaidų, susijusių su personalu (apskaitos išlaidos, pirmininkas ir t. t.) ir elektra, sąskaitomis už telefonus, IT pagalba ir t. t.

Biudžeto projektas yra toks ⁽²⁸⁾:

<i>Iš viso tiesioginių išlaidų</i>	45 000
Tiesioginės personalo išlaidos	30 000
Patalpų išlaidos	4 000
Kelionių išlaidos	5 000
Maitinimas	1 000
Informavimas ir (arba) viešinimas	5 000

<i>Iš viso netiesioginių išlaidų</i>	7 000
Netiesioginės personalo išlaidos	4 000
Elektra, telefonas	3 000

Vadovaujančioji institucija ir paramos gavėjas kartu apsvarstė šį biudžeto projektą ir dėl jo sutarė. Su supaprastintu išlaidų apmokėjimu susiję skaičiavimai bus grindžiami šiais duomenimis.

Vadovaujančioji institucija gali nuspręsti subsidijos dydį skaičiuoti taikydama fiksuotąjį vieneto įkainį, remdamasi dalyvių seminare skaičiumi: fiksuotasis vieneto įkainis = 52 000 EUR / 50 = 1 040 EUR vienam dalyviui.

Vadovaujančiosios institucijos ir paramos gavėjo kartu parengtame dokumente, kuriame nustatomos taikomos taisyklės, turi būti nurodyta, kaip apskaičiuojami standartiniai fiksuotieji vieneto įkainiai (kas yra dalyvis), didžiausias (mažiausias) dalyvių skaičius, kaip jis turėtų būti pagrįstas, ir fiksuotasis vieneto įkainis (1 040 EUR).

Dokumente, kuriame nustatomos paramos sąlygos, taip pat turėtų būti pateikta nuoroda į 14 straipsnio 3 dalį.

⁽²⁸⁾ **Dėmesio!** Šis biudžeto projektas pateikiamas tik kaip pavyzdys. Jo nereikėtų laikyti pakankamai išsamiu biudžeto projektu.

6. PASEKMĖS VALDYMO IR KONTROLĖS SISTEMAI

6.1. Bendrojo audito ir kontrolės metodo poreikis

Audito ir kontrolės požiūriu supaprastinto išlaidų apmokėjimo nuostatos reiškia realiųjų išlaidų principo netaikymą. Nustatant finansavimą taikant fiksuotąją normą arba standartinius fiksuotuosius vieneto įkainius ir fiksuotąsias sumas, išlaidos iš anksto suapvalinamos, pvz., remiantis vidurkais ir ankstesnių duomenų ar rinkos kainų tyrimais. Taikant tokias nustatytas normas suprantama, kad viršijamos arba nepakankamai atlyginamos įgyvendinant remiamą veiksma patirtos išlaidos. Už valdymo patikras ir auditą atsakingi subjektai turės daugiau dėmesio skirti įgyvendintų projektų produktams, o ne įnašams į juos ir jų išlaidoms.

Šiomis gairėmis siekiama, kad šiam naujam supaprastintam išlaidų apmokėjimui taikomi Komisijos audito ir kontrolės metodai būtų kuo skaidresni, siekiant valstybes nares, t. y. vadovaujančiasias institucijas, tvirtinančiasias institucijas, audito institucijas, tarpines institucijas ir paramos gavėjus, patikinti, kad jos gali nedelsdamos ir neabejodamos taikyti šiuos principus.

Taip pat svarbu, kad nacionalinės institucijos ir Komisija laikytųsi vienodo požiūrio vykdydamos finansavimo taikant fiksuotąją normą, standartinių fiksuotųjų vieneto įkainių ir fiksuotųjų sumų auditą ir kontrolę, kad darant išvadas dėl deklaruotų išlaidų teisėtumo ir teisingumo būtų užtikrintas vienodas požiūris. Dėl šios priežasties, vykdamas šio supaprastinto išlaidų apmokėjimo patikras ir auditą, valstybių narių institucijos raginamos taikyti tą patį metodą.

6.2. Bendras požiūris į supaprastinto išlaidų apmokėjimo kontrolę ir auditą

Jeigu taikomas supaprastintas išlaidų apmokėjimas, už patikrų ir audito valdymą atsakingi subjektai, siekdami nustatyti išlaidų teisėtumą ir tvarkingumą, netikrins realiųjų išlaidų, priklausančių išlaidų, skaičiuojamų taikant fiksuotąsias normas, standartinius fiksuotuosius vieneto įkainius arba fiksuotąsias sumas, kategorijoms. Komisija ir nacionalinės institucijos tikrins veiksmų išlaidų skaičiavimą ir atliks teisėtumo ir tvarkingumo auditą. Vis dėlto šis auditas bus atliekamas kitaip – remiantis skaičiavimo metodu, taikytu

supaprastintoms išlaidoms, o ne projekto patvirtinamaisiais finansiniais dokumentais.

Jeigu valstybė narė, atsižvelgdama į šiose gairėse išdėstytas rekomendacijas ir geriausią patirtį, parengė pagal BNR 67 ir 68 straipsnių nuostatas sukurtą metodiką ir nėra jokių apgaulės arba piktnaudžiavimo požymių⁽²⁹⁾, Komisija nereikš abejonių dėl pasirinktos taikyti sistemos.

Audito ir kontrolės metodiką, kuri bus taikoma tais atvejais, kai bus naudojamas finansavimas taikant fiksuotąją normą, standartiniai fiksuotieji vieneto įkainiai arba fiksuotosios sumos, sudarys šios patikros:

1. finansavimo taikant fiksuotąją normą (žr. 2 skyrių, p. 15), standartinių fiksuotųjų vieneto įkainių (žr. 3 skyrių, p. 18) arba fiksuotųjų sumų (žr. 4 skyrių, p. 21) skaičiavimo metodo, kuris turėtų būti nustatomas remiantis vienu arba keliais iš metodų, nustatytų BNR 67 straipsnio 5 dalyje (žr. 5 skyrių, p. 23), patikra. Ši patikra gali būti atliekama vadovaujančiosios institucijos ir (arba) paramos gavėjo lygmeniu (jeigu sistema grindžiama paramos gavėjo turimais duomenimis, kaip nustatyta 67 straipsnio 5 dalies a punkto ii ir iii papunkčiuose). Patikrų pobūdis gali priklausyti nuo pasirinkto metodo; jeigu taikomas BNR 68 straipsnio 1 dalies b punktas, ESF reglamento 14 straipsnio 2 dalis ir ETB reglamento 19 straipsnis, bus tikrinama tik išlaidų kategorijų apibrėžtis. Išankstinė paramos gavėjo duomenimis (ankstesni duomenys, įprasta apskaitos praktika) pagrįsta skaičiavimo metodų kontrolė ir auditas iš dalies yra specifiniai (žr. 5.2.2.2 skirsnio c punktą, p. 25);
2. jeigu įgyvendinant projektą taikomi fiksuotieji vieneto įkainiai ir fiksuotosios sumos – patikra, ar teisingai taikytas nustatytas metodas, tiriant projekto produktus ir pasiekimus;
3. jeigu finansuojama taikant fiksuotąją normą – realiųjų išlaidų principu pagrįsta tinkamų finansuoti išlaidų, kurioms taikoma ta norma (arba jų skaičiavimo, jeigu joms apskaičiuoti naudotasi supaprastintomis išlaidų apmokėjimo galimybėmis), kategorijų ir, jeigu taikytina, kitų tinkamų finansuoti išlaidų kategorijų, į kurias pagal finansavimo taikant fiksuotąją normą sistema neatsižvelgiama, patikra.

Naudojant supaprastintą išlaidų apmokėjimą, neatsisakoma įsipareigojimo griežtai laikytis visų kitų taikytinų Sąjungos ir

⁽²⁹⁾ T. y. įvykių arba praktikos, nesuderinamų su priimta ir patikima praktika, pvz., tokia, kaip aprašyta šiose gairėse.

nacionalinių taisyklių, pvz., viešinimo, viešųjų pirkimų, lygių galimybių, tvarios aplinkos, valstybės pagalbos ir kt. (žr. 1.6.2 skirsnį, p. 12). Jeigu finansuojama taikant fiksuotąją normą, išlaidų, kurios pagrįstos realiosiomis išlaidomis siekiant apskaičiuoti kitų kategorijų išlaidas, kategorijos nėra laikomos nustatytomis pagal supaprastintą išlaidų apmokėjimą.

Jeigu atlikus rizikos vertinimą nustatoma tam tikra pažeidimo rizika⁽³⁰⁾, atliekant horizontalųjį teminį taikomų taisyklių laikymosi auditą taip pat galima būtų ištirti taikytas viešųjų pirkimų procedūras, bet tik tam, kad būtų patikrinta, ar laikytasi viešųjų pirkimų procedūrų, o ne siekiant patikrinti sumokėtas sumas. Jeigu randama viešųjų pirkimų procedūrų pažeidimų, gali būti sunku ar netgi neįmanoma kiekybiškai įvertinti tikslų poveikį atskiram veiksmui; tačiau gali būti pritaikytos fiksuotosios normos pataisos ir Komisija galėtų pradėti pažeidimo nagrinėjimo procedūrą. Tikimasi, kad vadovaujančiosios institucijos, pastebėjusios tokių pažeidimų, taip pat imsis veiksmų.

Atlikdama skaičiavimo metodo auditą Komisija daugiau dėmesio skirs patikrinti, ar įvykdytos įvairios sąlygos, bet nesiaiškins, kodėl pasirinktas būtent tas, o ne kitas metodas. Vadovaujančioji institucija turėtų saugoti atitinkamus skaičiavimo metodo dokumentus ir sugebėti įrodyti, kokių pagrindų buvo nustatytos fiksuotosios normos, standartiniai fiksuotieji vieneto įkainiai arba fiksuotosios sumos. Skaičiavimo metodui pagrįsti saugomiems dokumentams bus taikomi BNR⁽³¹⁾ 140 straipsnio ir Reglamento (ES) Nr. 1306/2013⁽³²⁾ 49 straipsnio reikalavimai.

Jeigu derinamos kelios supaprastinto išlaidų apmokėjimo galimybės, be pirmiau aprašytų privalomų atskirų supaprastintų išlaidų apmokėjimo rūšių patikrų, už valdymo patikras ir auditą atsakingi subjektai turėtų patikrinti ir tai, ar taikomomis metodikomis užtikrinama, kad veiksmo dalių išlaidos nebūtų deklaruotos pasinaudojant daugiau nei vienos rūšies išlaidų apmokėjimo galimybe, nes tai reikštų dvigubą išlaidų deklaravimą.

6.3. Pasekmės finansų valdymui

6.3.1. Bendrosios nuostatos

Taikant fiksuotąją normą, fiksuotąjį vieneto įkainį arba fiksuotąją sumą, nereikia pagrįsti realiųjų išlaidų, priskiriamų išlaidų kategorijoms, kurioms taikomas supaprastintas išlaidų apmokėjimas, įskaitant, jeigu taikytina, nusidėvėjimą ir nepiniginį įnašus. Į BNR 69 straipsnyje apibrėžtus nepiniginį įnašus iš tiesų gali būti atsižvelgiama skaičiuojant fiksuotosios normos, fiksuotojo vieneto įkainio arba fiksuotosios sumos vertę. Tačiau, jeigu naudojama supaprastinta išlaidų apmokėjimu, nereikia tikrinti, ar būta susijusių nepiniginį įnašų ir – atitinkamai – ar įvykdytos BNR 69 straipsnyje nustatytos sąlygos.

Jeigu taikomi fiksuotieji vieneto įkainiai arba fiksuotosios sumos:

- įgyvendinant veiksmą naudojamų fiksuotųjų vieneto įkainių arba fiksuotųjų sumų apskaičiavimo pagrindas turėtų būti aiškus ir pagrįstas vienu arba keliais iš BNR 67 straipsnio 5 dalyje nurodytų būdų;
- kadangi išmokos bus skaičiuojamos remiantis kiekiais ir (arba) veiksmo įgyvendinimu, labai svarbu įsitikinti, kad deklaruota veikla arba produktai tikrai buvo įgyvendinti. Pirmiausia paramos gavėjas turėtų patvirtinti, pagrįsti ir išsaugoti deklaruojamus kiekius ir (arba) veiksmo įgyvendinimo pabaigos įrodymus, kad vėliau būtų galima atlikti jų patikras ir auditą. Tarpinėms institucijoms, vadovaujančiosioms institucijoms arba auditoriams atliekant patikras, reikės patvirtinamųjų dokumentų, kuriais būtų pagrįsti paramos gavėjo deklaruoti kiekiai. Tai reiškia, kad pagal BNR⁽³³⁾ 125 straipsnio 4 dalies a punktą ir Reglamento (ES) Nr. 1306/2013⁽³⁴⁾ 58 straipsnį atliekant patikras, ypač – vadinamųjų nematerialių veiksmų atveju, daugiau dėmesio bus skiriama ne finansiniams aspektams (siekiant patvirtinti realiąsias išlaidas, o taip pat gauti atitinkamus duomenis, įrodančius, kad veiksmas buvo įgyvendintas), o techniniams ir fiziniams veiksmų aspektams, **ypatingą dėmesį skiriant įgyvendinimo metu atliekamoms patikroms vietoje.**

⁽³⁰⁾ Viešųjų pirkimų patikrų gali būti imamas remiantis straipsniais spaudoje, vidiniais informacijos šaltiniais, internete skelbiama informacija ir t. t.

⁽³¹⁾ Taikoma ESF, ERPF, Sanglaudos fondui ir EJRŽF.

⁽³²⁾ Taikoma EŽŪFKP.

⁽³³⁾ Taikoma ESF, ERPF, Sanglaudos fondui ir EJRŽF.

⁽³⁴⁾ Taikoma EŽŪFKP.

Tokiomis sąlygomis išlaidos, **apskaičiuotos ir atlygintos taikant fiksuotąjį vieneto įkainį ir (arba) fiksuotąją**

sumą, laikomos įrodytomis išlaidomis kaip ir sąskaitomis pagrįstos realiosios išlaidos.

ESF

Dėl galimybės supaprastintą išlaidų apmokėjimą taikyti trečiosios šalies mokamoms išmokoms ir atlyginimams (ESF reglamento 13 straipsnio 5 dalis) reikia pažymėti, kad šie atlyginimai arba išmokos paprastai nustatomi remiantis nacionalinėmis taisyklėmis nustatytais fiksuotaisiais vieneto įkainiais, todėl supaprastintas išlaidų apmokėjimas jiems yra taikytinas. Todėl trečiosios šalies padengtos išlaidos bus skaičiuojamos taikant supaprastintą išlaidų apmokėjimą, kaip nustatyta BNR 67 straipsnio 5 dalies c punkte. Taigi ESF reglamento 13 straipsnio 5 dalies nuostatos nedraudžia trečiajai šaliai naudotis supaprastintu išlaidų apmokėjimu ir gauti kompensaciją remiantis šiuo pagrindu.

Tačiau, jeigu trečiosios šalies mokamos išmokos arba atlyginimai nėra grindžiami supaprastintu išlaidų apmokėjimu, jį galima nustatyti remiantis teisinga, nešališka ir patikrinama metodika (BNR 67 straipsnio 5 dalies a punktas). Tai reiškia, kad pavieniais atvejais gali būti taip, jog pasinaudojus supaprastintu išlaidų apmokėjimu nustatytos išlaidos viršys trečiosios šalies patirtą išlaidų sumą. Tačiau paprastai suma, išmokama taikant supaprastintą išlaidų apmokėjimą, neviršys trečiosios šalies patirtų išlaidų sumos, kaip reikalaujama ESF reglamento 13 straipsnio 5 dalyje.

6.3.2. Fiksuotąja norma pagrįsto finansavimo sistema

Visgi, kad būtų paprasčiau pagrįsti išlaidas, priskiriamas apskaičiuojamų išlaidų kategorijoms, būtina remiantis dokumentu, kuriame nustatomos paramos sąlygos, **atidžiai patikrinti kitų kategorijų išlaidas**. Ši patikra yra skirta išlaidų, priskiriamų apskaičiuojamų išlaidų kategorijoms, sumai pagrįsti ir yra sudedamoji valdymo patikrų dalis (BNR⁽³⁵⁾ 125 straipsnio 4 dalies a punktas ir Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 59 straipsnis).

Bet koks atlikus šias patikras patvirtintos tinkamų finansuoti išlaidų kategorijai priskiriamų išlaidų, kurioms taikoma fiksuotoji norma, sumos sumažinimas (palyginti su numatytu biudžetu arba padarius finansinę pataisą) turės proporcingo poveikio sumai, patvirtintai pagal išlaidų, skaičiuojamų taikant fiksuotąją normą, kategorijas.

6.3.3. Išlaidų patvirtinimas

Dėl supaprastinto išlaidų apmokėjimo keičiasi paramos gavėjų „apmokėtų išlaidų“, kurios turi būti patvirtintos išlaidų ataskaitoje, sąvoka. Valstybės narės vis dar turi galimybę be tarpinių arba galutinių išmokų paramos gavėjams mokėti ir išankstines išmokas, tačiau išankstinės išmokos apibrėžtis bus kitokia.

Pavyzdžiui, jeigu fiksuotoji norma taikoma netiesioginėms išlaidoms, netiesioginės išlaidos laikomos apmokėtomis atitinkama tiesioginių išlaidų dalimi: jeigu paramos gavėjas apmoka 45 proc. tiesioginių išlaidų, galima laikyti, kad apmokėta 45 proc. netiesioginių išlaidų (jos jokių atveju negali viršyti 25 proc. tiesioginių išlaidų). Lygiai taip pat, kai didžioji netiesioginių išlaidų dalis perkeliama į laikotarpio pradžią nepatyrus

pagrindinių tiesioginių išlaidų, jos, deklaruojant susijusias išlaidas, Komisijai netvirtinamos, nes tai būtų laikoma išankstine išmoka paramos gavėjui.

Jeigu taikomi standartiniai fiksuotieji vieneto įkainiai ir fiksuotosios sumos, „apmokėtų išlaidų“ įprasta prasme taip pat nėra. „Apmokėtos išlaidos“ bus skaičiuojamos remiantis deklaruotais ir patvirtintais kiekiais, o ne paramos gavėjams išmokėtomis sumomis. Nors šie dydžiai gali ir sutapti, visgi Komisijai tvirtintinos išlaidos skaičiuojamos remiantis patvirtintais kiekiais, o ne paramos gavėjui išmokėtomis sumomis.

Pavyzdžiui, išmokos paramos gavėjams gali būti mokamos kas mėnesį (devynis mėnesius iš eilės kas mėnesį mokama 1/10 subsidijos, o tada sumokama galutinė išmoka) nepagrindžiant kiekiu, išskyrus galutinės išmokos atveju. Tokia sistema turėtų būti laikoma priimtina, tačiau mėnesinės išmokos laikomos išankstiniu finansavimu ir neturi būti tvirtinamos Komisijai (išskyrus valstybės pagalbos atvejus, laikantis BNR⁽³⁶⁾ 131 straipsnio 4 dalies ir Reglamento (ES) Nr. 1305/2013 63 straipsnio⁽³⁷⁾ sąlygų). Kad būtų galima deklaruoti veiksmo išlaidas, nacionalinės valdžios institucijos turėtų palaukti galutinės išmokos, kai kiekiai patvirtinami ir patikrinami.

6.4. Svarbiausi aspektai, į kuriuos vadovaujančioji institucija turėtų atkreipti dėmesį

6.4.1. Fiksuotąja norma pagrįsto finansavimo sistema

Vadovaujančiosios institucijos, taikydamos fiksuotąsias normas, privalo ypatingą dėmesį skirti toliau nurodytiems aspektams.

⁽³⁵⁾ Taikoma ESF, ERPF, Sanglaudos fondui ir EJRŽF.

⁽³⁶⁾ Taikoma ESF, ERPF, Sanglaudos fondui ir EJRŽF.

⁽³⁷⁾ Taikoma EŽŪFKP.

6.4.1.1. Atitinkamos išlaidų kategorijų apibrėžtys

Šios apibrėžtys turi būti aiškios visiems sistemos suinteresuotiems subjektams ir neturi tarpusavyje iš dalies sutapti. Taip pat neturi iš dalies sutapti supaprastintų išlaidų ir realiųjų išlaidų apibrėžtys. Komisija pateikė plačias tiesioginių, netiesioginių ir personalo išlaidų apibrėžtis, tačiau vadovaujančioji institucija privalo šias apibrėžtis perkelti į nacionalines arba programos taisykles.

6.4.1.2. Rėmimasis įgyta patirtimi

Pagal daugelį programų fiksuotosios normos jau yra taikomos netiesioginėms išlaidoms apskaičiuoti. Kiek tai susiję su ESF ir ERPF, kai kurias iš šių sistemų Komisijos tarnybos įvertino ir patvirtino 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu. Jeigu pagal naujas programas taikoma tokia pat sistema ir toliau teikiama parama tokio pat pobūdžio veiksams, įgyvendinamiems toje pačioje geografinėje vietovėje, Komisijos tarnybos laikys, kad 2007–2013 m. laikotarpiu atitinkamo generalinio direktorato pasirašytu raštu duotas išankstinis pritarimas galioja ir 2014–2020 m. laikotarpiu.

Kartais parengiamojo darbo, kuriuo buvo siekiama nustatyti netiesioginėms išlaidoms taikytiną fiksuotąją normą, rezultatai viršijo 2007–2013 m. taikytą 20proc. normą, pvz., buvo gauta 30proc. norma. Reikėtų atkreipti dėmesį, kad Komisijos tarnybos, be kita ko, sutarė, kad fiksuotoji norma gali būti ne didesnė kaip 20proc.: taigi, net jeigu Komisijos tarnybos ir nuspręstų, kad valstybė narė, atlikusi skaičiavimus, turėjo gauti 22proc.,

o ne 30proc. normą, ji galėtų tvirtinti tik 20proc. normą. Todėl, jeigu valstybė narė, norėdama padidinti sutartą netiesioginėms išlaidoms taikytiną fiksuotąją normą, nusprendžia taikyti 2007–2013 m. laikotarpio fiksuotosios normos skaičiavimą, nes gautas rezultatas buvo 30proc., Komisijos tarnybų pritarimas pačiai normai negalioja. Atitinkamai, jeigu valstybė narė nusprendžia pritaikyti jos pačios netiesioginėms išlaidoms taikomą fiksuotąją normą norėdama atsižvelgti į kai kurių kategorijų išlaidų padidėjimą, atsakomybė už metodikos pritaikymą tenka tai valstybei narei.

6.4.2. Fiksuotieji vieneto įkainiai

Jeigu vadovaujančioji institucija nusprendžia taikyti standartinis fiksuotuosius vieneto įkainius, ypatingas dėmesys turės būti skiriamas toliau nurodytiems aspektams.

6.4.2.1. Nustatytų kiekių ir išmokų ryšys

Sumažėjus deklaruojamiems kiekiams (palyginti su iš pradžių nustatytu didžiausiu galimu kiekiu), tinkamos finansuoti išlaidos sumažės, nepaisant atitinkamų realiųjų veiksmo išlaidų.

Tačiau valdymo sistema turėtų būti tokia, kad taip pat būtų galima atskirti, kada kiekybiniai tikslai (nesvarbu, ar jie grindžiami veikla, ar pasiekimais) neįvykdomi dėl nepriklausančių nuo paramos gavėjo valios išorės veiksnių, o kada – dėl paramos gavėjo kaltės. Tokios išimtytys, žinoma, turi būti **iš anksto aiškiai apibrėžtos** dokumente, kuriame nustatomos paramos sąlygos, arba kitame dokumente, turinčiame lygiavertę teisinę galią, ir nustatytos visiems panašioms veiksams.

Pavyzdys (ESF).

Jeigu išmoka mokama pagal formulę „valandų skaičius x mokomų asmenų skaičius“, išlaidos neturėtų būti mažinamos dėl pateisinto dalyvių nebuvimo, pvz., dėl ligos. Be to, dokumente, kuriame nustatomos paramos sąlygos, turėtų būti aiškiai nurodytas didžiausias galimas nebuvimo atvejų skaičius, mažiausias galimas mokymo valandų skaičius, kurį mokomas asmuo turėtų išklausti, kad atitiktų finansavimo reikalavimus, mokymo sistemos pobūdis (privalomas dalyvavimas nuo pat mokymų pradžios, iš mokymų pasitraukusių asmenų pakeitimas kitais ir t. t.).

6.4.2.2. Deklaruotų kiekių pagrindimas

Taip pat reikėtų pabrėžti, kad kai kurių rūšių standartinius fiksuotuosius vieneto įkainius gali būti sunkiau pagrįsti nei

kitus. Todėl taikytino fiksuotojo vieneto įkainio pasirinkimas vadovaujančiajai institucijai ir paramos gavėjams turės didelės reikšmės supaprastinimui, administracinei naštai ir klaidų rizikai.

Pavyzdys (ESF).

Jeigu fiksuotieji vieneto įkainiai nustatomi siekiant apskaičiuoti išlaidas, susijusias su tam tikru darbu gavusių ir nustatytą laikotarpį jį išlaikiusių žmonių skaičiumi, vieninteliai reikalingi patvirtinamieji įrodymai būtų asmens tinkamumo pagrindimas pagal iš anksto nustatytus tinkamumo kriterijus ir įrodymas, kad asmuo buvo įdarbintas ir išlaikė savo darbo vietą mažiausiai šešis mėnesius. Tokie įkainiai yra aiškiai orientuoti į rezultatų pasiekimą ir juos lengviau pagrįsti, bet jie apima tik vieną veiksmo aspektą.

6.4.2.3. Standartinių fiksuotųjų vieneto įkainių pasirinkimas

Paprastai renkantis standartinius fiksuotuosius vieneto įkainius reikėtų atsižvelgti į veiklą (*veiklos rūšis*), susijusią (-ias) su finansuojamu veiksmu. Jeigu finansuojama veikla nėra tiesiogiai susijusi su tam tikru rezultatu, nederėtų juo remiantis skaičiuoti visų veiksmų išlaidų, nes tam rezultatui įtakos galėjo turėti daug kitų išorės įvykių.

Tik rezultatais pagrįsta standartinių fiksuotųjų vieneto įkainių sistema gali būti ypač rizikinga. Jeigu dalis rezultato nepriklauso nuo veiksmo produktų ir veiksmo kokybės, yra rizika, kad veiksmų ir paramos gavėjų išlaidos bus nepakankamai padengtos. Tai pirmiausia taikytina veiksmams, kurie yra skirti pažeidžiamoms grupėms: tokiais atvejais paprastai nelaukiama didelių rezultatų.

Kita vertus, vadovaujančiosios institucijos turėtų atsargiai vertinti savo rodiklių kokybę. Pavyzdžiui, jeigu mokymo išlaidos bus padengiamos taikant tik pradėjusiųjų mokyti asmenų skaičiumi pagrįstus standartinius fiksuotuosius vieneto įkainius, nebus skatinama užtikrinti kokybę. Tokia praktika neatitiktų patikimo finansų valdymo principo. Iš tiesų gali būti, kad paramos gavėjas jau pirmą dieną gaus visą atlygį, o antrą dieną visi mokomi asmenys nebegalės dalyvauti dėl nepakankamai skiriamų išteklių. Todėl rodiklis turėtų būti pakeistas arba apibrėžtas taip, kad būtų mokama už dalyvius, kurie lanko mokymus iš anksto nustatytą (pakankamai ilgą) laikotarpį.

Pagal tokiomis rezultatais pagrįstą subsidijų sistemą paramos gavėjas turėtų rinktis iš šių galimybių:

- a. atsisakyti įgyvendinti veiksmą esant tokiai subsidijų sistemai;
  - b. įgyvendinti veiksmą iš anksto žinodamas, kad neteks lėšų, jeigu nesugebės rasti papildomų finansavimo šaltinių (dvigubo finansavimo rizika);
- arba
- c. atsirinks gabiausius dalyvius (pajėgiausius pasiekti reikiamus rezultatus) arba sušvelnins reikalavimus norėdamas gauti numatomus rezultatus.

Be to, pasirinkęs standartinius fiksuotuosius vieneto įkainius, paramos gavėjas galėtų padengti savo nustatytas išlaidas, palyginti su kintamomis išlaidomis, susijusiomis su tikroju mokomų asmenų dalyvavimu (dėl galimybių derinimo žr. 7.1 skirsnį, p. 40).

Apibendrinant galima daryti išvadą, kad vadovaujančiosioms institucijoms bus labai svarbu pasirinkti tinkamus standartinius fiksuotuosius vieneto įkainius ir jos turėtų atsižvelgti į visus galimus pranašumus ir trūkumus. **Idealaus standartinio fiksuotojo vieneto įkainio savybės galėtų būti tokios: aiški ir tiesioginė sąsaja su veiksmu, lengvai pagrįdžiami kiekiai, užtikrintas veiksmo ir paramos gavėjo išlaidų ekonominis balansas, sumažinta vien gabiausių dalyvių pasirinkimo rizika.** Pagal BNR⁽³⁸⁾ 125 straipsnio 4 dalies a punktą ir Reglamento (ES) Nr. 1305/2013⁽³⁹⁾ 62 straipsnį atliekant veiksmo, kuriam taikomi standartiniai fiksuotieji vieneto įkainiai, ypač vadinamųjų nematerialių veiksmų, patikras, daugiau dėmesio bus skiriama ne finansiniams, o techniniams ir

⁽³⁸⁾ Taikoma ESF, ERPF, Sanglaudos fondai ir EJRŽF.

⁽³⁹⁾ Taikoma EŽŪFKP.

fiziniam veiksmo aspektams, ypatingą dėmesį skiriant įgyvendinimo metu atliekamoms patikroms vietoje.

6.4.3. Fiksuotoji suma

Jeigu vadovaujančioji institucija nusprendžia taikyti fiksuotąsias sumas, ji turi atkreipti ypatingą dėmesį į toliau nurodytus aspektus.

6.4.3.1. Įgyvendinto veiksmo ir išmokų ryšys

Pagrindinis fiksuotųjų sumų ir standartinių fiksuotųjų vienetų įkainių sistemos skirtumas yra tas, kad **apskaičiuotos išlaidos nėra proporcingos kiekiams**. Kai taikomi standartiniai fiksuotieji vienetų įkainiai, sumažėjus kiekiams, proporcingai sumažėja ir išlaidos. Taikant fiksuotąsias sumas tokio proporcingo kiekių ir išmokų ryšio nėra. Išlaidų skaičiavimas bus grindžiamas **dvinariu** metodu.

Toks metodas turi svarbių padarinių: nors tai ir nėra privaloma, siekiant išvengti pernelyg kraštutinio dvinario metodo taikymo, reikėtų numatyti galimybę skirtingoms taikyti kelis etapus.

Jeigu veiksmai yra nedidelio masto ir galima nustatyti tam tikrus kiekius, valdžios institucijos veikiausiai rinksis standartinius fiksuotuosius vienetų įkainius, o ne fiksuotąsias sumas.

6.4.3.2. Išlaidų pagrindimas

Dokumentas, kuriame nustatomos paramos teikimo paramos gavėjui sąlygos, turi būti parengtas labai kruopščiai, kad būtų galima nustatyti, koku pagrindu bus skaičiuojamos išlaidos ir kaip jos bus mažinamos, jei tikslai nebus pasiekti. Išlaidų mažinimo klausimas taikant fiksuotąsias sumas ypač svarbus dėl problemų, kurių gali atsirasti taikant dvinarį metodą, kai galima rinktis tik iš dviejų variantų – mokėti 0 arba 100 proc. subsidijos.

Ypač reikėtų atkreipti dėmesį į *praktinę* galimybę mokėti fiksuotąją sumą. Kadangi kai kurios fiksuotosios sumos gali visiškai nepriklausyti nuo kiekių, yra rizika, kad veiklos, produktų ir (arba) rezultatų, kurie turi būti įgyvendinti arba pasiekti norint gauti išmoką, formulotės gali būti pernelyg bendro arba kokybinio pobūdžio, ir dėl to gali būti neįmanoma skaidriai ir teisingu pagrindu išmokėti išmoką. Su problema, kaip suformuluoti veiklą, produktus ir (arba) rezultatus, yra tiesiogiai susijęs jiems įvertinti reikalingų patvirtinamųjų dokumentų klausimas: šie dokumentai taip pat turėtų būti nurodyti dokumente, kuriame nustatomos paramos sąlygos. Tai ypač svarbu nematerialių veiksmų atveju, kai norima suteikti garantijas, kad veiksmas iš tiesų buvo organizuotas.

6.4.3.3. Veiklos, produktų ir (arba) rezultatų pasirinkimas

Renkantis veiklą, produktus ir (arba) rezultatus, kurių išlaidos padengiamos fiksuotąja suma, laikomasi tų pačių principų, kaip ir taikant standartinius fiksuotuosius vienetų įkainius:

- renkantis reikėtų atsižvelgti į finansuojamo veiksmo pobūdį ir pamėginti sušvelninti išorės veiksnius, kurie galėtų turėti įtakos veiksmo įgyvendinimui;
- taikyti tik produktais pagrįstas fiksuotąsias sumas yra labai rizikinga, jomis nereikėtų didinti pernelyg kraštutinio dvinario metodo keliamos rizikos.

Apibendrinant galima padaryti išvadą, kad rinkdamosi tinkamą (-as) fiksuotąją (-ąsias) sumą (-as) vadovaujančiosios institucijos turėtų atsižvelgti į visus galimus pranašumus ir trūkumus, įskaitant klausimą, ar naudoti fiksuotąsias sumas yra geriau nei standartinius fiksuotuosius vienetų įkainius, realiąsias išlaidas arba finansavimą taikant fiksuotąją normą. **Idealios fiksuotosios sumos savybės galėtų būti tokios: aiški sąsaja su veiksmu, lengvas ir aiškus būdas pagrįsti veiklą, produktus ir (arba) rezultatus, užtikrintas veiksmo ir paramos gavėjo išlaidų ekonominis balansas (pirmiausia nustatant kelis išmokų lygius), sumažinta vien gabiausių dalyvių pasirinkimo rizika, aiškiai atskirta subsidija arba gražinama subsidija ir viešieji pirkimai.**

Itin svarbu dokumente, kuriame nustatomos paramos sąlygos, paramos gavėjams nurodyti tikslus reikalavimus, pagal kuriuos reikės įrodyti, kad numatyti konkretūs produktai arba rezultatai buvo pasiekti. Pavyzdžiui, jeigu bus pasiekta tik dalis dokumente, kuriame nustatomos paramos sąlygos, nurodytų produktų arba rezultatų, išmoka mokama nebus.

6.5. Audito ir kontrolės metodas

6.5.1. Finansavimo taikant fiksuotąją normą sistema

Valdymo patikros, atliekamos veiksmų atrankos etapu ir įgyvendinant veiksmus, apims skaičiavimo metodo patikrą siekiant užtikrinti, kad būtų taikomas vienas iš BNR 67 straipsnio 5 dalyje nustatytų skaičiavimo metodų (įskaitant konkrečiam fondui nustatytus metodus), ir finansavimo taikant fiksuotąją normą sistemos taisyklingo taikymo patikrą, per kurią bus atliktas veiksmo, kuriam taikoma fiksuotoji norma, išlaidų kategorijų auditas. Skaičiavimo metodo patikros paprastai bus atliekamos vadovaujančiosios institucijos (atsižvelgiant į taikomus metodus) arba tarpinės institucijos lygmeniu, o fiksuotąją normą pagrįstos sistemos taikymas bus tikrinamas paramos gavėjo lygmeniu. Audito institucija ir (arba) Komisija, atlikdamos auditą, taip pat patikrins šiuos aspektus, jeigu jie pateks į atitinkamas imtis.

Pagal nacionalines sistemas turi būti aiškiai ir nedviprasmiškai apibrėžtos išlaidų kategorijos arba iš anksto sudarytas visų tinkamų finansuoti išlaidų, kuriomis remiantis nustatoma fiksuotoji norma, kategorijų sąrašas (jeigu taikytina, įtraukiant ir kitas tinkamų finansuoti išlaidų kategorijas, kurioms norma netaikoma ir kurios nėra skaičiuojamos taikant fiksuotąją normą).

Už valdymo patikras atsakingi subjektai tikrins, ar teisingai klasifikuojamos išlaidos ir ar jos nėra deklaruojamos dukart, pvz., ir kaip tiesioginės, ir kaip netiesioginės. Atliekant patvirtinamųjų finansinių dokumentų auditą ir kontrolę, tikrinami tik tie išlaidų punktai, kurie priskiriami neapskaičiuojamų išlaidų kategorijoms (jeigu šios išlaidos nėra skaičiuojamos taikant fiksuotąją sumą arba fiksuotąjį vieneto įkainį), nes paramos gavėjas neprivalo pranešti apie tokių kategorijų išlaidas, kurios skaičiuojamos taikant fiksuotąją normą, arba jų pagrįsti. Audito institucija ir (arba) Komisija, atlikdamos auditą, taip pat patikrins šiuos aspektus, jeigu jie pateks į atitinkamas imtis. Nacionalinės institucijos apskaičiuotąsias išlaidas gali deklaruoti tik kartu su išlaidomis, kuriomis remiantis tos išlaidos buvo apskaičiuotos (vadinamosiomis bazinėmis išlaidomis).

Nustatyti faktai, kuriuos galima laikyti pažeidimais:

- taikyta supaprastinto išlaidų apmokėjimo apskaičiavimo metodika neatitinka teisės aktais nustatytų sąlygų;
- į rezultatus, gautus taikant skaičiavimo metodą, nebuvo atsižvelgta nustatant normas;
- paramos gavėjas nesilaikė nustatytų normų arba deklaravo netinkamas finansuoti išlaidas, neįtrauktas į vadovaujančiosios institucijos nustatytas tinkamų finansuoti išlaidų kategorijas;
- tas pats išlaidų punktas deklaruojamas dukart: kaip bazinės išlaidos (apskaičiuotos pagal realiųjų išlaidų principą, taikant fiksuotąją sumą arba fiksuotąjį vieneto įkainį) ir kaip apskaičiuotosios išlaidos (įtrauktos nustatant fiksuotąją normą);
- sumažinus bazines išlaidas, proporcingai nesumažintos apskaičiuotosios tinkamos finansuoti išlaidos.

Jeigu auditoriai arba tikrintojai aptinka su tinkamų finansuoti išlaidų, kurioms taikoma norma, kategorijomis susijusį pažeidimą, apskaičiuotosios tinkamos finansuoti išlaidos taip pat turėtų būti proporcingai sumažinamos, nes priešingu atveju jos viršys pagal sistemą nustatytą fiksuotąją normą.

Pavyzdys (ERPF). Savivaldybė gauna daugiausiai 1 000 000 EUR tinkamų finansuoti išlaidų subsidiją, skirtą keliui tiesti.

Pagal projektą pateikiamas toks mokėjimo prašymas:

1 projektas: darbas (viešųjų pirkimų procedūra)	700 000 EUR
2 projektas: kitos išlaidos	300 000 EUR
<i>Tiesioginės personalo išlaidos (1 tipas)</i>	<i>50 000 EUR</i>
<i>Kitos tiesioginės išlaidos (3 tipas)</i>	<i>242 500 EUR</i>
<i>Netiesioginės išlaidos (2 tipas)</i>	<i>Tiesioginės personalo išlaidos x 15 proc. = 7 500 EUR</i>
Iš viso deklaruotų išlaidų	1 000 000 EUR

Vadovaujančioji institucija patikrina paramos gavėjo deklaruotas išlaidas. Rasta netinkamų finansuoti deklaruotų tiesioginių personalo išlaidų.

Patvirtinamas toks mokėjimo prašymas:

1 projektas: darbas (viešųjų pirkimų procedūra)	700 000 EUR
2 projektas: kitos išlaidos	288 500 EUR
<i>Tiesioginės personalo išlaidos (1 tipas)</i>	<i>40 000 EUR</i>
<i>Kitos tiesioginės išlaidos (3 tipas)</i>	<i>242 500 EUR</i>
<i>Netiesioginės išlaidos (2 tipas)</i>	<i>Tiesioginės personalo išlaidos x 15 proc. = 6 000 EUR</i>
Iš viso tinkamų finansuoti išlaidų	988 500 EUR

6.5.2. Standartiniai fiksuotieji vieneto įkainiai ir fiksuotosios sumos

Vykdam auditą ir kontrolę bus tikrinamas standartinių fiksuotųjų vieneto įkainių arba fiksuotųjų sumų skaičiavimo metodas ir šio metodo taikymo atskiriems projektams taisyklingumas. Skaičiavimo metodo patikros paprastai bus atliekamos vadovaujančiosios institucijos arba tarpinės institucijos lygmeniu, o fiksuotojo vieneto įkainio ir (arba) fiksuotosios sumos naudojimo taisyklingumas bus tikrinamas paramos gavėjo lygmeniu.

Jeigu tikrinant randama skaičiavimo klaida, atliekama pataisa turi būti proporcinga klaidai. Jeigu produktai ir (arba) rezultatai, kuriais remiantis mokama išmoka, nepagrindžiami, atliekama išsami fiksuotąja suma ir (arba) standartiniais fiksuotaisiais vieneto įkainiais apmokėtų ir deklaruotų išlaidų pataisa.

Pagrindinis kontrolės ir audito tikslas – patikrinti, ar įvykdytos su produktais arba rezultatais susijusios išlaidų apmokėjimo

sąlygos. Auditorius arba tikrintojas patikrins, ar deklaruota suma lygi sumai, gautai standartinę produkto arba paslaugos vienetui taikomą normą padauginus iš faktiškai pateiktų (suteiktų) vienetų skaičiaus, arba ar buvo baigtas projektas (jo etapas), remiamas taikant fiksuotąją sumą. Jeigu kvietime teikti paraišką arba dokumente, kuriame nustatomos paramos sąlygos, nustatytos kitos sąlygos, auditoriai tikrins ir šių sąlygų įgyvendinimą. Auditoriai ir tikrintojai neturėtų tvirtinti iš anksto visiškai išmokėtų ir Komisijai deklaruotų fiksuotųjų vieneto įkainių arba fiksuotųjų sumų, kol nėra įgyvendinta atitinkama projekto dalis.

Į normas, pagrįstas standartiniais fiksuotaisiais vieneto įkainiais fiksuotosiomis sumomis, gali būti įtrauktas netiesioginių išlaidų komponentas.

Nustatyti faktai, kuriuos galima laikyti pažeidimais:

- neatsižvelgta į rezultatus, gautus taikant nustatytą atlygintinių išlaidų skaičiavimo metodą;
- nėra produktus patvirtinančių dokumentų arba jie patvirtinti tik iš dalies, tačiau išlaidos visiškai padengtos.

6.5.3. Pavyzdžiai

Pavyzdys (ESF).

Kiekvieno mokymus baigusio asmens mokymo išlaidos padengiamos taikant 5 000 EUR fiksuotąjį vieneto įkainį.

Mokymai prasideda sausio mėn., baigiasi birželio mėn., numatyta, kad juos lankys 20 asmenų. Tinkamų finansuoti išlaidų suma lygi: $20 \times 5\,000 \text{ EUR} = 100\,000 \text{ EUR}$. Kiekvieną mėnesį mokymo paslaugų teikėjas siųs sąskaitą, kurioje bus prašoma sumokėti 10 proc. subsidijos sumos – 10 000 EUR sausio pabaigoje, 10 000 EUR vasario pabaigoje ir t. t.

Tačiau, kadangi iki birželio mėn. pabaigos mokymų nebaigia nė vienas mokomas asmuo, visos šios išmokos laikomos išankstinėmis, todėl Komisijai jų deklaruoti negalima. Tik įrodžius, kad mokymus baigė tam tikras asmenų skaičius, suma gali būti patvirtinta Komisijai: pvz., jeigu mokymus baigė 15 asmenų, tuomet Komisijai galima tvirtinti šią sumą: $15 \times 5\,000 \text{ EUR} = 75\,000 \text{ EUR}$.

Pavyzdys (ESF).

Galima taikyti ne vieną fiksuotąjį vieneto įkainį – 7 EUR už vieną vieno mokomo asmens mokymo valandą, kaip nurodyta su ESF susijusiame produktuose pagrįstame pavyzdyje, pateiktame 3.1 skirsnyje, p. 18, bet šį produktais pagrįstą įkainį derinti su rezultatais pagrįstu fiksuotuoju vieneto įkainiu – dalyvių, baigiant mokymus įgijusių tam tikrą kvalifikaciją, skaičiumi.

20 proc. galutinės subsidijos (šios 20 proc. normos pagrįsti nereikia) būtų atlyginta remiantis rezultatu, nustatant, kad sėkmės rodiklis turėtų būti 75 proc. (ši 75 proc. norma turėtų būti pagrįsta patirtimi ir yra vienas iš audito sekos, kurią privalo užtikrinti vadovaujančioji institucija, elementų).

Remiantis 3.1 skirsnyje, p. 18, pateiktu pavyzdžiu, didžiausia projektui skirtina subsidija būtų: $1\,000 \text{ val.} \times 20 \text{ mokomų asmenų} \times 7 \text{ EUR už vieną vieno mokomo asmens mokymo valandą} = 140\,000 \text{ EUR}$.

Būtų taikoma tokia pat didžiausia suma, tik pagrįsta kitokiomis prielaidomis:

- $20 \text{ proc.} \times 140\,000 \text{ EUR} = 28\,000 \text{ EUR}$ suma mokama už rezultatus: baigdami mokymus kvalifikaciją turėtų įgyti 75 proc. iš 20 mokomų asmenų (15 mokomų asmenų). Tuomet kiekvienam mokomam asmeniui, kuris įgyja kvalifikaciją, būtų taikomas toks fiksuotasis vieneto įkainis: $28\,000 / 15 = 1\,867 \text{ EUR}$ už vieną asmenį, kuris įgijo kvalifikaciją.
- Jeigu 80 proc. $\times 140\,000 \text{ EUR} = 112\,000 \text{ EUR}$ suma mokama už 20 000 valandų, padaugintų iš mokomų asmenų skaičiaus, gauname, kad fiksuotasis vieneto įkainis yra 5,6 EUR už vieną vieno mokomo asmens mokymo valandą.

Baigus įgyvendinti veiksma, galutinė subsidijos suma bus išmokėta remiantis realiuoju kiekvienam mokomam asmeniui skirtų valandų skaičiumi ir kvalifikaciją įgijusių asmenų skaičiumi.

Apskaičiuotosios išlaidos bus tokios:

- $17\,050 \text{ mokymo valandų} \times 5,6 \text{ EUR} = 95\,480 \text{ EUR}$ už produktais grindžiamą dalį;
- $13 \text{ dalyvių, įgijusių kvalifikaciją} \times 1\,867 \text{ EUR} = 24\,271 \text{ EUR}$ už rezultatais grindžiamą dalį.

Bendra išlaidų suma = $95\,480 \text{ EUR} + 24\,271 \text{ EUR} = 119\,751 \text{ EUR}$.

7. KITOS NUOSTATOS

7.1. Galimybių derinimas

7.1.1. Bendrieji principai

BNR 67 straipsnio 1 dalimi vadovaujančiai institucijai suteikiama galimybė rinktis iš keturių subsidijų ir grąžinamųjų subsidijų, kurios bendrai finansuojamos iš ESI fondų, valdymo galimybių.

Siekiant išvengti dvigubo tų pačių išlaidų finansavimo, pagal BNR 67 straipsnio 3 dalį šias galimybes galima derinti tik tokiais atvejais:

1) kiekviena iš jų turi būti taikoma skirtingoms tinkamų finansuoti išlaidų kategorijoms

arba 2) jos turi būti taikomos skirtingiems to paties veiksmo projektams

arba 3) jos turi būti taikomos nuosekliems veiksmo etapams.

Valstybėse narėse taikomos įvairios projekto apibrėžtys. Gali būti, kad pagal nacionalines taisykles į vieną projektą įtraukiami skirtingi skirtingų paramos gavėjų veiksmai. Tokiu atveju gali būti numatyta tos pačios kategorijos išlaidoms nustatyti skirtingą supaprastintą išlaidų apmokėjimą, tačiau jas taikyti skirtingiems gavėjams laikantis vienodo požiūrio principo.

7.1.2. Derinių pavyzdžiai

1 atvejo pavyzdys. Skirtingų to paties veiksmo projektų finansavimas (ESF)

Toliau pateikiamas veiksmo, kurį sudaro bedarbio jaunimo mokymo projektas ir po jo rengiamas seminaras galimiems regiono darbdaviams, pavyzdys.

Su mokymu susijusios išlaidos galėtų būti apmokėtos taikant standartinius fiksuotuosius vieneto įkainius (pvz., 1 000 EUR už vieną mokymo dieną). Seminaras būtų apmokėtas taikant fiksuotąsias sumas.

Kadangi vieną veiksmą sudaro du skirtingi projektai, dvigubo finansavimo rizikos nėra, nes abiejų projektų išlaidos aiškiai atskirtos.

2 atvejo pavyzdys. Nuoseklūs veiksmo etapai (ESF)

Tai jau pradėto įgyvendinti remiantis realiosiomis išlaidomis valdomo veiksmo, kurį vadovaujančioji institucija nori valdyti toliau taikydama supaprastintą išlaidų apmokėjimą, pavyzdys. Du etapai turi būti aiškiai apibrėžti. Pirmojo etapo išlaidos iki tam tikros dienos galėtų būti skaičiuojamos remiantis realiosiomis išlaidomis. Antrojo etapo, t. y. *būsimos*, išlaidos galėtų būti skaičiuojamos taikant fiksuotąjį vieneto įkainį, pvz., jeigu į jį neįtraukiamos anksčiau remtos išlaidos.

Pasirinkus tokią galimybę, ji turėtų būti taikoma visiems paramos gavėjams, esantiems tokioje pat padėtyje (užtikrinant skaidrumą ir vienodą požiūrį). Todėl, jeigu tai nebuvo numatyta, dėl poreikio iš dalies pakeisti dokumentą, kuriame nustatomos paramos sąlygos, gali atsirasti didesnė administracinė našta. Valstybės narės institucijos privalo parengti išsamų kiekvieno veiksmo etapo aprašą. Veiksmas turėtų būti padalytas į mažiausiai du aiškius, atskiriamus finansinius ir – geriausia – fizinius arba įgyvendinimo eigos lygmenis, atitinkančius susijusius etapus. Tai turi būti padaryta siekiant užtikrinti skaidrų įgyvendinimą ir stebėseną ir palengvinti kontrolę.

3 atvejo pavyzdys. Skirtingos tinkamų finansuoti išlaidų kategorijos (ESF)

Pavyzdys, kai mokymo programos išlaidos padengiamos derinant:

- standartinį fiksuotąjį vieneto įkainį, taikomą mokytojų atlyginimams, pvz., 450 EUR per dieną;
- realiąsias išlaidas: nuomojama patalpa – 800 EUR per mėnesį šešių mėnesių laikotarpiu;
- fiksuotąją normą netiesioginėms išlaidoms, pvz., 10 proc. tiesioginių išlaidų.

Pasibaigus mokymo programai, jeigu buvo pateisinta 100 mokytojo darbo dienų, subsidija išmokama tokiu pagrindu:

Tiesioginės išlaidos (1 tipas):

mokytojų atlyginimai: 100 dienų x 450 EUR = 45 000 EUR;

mokymo patalpa: 6 mėn. x 800 EUR = 4 800 EUR;

tarpinė tiesioginių išlaidų suma: 49 800 EUR.

Netiesioginės išlaidos (2 tipas): 10 proc. tiesioginių išlaidų = 10 proc. x 49 800 EUR = 4 980 EUR

Tinkamos finansuoti išlaidos: (45 000 EUR + 4 800 EUR) + 4 980 EUR = 54 780 EUR

Tokiu atveju būtų įtrauktos visos išlaidų kategorijos – mokytojų atlyginimai, patalpos nuomos išlaidos ir netiesioginės išlaidos. Tačiau norėdamos patikrinti, ar nėra dvigubo finansavimo, institucijos privalo užtikrinti, kad standartinis fiksuotasis vieneto įkainis nebūtų taikomas išlaidoms, susijusioms su patalpos nuoma, arba kitoms netiesioginėms išlaidoms (pvz., administracinio personalo arba apskaitininko atlyginimui). Lygiai tas pat taikoma ir netiesioginių išlaidų apibrėžčiai, kuri neturi būti susijusi su išlaidomis, kurioms taikomas standartinis fiksuotasis vieneto įkainis, arba su realiosiomis patalpos nuomos išlaidomis.

Jeigu yra dalinio sutapimo rizika arba neįmanoma įrodyti, kad dalinio sutapimo nėra, vadovaujančioji institucija turės pasirinkti tinkamiausią galimybę, kuria naudojantis būtų išvengta dvigubo finansavimo (rizikos).

7.2. Ribinių verčių vertinimas

7.2.1. Bendrieji principai

BNR nustatyta viena finansinė ribinė vertė, susijusi su fiksuotųjų sumų, kurios neturėtų viršyti 100 000 EUR viešojo įnašo, taikymo galimybe (BNR 67 straipsnio 1 dalies c punktas).

Sumos, į kurias atsižvelgiama, yra sumos, nurodytos dokumente, kuriame nustatomos paramos teikimo kiekvienam veiksmui ir (arba) paramos gavėjui, sąlygos (kaip nurodyta BNR 67 straipsnio 6 dalyje).

Suma, į kurią atsižvelgiama, yra **viešasis įnašas**, nurodytas dokumente, kuriame nustatomos paramos sąlygos, atitinkantis bendras tinkamas finansuoti veiksmo ir (arba) projekto išlaidas, įskaitant paramos gavėjo teikiamą viešąjį finansavimą.

Viešoji parama arba įnašas, kurių paramos gavėjas prašo paraiškos formoje arba kurie paramos gavėjui sumokami baigus įgyvendinti veiksmą, ribinės vertės vertinimui įtakos neturi.

Svarbios tik sutartos tinkamos finansuoti sumos, nurodytos dokumente, kuriame nustatomos paramos sąlygos.

Jeigu valstybė narė nėra įsivedusi euro kaip savo valiutos, ribinės vertės vertinimui įtakos gali turėti ir nacionalinės valiutos kurso svyravimai euro atžvilgiu. Kad užtikrintų teisinį tikrumą, valstybės narės turėtų nustatyti, ar atsižvelgti į mėnesinį valiutos kursą, galiojantį skelbiant kvietimą pareikšti susidomėjimą, teikiant paraišką dėl projekto arba atrenkant ar patvirtinant projektą nacionaliniu lygmeniu. Taip bus pašalinta išlaidų kitimo tik dėl valiutos kurso svyravimo rizika. Remdamasi atitinkamu valiutos kursu, vadovaujančioji institucija galės nustatyti, ar veiksmas, projektas ir (arba) fiksuotoji suma neviršija nustatytų ribinių verčių. Valstybių narių pasirinktas variantas turėtų būti nurodytas programai taikomose tinkamumo finansuoti taisyklėse.

Pastaba dėl ESF projektų. Dokumente, kuriame nustatomos paramos sąlygos, apibrėžiant tinkamas finansuoti išlaidas, negalima realiųjų išlaidų principo taikyti projektams, kurių vertė pateikus dėl jų paraišką ir atėmus netinkamas finansuoti išlaidas tampa mažesnė už 50 000 EUR viešosios paramos ribinę vertę.

7.2.2. Su konkrečiu fondu susiję aspektai

ESF

Pagal keletą metodų yra nustatytos finansinės ribinės vertės, susijusios su supaprastintų išlaidų apmokėjimo arba ESF reglamente nustatytų skaičiavimo metodų taikymo galimybėmis. Tai susiję su:

1. galimybe naudotis biudžeto projektu norint atskiriems atvejams nustatyti supaprastintą išlaidų apmokėjimą, taikytiną ESF subsidijoms ir gražinamosioms subsidijoms: viešojo parama turi neviršyti 100 000 EUR (ESF reglamento 14 straipsnio 3 dalis);
2. privalomu supaprastinto išlaidų apmokėjimo taikymu ESF subsidijoms ir gražinamosioms subsidijoms: viešojo parama turi neviršyti 50 000 EUR (ESF reglamento 14 straipsnio 4 dalis).

Taikant pirmiau minėtas ribines vertes, **sumos, į kurias atsižvelgiama, yra sumos, nurodytos dokumente, kuriame nustatomos paramos teikimo kiekvienam veiksmui ir (arba) paramos gavėjui, sąlygos** (kaip nurodyta BNR 67 straipsnio 6 dalyje). Išmokos arba atlyginimai, kuriuos veiksmo **dalyviams išmokėjo trečioji šalis**, neįskaičiuojami.

Suma, į kurią atsižvelgiama, yra **paramos gavėjui** skirta viešosios paramos suma, nurodyta dokumente, kuriame nustatomos paramos sąlygos, neįtraukiant viešojo finansavimo, kurį skiria pats paramos gavėjas.

7.3. Supaprastinto išlaidų apmokėjimo suderinamumas su valstybės pagalbos taisyklėmis

Reikėtų pabrėžti, kad Sutartyje nustatytos valstybės pagalbos taisyklės yra bendrosios paskirties. Jeigu finansavimas gali būti laikomas valstybės pagalba, skaičiuojant ir administruojant supaprastintą išlaidų apmokėjimą būtina laikytis šių taisyklių, kaip nustatyta BNR 67 straipsnyje. Todėl vadovujančiosios institucijos privalo užtikrinti išlaidų kategorijų, kurioms supaprastintas išlaidų apmokėjimas taikomas ne tik pagal ESIF taisykles, bet ir pagal valstybės pagalbos taisykles, tinkamumą finansuoti.

Šiuo atveju gali padėti Bendrasis bendrosios išimties reglamentas (ES) Nr. 651/2014 arba Žemės ūkio bendrosios išimties reglamentas (ES) Nr. 702/2014 (dėl schemų ir *ad hoc* pagalbos, kurioms netaikomas reikalavimas pranešti apie pagalbą). Taip pat reikėtų atsižvelgti į Reglamento (ES) Nr. 1407/2013 dėl *minimis* pagalbos nuostatas.

Apskritai supaprastintas išlaidų apmokėjimas turi būti grindžiamas tik tokiomis metodikomis, kurios suteikia galimybę aiškiai nustatyti tinkamas finansuoti išlaidas, naudojamas pasirinktos galimybės vertei nustatyti, ir pašalinti išlaidas, kurios pagal valstybės pagalbos taisykles nėra tinkamos finansuoti.

Kadangi taikoma metodika turi atitikti patikimo finansų valdymo ir bendro finansavimo principus, vadovujančiosios institucijos privalo remtis pagrįstomis ir atsargiomis prielaidomis, kad užtikrintų patikimą realiųjų išlaidų pakeitimą supaprastintomis išlaidomis. Taip bus lengviau įrodyti atitiktį didžiausiam pagalbos intensyvumui, didžiausioms pagalbos sumoms arba ribinėms vertėms, apie kurias turi būti pranešta pagal valstybės pagalbos taisykles. Siekiant užtikrinti, kad metodika atitiktų taikomas ESIF ir valstybės pagalbos taisykles, bus atliekamas jos auditas.

Žr. 2 priede pateiktą pavyzdį.

7.4. Supaprastintų išlaidų naudojimas įgyvendinant veiksmus, iš kurių gaunama grynujų pajamų

Visų pirma, būtina atsiminti, kad supaprastintos išlaidos yra būdas apskaičiuoti išlaidas –veiksmo išlaidų dalį –lygiai kaip ir realiosios išlaidos. Todėl supaprastintas išlaidų apmokėjimas turėtų būti taikomas neatsižvelgiant į tai, ar įgyvendinant veiksmą gaunama pajamų, ar ne. Tačiau norint išsaugoti supaprastinimo naudą, į BNR įtraukta specialiųjų nuostatų dėl veiksmų, iš kurių gaunama pajamų ir kuriems taikomos fiksuotosios sumos arba standartiniai fiksuotieji vieneto įkainiai.

7.4.1. Veiksmai, kuriuos baigus gaunama grynujų pajamų⁽⁴⁰⁾

Kaip nustatyta BNR 61 straipsnio 7 dalies f punkte, jeigu baigus veiksmus, kuriems buvo taikomos fiksuotosios sumos arba standartiniai fiksuotieji vieneto įkainiai, gauta grynujų pajamų, į šias grynąsias pajamas atsižvelgti nereikia. Iš tikrųjų į pajamas turėtų būti atsižvelgta dar nustatant fiksuotąją sumą ir (arba) standartinį fiksuotuosius vieneto įkainius (žr. kitą skirsnį). Finansavimui taikant fiksuotąją normą jokių specialiųjų nuostatų netaikoma, t. y. taikomos BNR⁽⁴¹⁾ 61 straipsnio 1–6 dalys.

7.4.2. Veiksmai, iš kurių juos įgyvendinant gaunama grynujų pajamų ir kuriems netaikomos BNR 61 straipsnio 1–6 dalys⁽⁴²⁾

Tokių veiksmų atveju grynujų pajamų atimti nereikia, jeigu įvykdomos abi šios sąlygos:

- viešoji parama skiriama teikiant fiksuotąsias sumas arba standartinius fiksuotuosius vieneto įkainius;
- į grynąsias pajamas buvo iš anksto atsižvelgta apskaičiuojant fiksuotąsias sumas arba standartinius fiksuotuosius vieneto įkainius (pagal BNR 65 straipsnio 8 dalies f punktą).

Jeigu apskaičiuojant fiksuotąsias sumas arba standartinius fiksuotuosius vieneto įkainius iš anksto nebuvo atsižvelgta į grynąsias pajamas, tuomet vėliausiai tada, kai paramos gavėjas teiks galutinį mokėjimo prašymą, ESI fondų bendrai finansuojamos tinkamos finansuoti išlaidos turės būti sumažintos proporcingai tinkamų ir netinkamų finansuoti išlaidų dalims.

Jeigu nuspręsta naudoti finansavimą, taikant fiksuotąją normą, visos pajamos, į kurias nebuvo atsižvelgta tvirtinant veiksmą ir kurios buvo gautos įgyvendinant veiksmą, vėliausiai tada, kai paramos gavėjas teiks galutinį mokėjimo prašymą, turės būti atimtos iš ES fondų bendrai finansuojamų tinkamų finansuoti išlaidų (kurioms buvo taikoma fiksuotoji norma).

⁽⁴⁰⁾ BNR 61 straipsnis.

⁽⁴¹⁾ Išskyrus veiksmus, kuriems taikoma BNR 61 straipsnio 7 dalis.

⁽⁴²⁾ BNR 65 straipsnio 8 dalis.

Pavyzdys (ESF).

Surengta verslumo skatinimo konferencija. Paramos gavėjas pateikė biudžeto projektą, kuriame nurodyta, kad bendra tinkamų finansuoti išlaidų suma turėtų būti 70 000 EUR. Bus taikomas 3 EUR dalyvavimo konferencijoje mokestis.

Organizatorius tikisi, kad dalyvaus 200 žmonių. Numatoma gauti pajamų suma lygi: 3 EUR x 200 = 600 EUR.

Konferencija susilaukia didelio pasisekimo, dalyvių skaičius viršija lūkesčius (300 dalyvių). Kadangi šią konferenciją finansuoja tik ESF, BNR 61 straipsnis netaikomas. Tačiau taikoma BNR 65 straipsnio 8 dalis.

- 1 galimybė. Į gautas pajamas atsižvelgta iš anksto

Fiksuotoji suma nustatyta remiantis prielaida, kad tuo atveju, jeigu konferencija įvyks, bendros tinkamos finansuoti veiksmo išlaidos bus tokios: 70 000 EUR – 600 EUR = 69 400 EUR.

Viešojo parama šiam veiksmui teikiama kaip fiksuotoji suma ir nustatant fiksuotąją sumą atsižvelgiama į pajamas. Net jei pajamos ir viršija prognozę, tai neturės įtakos fiksuotosios sumos mokėjimui. Pagal audito sekos reikalavimus reikės pateikti konferencijos surengimo ir įėjimo bilieto kainos įrodymus.

- 2 galimybė. Į gautas pajamas atsižvelgta iš anksto, tačiau įgyvendinimo metu pasikeičia sąlygos

Fiksuotoji suma nustatyta remiantis prielaida, kad tuo atveju, jeigu konferencija įvyks, bendros tinkamos finansuoti veiksmo išlaidos bus tokios: 70 000 EUR – 600 EUR = 69 400 EUR. Viešojo parama šiam veiksmui teikiama kaip fiksuotoji suma ir nustatant fiksuotąją sumą atsižvelgiama į pajamas.

Tačiau organizatorius galiausiai nusprendžia už įėjimo bilietą prašyti 5 EUR, o ne 3 EUR. Tokiu atveju turėtų būti atimtas finansavimo skirtumas ((5 EUR x 300) – 600 EUR = 900 EUR).

Bendros tinkamos finansuoti išlaidos bus tokios: 69 400 EUR – 900 EUR = 68 500 EUR.

- 3 galimybė. Į gautas pajamas iš anksto neatsižvelgta

Fiksuotoji suma nustatyta remiantis prielaida, kad tuo atveju, jeigu konferencija įvyks, bendra tinkamų finansuoti veiksmo išlaidų suma bus 70 000 EUR. Viešojo parama šiam veiksmui teikiama kaip fiksuotoji suma ir nustatant fiksuotąją sumą į pajamas neatsižvelgiama.

Paramos gavėjui prašant atlyginti išlaidas (70 000 EUR), jam reikės pateikti įrodymus, kad konferencija įvyko. Jis taip pat turės atimti įgyvendinant veiksmą gautas realiąsias pajamas (3 EUR x 300 = 900 EUR).

Šiuo atveju bendros tinkamos finansuoti išlaidos, susijusios su fiksuotąja suma, bus tokios: 70 000 EUR – 900 EUR = 69 100 EUR.

7.5. ERPF ir ESF būdingas kryžminis finansavimas

7.5.1. Veiksmų, kuriems taikoma BNR 98 straipsnio 2 dalis, deklarasavimas, kai naudojamas supaprastintas išlaidų apmokėjimas

Pagal BNR 98 straipsnio 2 dalį ERPF ir ESF kryžminio finansavimo veiksmams bus taikomos kito fondo tinkamumo finansuoti taisyklės.

Kryžminio finansavimo atveju, kai finansuojama taikant fiksuotąją normą, turėtų būti taikomos dvi fiksuotosios normos – po atskirą normą iš ESF ir ERPF finansuojamoms veiksmo dalims. ESF ir ERPF fiksuotosios normos panašioms veiksmams bus

taikomos atitinkamai ESF ir ERPF finansuojamoms dalims. Naudoti abiejų normų vidurkio negalima, nes kiekvienos dalies santykinė vertė įgyvendinant veiksmą gali kisti. Nesant kito fondo panašioms veiksmams nustatytos normos (pvz., todėl, kad ši taisyklė kitam fondui netaikoma arba nėra kito fondo finansuojamų panašių veiksmų), vadovaujančioji institucija turi nustatyti taikytiną normą remdamasi bendrais teisiniais principais, nustatytais BNR 67 straipsnio 5 dalyje ir 68 straipsnio 1 dalyje.

Taikant supaprastintą išlaidų apmokėjimą vis tiek reikalaujama, kad valstybės narės laikytųsi 10 proc. viršutinės ribos kiekvieni prioritetei kryžminiai (pagal fondą ir, jeigu taikytina, regiono kategoriją). Kryžminio finansavimo suma turėtų būti registruojama ir stebima pagal kiekvieną veiksmą, remiantis supaprastintam išlaidų apmokėjimui nustatyti naudotais duomenimis.

7.5.2. Pavyzdžiai

ESF ir ERPF kryžminio finansavimo taikant fiksuotuosius vieneto įkainius ir fiksuotąsias sumas pavyzdys

Jeigu į standartinį įkainį, skaičiuojamą pagal formulę „6 EUR už valandą x mokomų asmenų skaičius“, įskaičiuojamas infrastruktūros įsigijimas mokant 0,50 EUR už valandą, kryžminio finansavimo suma bus skaičiuojama taip: 0,50 EUR x valandų skaičius x mokomų asmenų skaičius.

Toks pat principas taikomas ir fiksuotoms sumoms: jeigu į išsamų biudžeto projektą įtraukiamos ir kryžminio finansavimo išlaidos, jos bus apskaitomos ir stebimos atskirai. Pavyzdžiui, iš 20 000 EUR fiksuotosios sumos, finansuojamos pagal ESF programą, ERPF finansuojamos išlaidos sudaro 5 000 EUR. Baigus veiksmą, kryžminio finansavimo suma bus iš anksto nustatyta suma (20 000 EUR, iš kurių 5 000 EUR yra ERPF finansuojamos išlaidos) arba, jeigu subsidija neišmokėta, nulis. Dvinaris fiksuotosios sumos principas bus taikomas ir kryžminio finansavimo išlaidoms.

ESF ir ERPF kryžminio finansavimo naudojant finansavimą taikant fiksuotąją normą pavyzdys

Kai netiesioginėms išlaidoms taikoma fiksuotoji norma, kryžminio finansavimo suma bus kryžminio finansavimo tiesioginių išlaidų suma, pridėta prie netiesioginių išlaidų, apskaičiuotų pagal šioms kryžminio finansavimo tiesioginėms išlaidoms taikomą fiksuotąją normą, sumos.

Pavyzdžiui, pagal ERPF programą finansuojant 15 000 EUR vertės veiksmą, iš ESF finansuojamos tiesioginės išlaidos sudaro 3 000 EUR, o netiesioginės išlaidos apskaičiuojamos kaip 10 proc. tiesioginių išlaidų (300 EUR). Taigi kryžminio finansavimo suma bus 3 300 EUR. Jeigu baigiant veiksmą tiesioginės išlaidos sumažėja, kryžminio finansavimo suma sumažinama pagal tą pačią formulę.

1 PRIEDAS. SUPAPRASTINTO IŠLAIDŲ APMOKĖJIMO PAVYZDŽIAI

Šiame priede pateiktas subsidijos paramos gavėjui, kuris nori surengti seminarą, kuriame dalyvautų 50 dalyvių, ir pristatyti naujas įgyvendinimo priemones, pavyzdys. Darbuotojai skyrė laiko renginio planavimui ir organizavimui, išnuomojo vietą, keletas pranešėjų atvyko iš užsienio, jam pasibaigus reikės paskelbti renginio protokolą. Be to, patirta netiesioginių išlaidų, susijusių su personalu (apskaitos išlaidos, pirmininkas ir t. t.) ir elektra, sąskaitomis už telefonus, IT pagalba ir t. t.

Toliau pateiktas remiantis realiosiomis išlaidomis sudarytas biudžeto projektas; tokia jo forma bus naudojama visoms galimybėms ir variantams, kad būtų aiškiau matomi skirtumai:

<i>Iš viso tiesioginių išlaidų</i>	45 000
Tiesioginės personalo išlaidos	30 000
Patalpų išlaidos	4 000
Kelionių išlaidos	5 000
Maitinimas	1 000
Informavimas ir (arba) viešinimas	5 000

<i>Iš viso netiesioginių išlaidų</i>	5 000
Netiesioginės personalo išlaidos	4 000
Elektra, telefonas ir t. t.	1 000

Toliau aprašyti įvairūs būdai, kurie būtų taikomi šiam projektui priklausomai nuo pasirinktos supaprastinto išlaidų apmokėjimo galimybės.

1 galimybė. Standartiniai fiksuotieji vieneto įkainiai (BNR 67 straipsnio 1 dalies b punktas)

Principas. Visos tinkamos finansuoti išlaidos arba jų dalis apskaičiuojamos kaip kiekybinių veiklos, produktų arba rezultatų įverčių ir iš anksto nustatyto vieneto įkainio sandauga.

Rengiant seminarą, galėtų būti nustatytas fiksuotasis vieneto įkainis, lygus 1 000 EUR už vieną seminare dalyvavusį asmenį (remiantis vienu iš BNR 67 straipsnio 5 dalyje nustatytų skaičiavimo metodų).

Biudžeto projektas taptų toks:

- didžiausias seminario dalyvių skaičius = 50;
- fiksuotasis vieneto įkainis už vieną seminario dalyvį = 1 000 EUR;
- bendros tinkamos finansuoti išlaidos = 50 x 1 000 EUR = 50 000 EUR.

Jeigu seminare dalyvautų 48 žmonės, tinkamos finansuoti išlaidos būtų tokios: 48 x 1 000 EUR = 48 000 EUR.

Audito seka:

- standartinio fiksuotojo vieneto įkainio vertės nustatymo metodika turėtų būti patvirtinta dokumentais ir saugoma;
- dokumente, kuriame nustatomos paramos sąlygos, turi būti aiškiai apibrėžtas standartinis fiksuotasis vieneto įkainis ir išmokos mokėjimo sąlygos;
- dalyvavimo seminare įrodymai (dalyvių sąrašai).

Pastaba. Šiuo atveju dalyvių tinkamumo tikrinti nereikia. Jeigu tiksliniai dalyviai turi atitikti tam tikrus kriterijus, dalyvių tinkamumas turėtų būti tikrinamas.

2 galimybė. Fiksuotosios sumos (BNR 67 straipsnio 1 dalies c punktas)

Principas. Visos tinkamos finansuoti veiksmo išlaidos arba jų dalis atlyginamos išmokant vieną iš anksto nustatytą sumą, laikantis iš anksto nustatytų susitarimo dėl veiklos ir (arba) produktų (atitinkančių vieną vieneta) sąlygų. Subsidija išmokama, jeigu įvykdomos iš anksto apibrėžtos susitarimo dėl veiklos ir (arba) produktų sąlygos.

Naujų įgyvendinimo priemonių pristatymo *seminarui surengti* galėtų būti skirta 50 000 EUR fiksuotoji suma (nepaisant dalyvių skaičiaus), apskaičiuota pagal BNR 67 straipsnio 5 dalyje nustatytus metodus.

Biudžeto projektas taptų toks:

- fiksuotosios sumos paskirtis – seminaro, skirto naujoms priemonėms pristatyti, organizavimas;
- bendros tinkamos finansuoti išlaidos = 50 000 EUR

Jeigu surengiamas seminaras ir pristatomos naujos įgyvendinimo priemonės, 50 000 EUR fiksuotoji suma yra tinkama finansuoti. Jeigu seminaras nesurengiamas arba naujos įgyvendinimo priemonės nepristatomos, nemokama nieko.

Audito seka:

- fiksuotosios sumos vertės nustatymo metodika turėtų būti patvirtinta dokumentais ir saugoma;
- dokumente, kuriame nustatomos paramos sąlygos, turi būti aiškiai apibrėžtos fiksuotosios sumos ir išmokos mokėjimo sąlygos;
- būtina pateikti seminaro surengimo ir jo turinio įrodymus (laikraščių straipsnius, pakvietimą ir programą, nuotraukas ir t. t.).

3 galimybė. Finansavimas taikant fiksuotąją normą (BNR 67 straipsnio 1 dalies d punktas)

Svarbi pastaba. Apskaičiuotos sumos dirbtinai suapvalinamos.

Bendras principas. Iš anksto aiškiai apibrėžtos tam tikrų kategorijų tinkamos finansuoti išlaidos apskaičiuojamos taikant procentinį dydį, iš anksto nustatytą vienai arba kelioms kitoms tinkamų finansuoti išlaidų kategorijoms.

Lygindami finansavimo taikant fiksuotąją normą sistemas, visada palyginkite visus metodo elementus, o ne tik normas:

- tinkamų finansuoti išlaidų, kuriomis remiantis taikoma norma norint apskaičiuoti tinkamas finansuoti sumas, kategorijos;
- pati fiksuotoji norma;
- tinkamų finansuoti išlaidų, skaičiuojamų taikant fiksuotąją normą, kategorijos;
- jeigu taikytina, tinkamų finansuoti išlaidų, kurioms fiksuotoji norma netaikoma ir kurios nėra skaičiuojamos taikant fiksuotąją normą, kategorijos.

1 variantas. Bendroji finansavimo taikant fiksuotąją normą taisyklė

Pagal BNR 67 straipsnio 1 dalies d punktą valstybė narė parengia fiksuotąją normą pagrįstą sistemą, pagal kurią visoms personalo išlaidoms (tiesioginėms ir netiesioginėms) taikoma pagal vieną iš BNR 67 straipsnio 5 dalyje⁽⁴³⁾ nurodytų metodų apskaičiuota 47 proc. fiksuotoji norma, siekiant apskaičiuoti kitas išlaidas⁽⁴⁴⁾.

<i>Tinkamų finansuoti išlaidų, kuriomis remiantis taikytina norma norint apskaičiuoti tinkamas finansuoti sumas, kategorijos (1 tipas)</i>	Personalo išlaidos = 30 000 + 4 000 = 34 000 EUR
<i>Pati fiksuotoji norma</i>	47 proc.
<i>Tinkamų finansuoti išlaidų, kurios bus skaičiuojamos taikant fiksuotąją normą, kategorijos (2 tipas)</i>	Kitos išlaidos = 47 proc. personalo išlaidų: 47 proc. x 34 000 = 16 000 EUR
<i>Tinkamų finansuoti išlaidų, kurioms norma netaikoma ir kurios nėra skaičiuojamos taikant fiksuotąją normą, kategorijos (3 tipas)</i>	Netaikoma

=> Bendros tinkamos finansuoti išlaidos = 34 000 + 16 000 = 50 000 EUR.

Sudaromas toks biudžeto projektas:

Personalo išlaidos (1 tipas):	34 000	Kitos išlaidos (2 tipas) = 47 proc. personalo išlaidų	16 000
Tiesioginės personalo išlaidos	30 000	(apskaičiuotos)	
Netiesioginės personalo išlaidos	4 000	Iš viso tinkamų finansuoti išlaidų	50 000

(Paprastai skaičiuojama remiantis realiosiomis išlaidomis)

⁽⁴³⁾ a, b, c arba d.

⁽⁴⁴⁾ Atkreipkite dėmesį, kad tuo atveju, jeigu tinkamų finansuoti kategorijų išlaidos, apskaičiuotos taikant fiksuotąją normą, buvo netiesioginės išlaidos, pagal BNR 68 straipsnio 1 dalies a punktą fiksuotoji norma neturėtų viršyti 25 proc.

Audito seka:

<i>Tinkamų finansuoti išlaidų, kuriomis remiantis taikoma norma norint apskaičiuoti tinkamas finansuoti sumas, kategorijos</i>	Tiesioginės išlaidos: <ul style="list-style-type: none"> • aiški apibrėžtis, kas yra personalo išlaidos; • šių išlaidų įrodymas (darbo užmokesčio lapeliai, jeigu taikytina – laiko apskaitos žiniaraščiai ir t. t.)
<i>Fiksuotoji norma</i>	Nuoroda į fiksuotosios normos skaičiavimo metodą ir: <ul style="list-style-type: none"> • a punkto atveju: vadovaujančiosios institucijos lygmeniu būtina saugoti dokumentą, kuriuo įrodomas skaičiavimo metodas; • b punkto atveju: tinkamas metodikos (tebegaliojančios pasirenkant veiksmą) taikymas ir įrodymas, kad paramos gavėjas ir veiksmų pobūdis yra panašūs; • c punkto atveju: įrodymas, kad metodika finansuojama nacionaliniu lygmeniu ir vis dar galioja pasirenkant veiksmą, ir įrodymas, kad paramos gavėjas ir veiksmų pobūdis yra panašūs; • d punkto atveju: nuoroda į taikytą metodą.
<i>Tinkamų finansuoti išlaidų, kurios bus skaičiuojamos taikant fiksuotąją normą, kategorijos</i>	Pagrįsti nereikia.

2 variantas. Netiesioginių išlaidų finansavimas taikant fiksuotąją normą pagal BNR 68 straipsnio 1 dalies a punktą

Pagal BNR 68 straipsnio 1 dalies a punktą valstybė narė parengia fiksuotąją normą pagrįstą sistema, pagal kurią tiesioginėms išlaidoms taikoma pagal vieną iš BNR 67 straipsnio 5 dalies a, b⁽⁴⁵⁾ arba c punktuose nurodytų metodų apskaičiuota 11,1 proc. fiksuotoji norma.

<i>Tinkamų finansuoti išlaidų, kuriomis remiantis taikoma norma norint apskaičiuoti tinkamas finansuoti sumas, kategorijos (1 tipas)</i>	Tiesioginės išlaidos = 45 000 EUR
<i>Fiksuotoji norma</i>	11,1 proc. (turi būti mažesnė nei 25 proc.)
<i>Tinkamų finansuoti išlaidų, kurios bus skaičiuojamos taikant fiksuotąją normą, kategorijos (2 tipas)</i>	Netiesioginės išlaidos (apskaičiuotosios) = 11,1 proc. tiesioginių išlaidų = 11,1 proc. x 45 000 = 5 000 EUR
<i>Tinkamų finansuoti išlaidų, kurioms norma netaikoma ir kurios nėra skaičiuojamos taikant fiksuotąją normą, kategorijos (3 tipas)</i>	Netaikoma

=> Bendros tinkamos finansuoti išlaidos = 45 000 + 5 000 = 50 000 EUR

Sudaromas toks biudžeto projektas:

<i>Tiesioginės išlaidos (1 tipas)</i>	45 000	Netiesioginės išlaidos (2 tipas) = 11,1 proc. tiesioginių išlaidų	5 000
Tiesioginės personalo išlaidos	30 000	<i>(apskaičiuotos)</i>	
Patalpų išlaidos	4 000	Iš viso tinkamų finansuoti išlaidų	50 000
Kelionių išlaidos	5 000		
Maitinimas	1 000		
Informavimas ir (arba) viešinimas	5 000		

(Paprastai skaičiuojama remiantis realiosiomis išlaidomis)

⁽⁴⁵⁾ Jeigu taikomas šis skaičiavimo metodas, teisinis pagrindas yra BNR 68 straipsnio 1 dalies c punktas. Vienas iš pagrindinių dalykų yra tas, kad BNR 68 straipsnio 1 dalies a punkte minima 25 proc. didžiausia norma netaikoma sistemoms, kurioms taikomas BNR 68 straipsnio 1 dalies c punktas.

Audito seka:

<i>Tinkamų finansuoti išlaidų, kuriomis remiantis taikoma norma norint apskaičiuoti tinkamas finansuoti sumas, kategorijos</i>	Tiesioginės išlaidos: <ul style="list-style-type: none"> • aiški apibrėžtis, kas yra tiesioginės išlaidos; • šių išlaidų įrodymas (darbo užmokesčio lapeliai, jeigu taikytina – laiko apskaitos žiniaraščiai, viešumo įrodymai ir sąskaita, ir t. t.).
<i>Fiksuotoji norma</i>	Nuoroda į fiksuotosios normos skaičiavimo metodą ir: <ul style="list-style-type: none"> • a punkto atveju: vadovaujančiosios institucijos lygmeniu būtina saugoti dokumentą, kuriuo įrodomas skaičiavimo metodas; • b punkto atveju: tinkamas metodikos (tebegaliojančios pasirenkant veiksmą) taikymas ir įrodymas, kad paramos gavėjas ir veiksmų pobūdis yra panašūs; • c punkto atveju: įrodymas, kad metodika finansuojama nacionaliniu lygmeniu ir vis dar galioja pasirenkant veiksmą, ir įrodymas, kad paramos gavėjas ir veiksmo pobūdis yra panašūs.
<i>Tinkamų finansuoti išlaidų, kurios bus skaičiuojamos taikant fiksuotąją normą, kategorijos</i>	Pagrįsti nereikia.

3 variantas. Netiesioginių išlaidų finansavimas taikant fiksuotąją normą pagal BNR 68 straipsnio 1 dalies b punktą

Valstybė narė gali nuspręsti taikyti BNR 68 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytą fiksuotąją normą pagrįstą sistema: 15 proc. fiksuotoji norma, skirta netiesioginėms išlaidoms apskaičiuoti, gali būti taikoma tik tiesioginėms personalo išlaidoms. Pačios 15 proc. normos pagrįsti nereikia, nes ji nustatyta reglamente.

<i>Tinkamų finansuoti išlaidų, kuriomis remiantis taikoma norma norint apskaičiuoti tinkamas finansuoti sumas, kategorijos (1 tipas)</i>	Tiesioginės personalo išlaidos = 30 000 EUR
<i>Fiksuotoji norma</i>	15 proc. (pagrįsti nereikia)
<i>Tinkamų finansuoti išlaidų, kurios bus skaičiuojamos taikant fiksuotąją normą, kategorijos (2 tipas)</i>	Netiesioginės išlaidos (apskaičiuotosios) = 15 proc. tiesioginių išlaidų = 15 proc. x 30 000 = 4 500 EUR
<i>Tinkamų finansuoti išlaidų, kurioms norma netaikoma ir kurios nėra skaičiuojamos taikant fiksuotąją normą, kategorijos (3 tipas)</i>	Kitos tiesioginės išlaidos (patalpų, kelionių, maitinimo, informavimo, viešinimo išlaidos) = 15 000 EUR

Bendros tinkamos finansuoti išlaidos = Tiesioginės personalo išlaidos + apskaičiuotosios netiesioginės išlaidos + kitos tiesioginės išlaidos = 30 000 + 4 500 + 15 000 = 49 500 EUR

Sudaromas toks biudžeto projektas:

Tiesioginės personalo išlaidos (1 tipas)	30 000	→	Netiesioginės išlaidos (2 tipas) = 15 proc. tiesioginių personalo išlaidų (apskaičiuotos)	4 500
Kitos tiesioginės išlaidos (3 tipas):				
Patalpų išlaidos	4 000			
Kelionių išlaidos	5 000			
Maitinimas	1 000			
Informavimas ir (arba) viešinimas	5 000			
Iš viso tinkamų finansuoti išlaidų				49 500

(Paprastai skaičiuojama remiantis realiosiomis išlaidomis)

Audito seka:

<i>Tinkamų finansuoti išlaidų, kuriomis remiantis taikoma norma norint apskaičiuoti tinkamas finansuoti sumas, kategorijos</i>	Tiesioginės personalo išlaidos: <ul style="list-style-type: none"> aiški apibrėžtis, kas yra tiesioginės personalo išlaidos; atlyginimų išlaidų įrodymai (darbo užmokesčio lapeliai, jeigu taikytina – laiko apskaitos žiniaraščiai, kolektyvinės sutartys, kuriomis, jeigu taikytina, būtų galima pagrįsti nepinigines išmokas, išsami išorės paslaugų teikėjo sąskaita).
<i>Fiksuotoji norma</i>	Dokumente, kuriame nustatomos paramos sąlygos, turėtų būti pateikta nuoroda į 68 straipsnio 1 dalies b punktą.
<i>Tinkamų finansuoti išlaidų, kurios bus skaičiuojamos taikant fiksuotąją normą, kategorijos</i>	Pagrįsti nereikia.
<i>Tinkamų finansuoti išlaidų kategorijos, kurioms norma netaikoma ir kurios nėra skaičiuojamos taikant fiksuotąją normą</i>	Kitos tiesioginės išlaidos, pvz., patalpų, kelionių, maitinimo, informavimo ir viešinimo išlaidos, prireikus turėtų būti pagrįstos sąskaitomis ir paslaugų suteikimo įrodymais.

4 variantas. Finansavimas taikant fiksuotąją normą pagal ESF reglamento 14 straipsnio 2 dalį (taikoma tik ESF)

Valstybė narė gali nuspręsti taikyti ESF reglamento 14 straipsnio 2 dalyje nurodytą fiksuotąją normą pagrįstą sistemą: 40 proc. fiksuotoji norma, skirta visoms kitoms veiksmo išlaidoms apskaičiuoti, gali būti taikoma tik tiesioginėms personalo išlaidoms. Pačios 40 proc. normos pagrįsti nereikia, nes ji nustatyta reglamente⁽⁴⁶⁾.

<i>Tinkamų finansuoti išlaidų, kuriomis remiantis taikoma norma norint apskaičiuoti tinkamas finansuoti sumas, kategorijos (1 tipas)</i>	Tiesioginės personalo išlaidos = 30 000 EUR
<i>Fiksuotoji norma</i>	40 proc. (pagrįsti nereikia)
<i>Tinkamų finansuoti išlaidų, kurios bus skaičiuojamos taikant fiksuotąją normą, kategorijos (2 tipas)</i>	Visos kitos išlaidos = 40 proc. tiesioginių personalo išlaidų = 40 proc. x 30 000 = 12 000 EUR
<i>Tinkamų finansuoti išlaidų, kurioms norma netaikoma ir kurios nėra skaičiuojamos taikant fiksuotąją normą, kategorijos (3 tipas)</i>	Netaikoma

Bendros tinkamos finansuoti išlaidos = Tiesioginės personalo išlaidos + visos kitos apskaičiuotosios išlaidos = 30 000 + 12 000 = 42 000 EUR

Sudaromas toks biudžeto projektas:

Tiesioginės personalo išlaidos (1 tipas)	30 000	→	Visos kitos išlaidos (2 tipas) = 40 proc. tiesioginių personalo išlaidų	12 000
<i>(Paprastai skaičiuojama remiantis realiosiomis išlaidomis)</i>			<i>(apskaičiuotos)</i>	
			Iš viso tinkamų finansuoti išlaidų	42 000

Audito seka:

<i>Tinkamų finansuoti išlaidų, kuriomis remiantis taikoma norma norint apskaičiuoti tinkamas finansuoti sumas, kategorijos</i>	Tiesioginės personalo išlaidos = <ul style="list-style-type: none"> aiški apibrėžtis, kas yra tiesioginės personalo išlaidos; atlyginimų išlaidų įrodymai (darbo užmokesčio lapeliai, jeigu taikytina – laiko apskaitos žiniaraščiai, kolektyvinės sutartys, kuriomis, jeigu taikytina, būtų galima pagrįsti nepinigines išmokas, išsami išorės paslaugų teikėjo sąskaita).
<i>Fiksuotoji norma</i>	Dokumente, kuriame nustatomos paramos sąlygos, turėtų būti pateikta nuoroda į ESF reglamento 14 straipsnio 2 dalį.
<i>Tinkamų finansuoti išlaidų, kurios bus skaičiuojamos taikant fiksuotąją normą, kategorijos</i>	Pagrįsti nereikia.

⁽⁴⁶⁾ Pagrindimas būtų reikalingas, jeigu norma viršytų 40 proc. Tačiau 40 proc. normos negalima taikyti pagal ESF reglamento 14 straipsnio 2 dalį.

2 PRIEDAS. SUPAPRASTINTO IŠLAIDŲ APMOKĖJIMO SUDERINAMUMO SU VALSTYBĖS PAGALBOS TAISYKLĖMIS PAVYZDYS

Įmonė pagal valstybės pagalbos schemą gauna subsidiją, skirtą savo darbuotojų mokymo projektui įgyvendinti. Viešosios paramos suma – 2 mln. EUR. Ši pagalba prilygsta Reglamento (ES) Nr. 651/2014 4 straipsnio 1 dalies n punkte nustatytai 2 mln. EUR ribinei vertei, todėl taikomas Bendrasis bendrosios išimties reglamentas.

Paramos gavėjas ir vadovaujančioji institucija sutaria, kad vienam dalyviui tenkančios mokymo išlaidos bus nustatomos taikant standartinius fiksuotuosius vieneto įkainius.

Bendrojo bendrosios išimties reglamento 31 straipsnyje dėl pagalbos mokymui nustatyta:

1. Pagalba mokymui yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalį ir jai netaikomas reikalavimas pranešti pagal Sutarties 108 straipsnio 3 dalį, jeigu tenkinamos šiame straipsnyje ir I skyriuje nustatytos sąlygos.
2. Pagalba neteikiama mokymui, kurį vykdo įmonės laikydamosi nacionalinių privalomųjų mokymo standartų.
3. Tinkamos finansuoti išlaidos:
  - a) išlaidos mokytojams už valandas, kurias mokytojai dalyvauja mokyme;
  - b) tiesiogiai su projektu susijusios mokytojų ir mokomų asmenų veiklos išlaidos, pavyzdžiui, kelionės išlaidos, išlaidos tiesiogiai su projektu susijusioms medžiagoms ir reikmenims, įrankių ir įrenginių nusidėvėjimo, kiek jie nusidėvėjo naudojami vien mokymo projektui, išlaidos. Apgyvendinimo išlaidos neįtraukiamos, išskyrus būtinas mokytojų, kurie yra neįgalūs, apgyvendinimo išlaidas;
  - c) su mokymo projektu susijusios konsultacinių paslaugų išlaidos;
  - d) išlaidos apmokomiems asmenims ir bendrosios netiesioginės išlaidos (administracinės išlaidos, išlaidos nuomai, pridėtinės išlaidos), už valandas, kurias mokomi asmenys dalyvauja mokyme.
4. Pagalbos intensyvumas neviršija 50 proc. tinkamų finansuoti išlaidų. Jis gali būti padidintas iki 70 proc. tinkamų finansuoti išlaidų didžiausio pagalbos intensyvumo:
  - a) 10 procentinių punktų, jei mokymas suteikiamas neįgaliems darbuotojams arba nepalankias sąlygas darbo rinkoje turintiems asmenims;
  - b) 10 procentinių punktų, jei pagalba teikiama vidutinėms įmonėms, ir 20 procentinių punktų, jei pagalba teikiama mažoms įmonėms.
5. Kai pagalba teikiama jūrų transporto sektoriuje, jos intensyvumas gali būti padidintas iki 100 proc. tinkamų finansuoti išlaidų, jeigu tenkinamos šios sąlygos:
  - a) mokomi asmenys nėra nuolatiniai laivo įgulos nariai, o tik laikini darbuotojai, ir
  - b) mokymas vyksta laivuose, įtrauktuose į Sąjungos registrus.

Vadovaujanti institucija nusprendžia, kad tinkamos finansuoti projektų išlaidos bus nustatomos taikant standartinius fiksuotuosius vieneto įkainius. Ji naudoja statistinius duomenis (pagal BNR 67 straipsnio 5 dalies a punkto i papunktį) apie panašius mokymus tam tikroje geografinėje vietoje.

Tinkamai apdorojus statistinius duomenis, gaunamos tokios vidutinės išlaidos, esant panašiam dalyvių skaičiui tenkančios vienam tokio pobūdžio mokymo vienetui:

Tiesioginės išlaidos (mln. EUR)		Netiesioginės išlaidos (mln. EUR)	
Mokytojas: atlyginimas	1	Administracinės išlaidos	0,175
Mokytojas: kelionių išlaidos	0,1	Nuoma	0,15
Mokomi asmenys: atlyginimas	1,4	Pridėtinės išlaidos	0,125
Mokomi asmenys: apgyvendinimas	0,55	Iš viso netiesioginių išlaidų	0,45
Mokomi asmenys: kelionių išlaidos	0,25		
Nenudėvimos vartojimo prekės	0,2		
Viešinimas	0,2		
Organizavimo išlaidos	0,4		
Iš viso tiesioginių išlaidų	4,1		

Apdorodama duomenis, vadovaujanti institucija atima visas netinkamas finansuoti išlaidas.

Pagal Reglamento (ES) Nr. 651/2014 31 straipsnį su pagalba mokymui susijusios netinkamos finansuoti išlaidos yra šios:

- mokomų asmenų, kurie nėra neįgalūs darbuotojai, apgyvendinimo išlaidos (0,55 mln. EUR).

Todėl skaičiuojant standartinį fiksuotąjį vieneto įkainį negalima įtraukti mokomų asmenų apgyvendinimo išlaidų. Skaičiuojama taip:

Iš viso tinkamų finansuoti mokymo išlaidų (visos išlaidos – netinkamos finansuoti išlaidos)	4,55 mln. – (0,55 mln. EUR) = 4 mln. EUR
Numatomas baigiančių mokymus dalyvių skaičius	2 000
Vienam mokymus baigusiam dalyviui tenkančios išlaidos (standartinis fiksuotasis vieneto įkainis)	4 mln. EUR / 2 000 dalyvių = 2 000 EUR vienam dalyviui

Preliminarus mokymo projekto finansavimas yra toks:

Viešasis finansavimas (nacionalinis + ESF)	2 mln. EUR
Privatus finansavimas (finansavimas)	2 mln. EUR
Valstybės pagalbos intensyvumas	50 proc.

Reglamento (ES) Nr. 651/2014 31 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad pagalbos intensyvumas turi neviršyti 50 proc. tinkamų finansuoti išlaidų, nurodytų dokumente, kuriame nustatomos projekto rėmimo sąlygos. Preliminarus biudžetas atitinka šį reikalavimą.

Igyvendinus projektą, tinkamos finansuoti išlaidos bus nustatytos remiantis realiuoju mokymus baigusiu dalyvių skaičiumi. Jeigu mokymus baigs tik 1 500 dalyvių, pagalbos suma bus tokia:

Bendros Komisijai deklaruotinos tinkamos finansuoti išlaidos	2 000 EUR x 1 500 = 3 mln. EUR
Viešasis finansavimas (nacionalinis + ESF)	1,5 mln. EUR
Privatus finansavimas (finansavimas iš savo fondų)	1,5 mln. EUR
Valstybės pagalbos intensyvumas	50 proc.

3 PRIEDAS. SUPAPRASTINTAS IŠLAIDŲ APMOKĖJIMAS IR SPECIALIOSIOS EŽŪFKP TAISYKLĖS

Remiantis pateiktomis gairėmis, toliau pateikiamas priemonių, kurioms galėtų būti taikomas supaprastintas išlaidų apmokėjimas, sąrašas. Šis sąrašas nėra išsamus – jame tik apytikriai parodoma, kaip tikslingai pasirinkti kaimo plėtros programas. Reglamente nustatytos išmokos, kurioms standartiniai fiksuotieji vieneto įkainiai jau taikomi (pvz., vienam hektarui arba vienam galvijui), į sąrašą neįtrauktos.

Priemonė pagal Reglamentą (ES) Nr. 1305/2013 arba Reglamentą (ES) Nr. 1303/2013	Kodas	Programuojama subpriemonė (jeigu taikytina)	Supaprastintas išlaidų apmokėjimas („Taip“ arba „Ne“)	Pastabos
14 straipsnis	1	Žinių perdavimas ir informavimo veikla	Taip	Neleidžiama, jeigu priemonė įgyvendinama rengiant viešuosius pirkimus
		Parama demonstracinei ir informavimo veiklai	Taip	
15 straipsnis	2	Parama trumpalaikiams mainams ūkių ir miškų tvarkymo srityje, taip pat apsilankymams ūkiuose ir miškuose	Taip	
		Pagalba siekiant padėti pasinaudoti konsultavimo paslaugomis	Ne	Leidžiama, jeigu įgyvendinama vidaus paslaugų teikėjo
		Parama siekiant padėti pradėti teikti ūkių valdymo, ūkininkų pavadinimo ir jų konsultavimo paslaugas, taip pat miškininkystės konsultavimo paslaugas	Ne	
16 straipsnis	3	Parama konsultantų mokymui	Ne	
		Parama naujiems kokybės sistemų dalyviams	Taip	
17 straipsnis	4	Parama gamintojų grupių vidaus rinkoje vykdomi informavimo ir populiarinimo veiklai	Taip	
		Parama investicijoms į žemės ūkio valdas	Taip	
		Parama investicijoms į žemės ūkio produktų perdirbimą ir (arba) rinkodarą ir (arba) plėtojimą	Taip	
		Parama investicijoms į žemės ūkio ir miškininkystės plėtros, modernizavimo ar pritaikymo infrastruktūrą	Taip	
18 straipsnis	5	Parama negamybinėms investicijoms, susijusioms su žemės ūkio, aplinkosaugos ir klimato tikslų siekimu	Taip	
		Parama investicijoms į prevencinius veiksmus, kuriais siekiama sumažinti galimus gaivalinių nelaimių, nepalankių klimato reiškinų ir katastrofių įvykių padarinius	Taip	
		Parama investicijoms į gaivalinių nelaimių, nepalankių klimato reiškinų bei katastrofių įvykių galimai paveiktos žemės ūkio paskirties žemės ir gamybos potencialo atkūrimą	Taip	

Priemonė pagal Reglamentą (ES) Nr. 1305/2013 arba Reglamentą (ES Nr. 1303/2013)	Kodas	Programuojama subpriemonė (jeigu taikytina)	Supaprastintas išlaidų apmokėjimas („Taip“ arba „Ne“)	Pastabos
21 straipsnis Investicijos į miško plotų plėtrą ir miškų gyvybingumo gerinimą	8	<p>Parama miško įveisimui ir miškingų plotų kūrimui ir priežiūrai</p> <p>Parama agrarinės miškininkystės sistemų kūrimui ir priežiūrai</p> <p>Parama miškų gaisrų, gaivalinių nelaimių ir katastrofių įvykių žalos miškams prevencijai</p> <p>Parama miškų gaisrų, gaivalinių nelaimių ir katastrofių įvykių žalos miškams atlyginimui</p> <p>Parama investicijoms, kuriomis didinamas miškų ekosistemų atsparumas ir aplinkosauginė vertė</p> <p>Parama investicijoms į miškininkystės technologijas ir į miško produktų perdirbimą, sutelkiamą ir rinkodarą</p>	<p>Taip</p> <p>Taip</p> <p>Taip</p> <p>Taip</p> <p>Taip</p> <p>Taip</p>	Išskyrus priežiūrą
27 straipsnis	9	Gamintojų grupių ir organizacijų įsisteigimas	Ne	
28 straipsnis	10	Agrarinė aplinkosauga ir klimatas	Ne	
29 straipsnis	11	Ekologinis ūkininkavimas	<p>Taip</p> <p>Ne</p> <p>Ne</p>	
30 straipsnis	12	Su „Natura 2000“ ir Vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos	<p>Ne</p> <p>Ne</p> <p>Ne</p>	
31 straipsnis	13	Išmokos už vietoves, kuriose esama gamtinių klūčių specifinių klūčių	<p>Ne</p> <p>Ne</p> <p>Ne</p>	
33 straipsnis	14	Gyvūnų gerovė	Ne	

Priedome pagal Reglamentą (ES) Nr. 1305/2013 arba Reglamentą (ES) Nr. 1303/2013	Kodas	Programuojama subpriemonė (jeigu taikytina)	Supaprastintas išlaidų apmokėjimas („Taip“ arba „Ne“)	Pastabos
34 straipsnis	15	Miškų aplinkosaugos ir klimato paslaugos ir miškų išsaugojimas	Ne	
35 straipsnis	16	Bendradarbiavimas	Taip	
		Išmokos su miškų aplinkosauga susijusiems įsipareigojimams vykdyti	Ne	
		Parama už miškų genetinių išteklių išsaugojimą ir rėmimą	Taip	
		Parama Europos inovacijų partnerystės žemės ūkio našumo ir tvarumo srityje veiklos grupėms steigti	Taip	
		Parama bandomiesiems projektams ir naujų produktų, praktikos, procesų ir technologijų plėtojimui	Taip	
		Smulkių veiklos vykdytojų bendradarbiavimas organizuojant bendrus darbo procesus ir dalijantis infrastruktūra bei ištekiais ir siekiant plėtoti turizmo paslaugas ir (arba) vykdyti jų rinkodarą	Taip	
		Parama tiekimo grandinės dalyvių horizontaliam ir vertikaliam bendradarbiavimui kuriant ir pletojant trumpas tiekimo grandines ir vietos rinkas ir vietos lygio populiarinimo veiklai, skirtai trumpoms tiekimo grandinėms bei vietos rinkoms plėtoti	Taip	
		Parama bendrai veiklai, kuria siekiama sušvelninti klimato kaitą arba prisitaikyti prie jos, ir bendrai vykdomiems aplinkosaugos projektams ir esami aplinkosaugos praktikai	Taip	
		Parama tiekimo grandinės dalyvių bendradarbiavimui tvariai tiekiant biomasę, skirtą naudoti maisto bei energijos gamybai ir pramoniniuose procesuose	Taip	
		Parama ne bendruomenės inicijuotoms vietos plėtros strategijoms	Taip	
		Parama miškotvarkos planų arba lygiaverčių dokumentų rengimui	Taip	
		Parama ūkininkavimo veiklos įvairinimui, imantis veiklos, susijusios su sveikatos priežiūra, socialine integracija, bendruomenių rėmima žemės ūkio veikla ir švietimu aplinkos ir maisto klausimais	Taip	
		Kita	Taip	

Priemonė pagal Reglamentą (ES) Nr. 1305/2013 arba Reglamentą (ES) Nr. 1303/2013	Kodas	Programuojama subpriemonė (jeigu taikytina)	Supaprastintas išlaidų apmokėjimas („Taip“ arba „Ne“)	Pastabos
36 straipsnis	17	Rizikos valdymas	Ne	Supaprastinimo galimybių nėra (tik administracinės išlaidos, susijusios su tarpusavio pagalbos fondo steigimu)
40 straipsnis	18	Papildomų nacionalinių tiesioginių išmokų Kroatijoje finansavimas	Ne	
35 straipsnis	19	Parama vietos plėtrai pagal iniciatyvą LEADER (bendruomenės inicijuota vietos plėtra)	Taip	
51–54 straipsniai	20	Techninė parama	Taip	

KAIP ĮSIGYTI EUROPOS SĄJUNGOS LEIDINIŲ

Nemokamų leidinių galite įsigyti:

- vieną egzempliorių:
svetainėje *EU Bookshop* (<http://bookshop.europa.eu>);
- daugiau negu vieną egzempliorių / plakata / žemėlapi:
Europos Sąjungos atstovybėse (http://ec.europa.eu/represent_lt.htm),
ES nepriklausančių šalių delegacijose (http://eeas.europa.eu/delegations/index_lt.htm),
susisiekę su tarnyba *Europe Direct* (http://europa.eu/europedirect/index_lt.htm)
arba paskambinę numeriu 00 800 6 7 8 9 10 11 (nemokamai visoje ES (*)).

(*). Informacija teikiama nemokamai, daugelis skambučių taip pat nemokami (nors kai kurie ryšio paslaugų teikėjai gali imti mokesť, taip pat gali reikėti mokėti, jeigu skambinsite taksofonu arba viešbučio telefonu).

Parduodamų leidinių galite įsigyti:

- svetainėje *EU Bookshop* (<http://bookshop.europa.eu>).

EGESIF_14-0017. SUPAPRASTINTO IŠLAIDŲ APMOKĖJIMO GAIRĖS. EUROPOS STRUKTŪRINIAI IR INVESTICIJŲ (ESI) FONDAI

2007–2013 m. programavimo laikotarpiu Europos struktūrinių fondų (toliau – ESF) ir Europos regioninės plėtros fondo (toliau – ERPF) suinteresuotosios šalys pritarė galimybėms taikyti vadinamąsias supaprastinto išlaidų apmokėjimo galimybes: finansavimą nustatyto dydžio suma, standartinius vieneto įkainius ir vienkartinės sumas. Taip siekiama sumažinti administracinę naštą ir klaidas, o daugiau dėmesio skirti našumui ir rezultatams.

Šiame dokumente pateikiamos trijų supaprastinto išlaidų apmokėjimo rūšių, taikomų visiems ESI fondams 2014–2020 m. laikotarpiu, techninės gairės ir pavyzdžiai.

Jeigu norite daugiau sužinoti apie Europos struktūrinius ir investicinius fondus, apsilankykite svetainėje <http://ec.europa.eu/esif>

Mūsų leidinius nemokamai galite atsisiųsti arba užsisakyti internetu adresu <http://ec.europa.eu/social/publications>

Norėdami reguliariai gauti naujienas apie Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinį direktoratą, „Social Europe“ naujienlaiškius nemokamai gausite užsiregistravę adresu <http://ec.europa.eu/social/e-newsletter>

 <https://www.facebook.com/socialeurope>

 https://twitter.com/EU_Social